

UCHWAŁA Nr XXV/157/2017
RADY MIEJSKIEJ
W ŁASZCZOWIE
z dnia 30 czerwca 2017 roku

zmieniająca uchwałę w sprawie zatwierdzenia Lokalnego Programu Rewitalizacji Miasta Łaszczów na lata 2010- 2017

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 6 ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (Dz.U. z 2016, poz. 446 ze zm.) – Rada Miejska uchwala, co następuje:

§ 1

W uchwale Nr XXXIX/266/10 Rady Miejskiej w Łaszczowie z dnia 4 listopada 2010 w sprawie zatwierdzenia Lokalnego Programu Rewitalizacji Miasta Łaszczów na lata 2010-2017 wprowadza się następujące zmiany:

1. Tytuł Uchwały otrzymuje brzmienie: W sprawie zatwierdzenia Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Łaszczów na lata 2010-2023.
2. § 1 otrzymuje brzmienie: Zatwierdza się Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Łaszczów na lata 2010-2023 stanowiący załącznik do niniejszej Uchwały.

§ 2

Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi.

§ 3

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady

Mariusz Hawrylak

Załącznik do Uchwały Nr XXV/157/2017
Rady Miejskiej w Łaszczowie
z dnia 30 czerwca 2017 roku

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Łaszczów na lata 2010 - 2023

[Łaszczów, 30 czerwiec 2017 rok]

1. WPROWADZENIE do Lokalnego programu rewitalizacji GMINY ŁASZCZÓW NA LATA 2010-2023	7
1.1 Struktura lokalnego programu Rewitalizacji gminy Łaszczów na lata 2010-2023.....	10
1.2 Obszar rewitalizacji objęty Lokalnym programem rewitalizacji gminy Łaszczów	12
1.3 Opis powiązań programu z dokumentami strategicznymi i planistycznymi.....	15
1.3.1 Powiązania LOKALNEGO Programu REWITALIZACJI z dokumentami strategicznymi Gminy	15
1.3.2 Powiązania Programu z dokumentami strategicznymi województwa lubelskiego	17
1.3.3 Powiązania Programu z dokumentami strategicznymi kraju i europy.....	18
1.4 Odstąpienie od przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko	22
2. CZĘŚĆ DIAGNOSTYCZNA.....	23
2.1 Wprowadzenie metodyczne do diagnozy	23
2.2 Analiza negatywnych zjawisk I czynników kryzysowych na obszarze rewitalizacji.....	25
2.2.1 Koncentracja negatywnych zjawisk społecznych.....	25
2.2.1.1 BEZROBOCIE	29
2.2.1.2 UBÓSTWO	30
2.2.1.3 PRZESTĘPCZOŚĆ.....	34
2.2.1.4 POZIOM EDUKACJI.....	35
2.2.1.4 POZIOM UCZESTNICTWA W ŻYCIU PUBLICZNYM I KULTURALNYM.....	36
2.2.1.6 POZIOM KAPITAŁU SPOŁECZNEGO	37
2.2.2 WSPÓŁWYSTĘPOWANIE NEGATYWNYCH ZJAWISK INNYCH NIŻ SPOŁECZNE	38
2.2.2.1 NEGATYWNE ZJAWISKA GOSPODARCZE	39
2.2.2.2 negatywne zjawiska środowiskowe.....	40
2.2.2.3 negatywne zjawiska przestrzenno – funkcjonalne	41
2.2.2.4 negatywne zjawiska techniczne.....	50

2.3 SPOSÓB WYZNACZENIA OBSZARU ZDEGRADOWANEGO I OBSZARU REWITALIZACJI GMINY.....	50
2.3.1 ZAŁOŻENIA OGÓLNE:	50
2.3.2 WYZNACZENIE OBSZARU ZDEGRADOWANEGO ORAZ OBSZARU REWITALIZACJI	51
2.3.2.1 WYZNACZENIE OBSZARU REWITALIZACJI.	52
2.3.2.2 PROBLEMY - ZIDENTYFIKOWANE NAGROMADZENIE NEGATYWNYCH ZJAWISK na obszarze rewiTALIZACJI;.....	52
Podstawowe problemy zidentyfikowane w obszarze infrastruktury społecznej	54
3 część planistyczna.....	56
3.1 WIZJA I CELE GMINNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI.....	56
3.1.1 Opis WIZJi STANU OBSZARU PO PRZEPROWADZENIU REWITALIZACJI (PLANOWANY EFEKT REWITALIZACJI);.....	56
3.3.1.1 CELE	56
6.3.1.2 WIZJA STANU OBSZARU PO PRZEPROWADZENIU REWITALIZACJI	60
3.2 LISTA PLANOWANYCH, PODSTAWOWYCH PROJEKTÓW I PRZEDSIĘWZIĘĆ REWITALIZACYJNYCH	61
3.2.2 Lista planowanych podstawowych przedsięwzięć rewitalizacyjnych.....	61
3.2.3 CHARAKTERYSTYKA POZOSTAŁYCH dopuszczalnych PRZEDSIĘWZIĘĆ REWITALIZACYJNYCH.....	68
3.3 Niezbędne zmiany w dokumentach strategicznych.....	69
4. Część zarządcza.....	70
4.1 ZARZĄDZANIE REALIZACJĄ GMINNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI	70
4.1.1 Koordynator Rewitalizacji	71
4.1.2 Zespół ds. Rewitalizacji	71
4.1.4 Komitet Rewitalizacji	71
4.2 Harmonogram realizacji procesu rewitalizacji.....	73
4.2.3 Okres pełnej funkcjonalności GPR (2017 – 2023).....	73
4.3 mechanizmy integrowania przedsięwzięć rewitalizacyjnych	74

4.3.1 Założenia dotyczące integracji działań rewitalizacyjnych	74
4.3.2 Komplementarność problemowa.....	75
4.3.3 Komplementarność przestrzenna.....	75
4.3.4 Kompleksowość.....	76
4.3.5 Komplementarność źródeł finansowania	76
4.3.6 Komplementarność proceduralno-instytucjonalna.....	77
4.3.7 Realizacja zasady partnerstwa i partycypacji	77
4.3.7.1 Partnerstwo	77
4.3.7.2 Partycypacja.....	78
4.3.8 Komplementarność międzyokresowa.....	78
4.4 MECHANIZMY WŁĄCZENIA MIESZKAŃCÓW, PRZEDSIĘBIORCÓW I INNYCH PODMIOTÓW I GRUP AKTYWNYCH NA TERENIE GMINY W PROCES REWITALIZACJI;.....	79
4.4.1 DEFINICJA KONSULTACJI I SPOŁECZNYCH.....	79
4.4.2 CELE KONSULTACJI.....	80
4.4.3 PRZEDMIOT KONSULTACJI.....	80
4.5 SYSTEM WDRAŻANIA PROGRAMU REWITALIZACJI	80
4.5.1 WDRAŻANIE PROGRAMU REWITALIZACJI	81
4.5.2 Szacunkowe ramy finansowe Programu.....	83
4.5.3 HARMONOGRAM REALIZACJI GMINNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI.....	84
4.5.4 ŹRÓDŁA FINANSOWANIA PROJEKTÓW REWITALIZACJI.....	84
4.5.4.1 ŚRODKI ZEWNĘTRZNE	85
4.5.4.2 ŚRODKI WŁASNE	88
4.5.5 PLAN FINANSOWY REWITALIZACJI	88
4.6 Monitorowanie realizacji LOKALNEGO programu REWITALIZACJI.....	89
4.7 Ocena postępów oddziaływania LOKALNEGO programu REWITALIZACJI.....	90
4.8 SYSTEM WPROWADZANIA ZMIAN W LOKALNYM PROGRAMIE REWITALIZACJI.....	92
5. Załączniki.....	93

5.1 WZÓR FISZKI PROJEKTOWEJ.....	93
5.2 ANKIETA.....	94

1. WPROWADZENIE DO LOKALNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI GMINY ŁASZCZÓW NA LATA 2010-2023

Podstawą formalno - prawną, obok Wytycznych Ministra Infrastruktury i Rozwoju w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020, zapisów Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego na lata 2014-2020 oraz krajowych programów operacyjnych jest ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2013 r. poz. 594, ze zm.), tj.: art. 18 ust. 2 pkt 6, który określa tytuł do uchwalania programów rewitalizacji.

Rewitalizacja sprzyja poprawie ładu przestrzennego i realizacji idei zwartej osadnictwa, a pośrednio przeciwdziałaniu niekontrolowanej suburbanizacji, poprzez tworzenie warunków do poprawy jakości życia w dotychczasowym miejscu zamieszkania. Rewitalizacja służy stopniowemu włączaniu w potencjał rozwojowy gminy obszarów i społeczności dotkniętych kryzysem, a więc długotrwale wykluczonych z rozwoju lub wykazujących objawy postępującej degradacji.

Program rewitalizacji to inicjowany, opracowany i uchwalony przez radę gminy/miejską, na podst. art. 18 ust. 2 pkt 6 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz.U.2013 r. poz. 594, ze zm), wieloletni program działań w sferze społecznej, gospodarczej, przestrzenno - funkcjonalnej, technicznej lub środowiskowej, zmierzający do wyprowadzenia obszarów rewitalizacji ze stanu kryzysowego oraz stworzenia warunków do ich zrównoważonego rozwoju, stanowiący narzędzie planowania, koordynowania i integrowania różnorodnych aktywności w ramach rewitalizacji.

Projekt rewitalizacyjny wynika z programu rewitalizacji, jest zaplanowany w programie rewitalizacji i ukierunkowany na osiągnięcie jego celów lub logicznie powiązany z treścią i celami programu, zgłoszony do objęcia albo objęty współfinansowaniem UE.

Przedsięwzięciem rewitalizacyjnym jest projekt / grupa projektów i innych działań, w szczególności o charakterze społecznym, ekonomicznym, urbanistycznym, budowlanym, środowiskowym, konserwatorskim, edukacyjnym, naukowym, zdrowotnym lub kulturalnym, zawartych lub wynikających z programu rewitalizacji oraz logicznie powiązanych z treścią i celami programu rewitalizacji.

Zasadniczym celem rewitalizacji jest ożywienie społeczne i gospodarcze gminy, czyli pobudzenie aktywności środowisk lokalnych oraz stymulowanie współpracy na rzecz rozwoju społeczno - gospodarczego, a także przeciwdziałanie zjawiskom wykluczenia społecznego. Należy podkreślić, iż gminny program rewitalizacji ma charakter wielokierunkowy, obejmuje obszar całej gminy, ze szczególnym uwzględnieniem zdiagnozowanych obszarów problemowych. Skutki realizacji projektów rewitalizacyjnych odpowiadających na zdiagnozowane problemy powinny być dostrzegane nie tylko z perspektywy obszaru poddanego rewitalizacji, ale również z punktu widzenia całej gminy, powiatu, a nawet kraju.

Wytyczne Ministerstwa Infrastruktury i Rozwoju w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020 stanowią, że: "Rewitalizacja – to kompleksowy proces wyprowadzania ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych poprzez działania całościowe, integrujące interwencję na rzecz społeczności lokalnej, przestrzeni i lokalnej gospodarki, skoncentrowane terytorialnie i prowadzone w sposób zaplanowany oraz zintegrowany poprzez programy rewitalizacji. Rewitalizacja to optymalne wykorzystanie specyficznych uwarunkowań danego obszaru oraz wzmacnianie jego lokalnych potencjałów i jest procesem wieloletnim, prowadzonym przez interesariuszy tego procesu, w tym przede wszystkim we współpracy z lokalną społecznością. Działania służące wspieraniu procesów rewitalizacji prowadzone są w sposób spójny: wewnątrznie oraz zewnątrznie."

Stan kryzysowy, tj. stan spowodowany koncentracją negatywnych zjawisk społecznych (bezrobocie, ubóstwo, przestępczość, niski poziom edukacji lub kapitału społecznego, niski poziom uczestnictwa w życiu np. kulturalnym), współwystępujących z negatywnymi zjawiskami w co najmniej jednej z następujących sfer: gospodarczej; środowiskowej; przestrzenno-funkcjonalnej czy technicznej.

Komplementarność projektów/przedsięwzięć rewitalizacyjnych

Komplementarność przestrzenna - zapewnienie niniejszej komplementarności ma służyć temu, by program rewitalizacji wywoływał skuteczną poprawę całego obszaru rewitalizacji, poszczególne projekty/przedsięwzięcia rewitalizacyjne wzajemnie się dopełniały oraz by zachodził między nimi efekt synergii.

Komplementarność problemowa oznacza konieczność realizacji projektów / przedsięwzięć rewitalizacyjnych, które będą się wzajemnie dopełniały tematycznie, sprawiając, że program będzie oddziaływał na obszar rewitalizacji we wszystkich niezbędnych w/w aspektach.

Komplementarność proceduralno-instytucjonalna: konieczność zaprojektowania systemu zarządzania programem rewitalizacji, pozwalającego na efektywne współdziałanie na jego rzecz różnych, niezależnych od siebie instytucji i podmiotów oraz wzajemne uzupełnianie się i spójność procedur.

Komplementarność międzyokresowa - w odniesieniu do gmin programujących rewitalizację na swoim obszarze, obejmuje ocenę skutków Lokalnego Programu Rewitalizacji (jeśli taki był realizowany) oraz innych zrealizowanych projektów i działań, które mają wpływ na obszar rewitalizacji lub mogą być wykorzystane w programie rewitalizacji.

Komplementarność źródeł finansowania (zgodnie z polityką spójności na lata 2014-2020), oznacza, że projekty i przedsięwzięcia rewitalizacyjne, wynikające z programu rewitalizacji opierają się na konieczności umiejętnego uzupełniania i łączenia wsparcia ze środków EFRR, EFS i FS z wykluczeniem podwójnego dofinansowania.

Diagnoza zawarta w programie rewitalizacji obejmuje obligatoryjnie pogłębioną analizę kwestii społecznych, jako zasadnicze kryterium określenia zasięgu i charakteru stanu

kryzysowego zgodne z jego definicją. Poza tym, diagnoza czynników i zjawisk kryzysowych obejmuje analizę zjawisk ekonomicznych, przestrzennych środowiskowych, kulturowych, technicznych, w tym stan wyposażenia w infrastrukturę techniczną czy stan techniczny obiektów budowlanych.

Na podstawie obiektywnych danych i stosownie do lokalnych uwarunkowań, przedmiotem analizy była:

- skala i rozmieszczenie problemów społecznych na obszarze gminy (w tym np.: poziom bezrobocia, poziom ubóstwa, poziom przestępczości, i in.)
- ocena rozmieszczenia lokalnego potencjału zmian społecznych (w tym np.: aktywność gospodarcza i inwestycyjna, sytuacja demograficzna, w tym udział młodych rodzin i osób starszych)
- zróżnicowanie poziomu bezpieczeństwa publicznego na terenie gminy (np. na podstawie statystyk policyjnych)
- występowanie zagrożeń środowiskowych (ekologicznych) i uciążliwości
- jakość zagospodarowania i zabudowy
- sytuacja mieszkaniowa (np.: dostępność wody, kanalizacji, gazu)
- jakość obsługi mieszkańców, w tym: dostępności usług publicznych (szkoły, biblioteki, domy kultury, parki i tereny rekreacji, place zabaw itp.), handlu i usług komercyjnych
- dostępność komunikacyjna (w tym np.: powiązania drogowe z centrum miasta i głównymi skupiskami miejsc pracy, dostępność komunikacji publicznej, tras pieszych i rowerowych itp.)

Diagnozę tę sporządzono dla całego obszaru, aby mogła być podstawą do analiz służących wyznaczeniu zasięgu obszarów zdegradowanych, a następnie wyboru obszaru rewitalizacji.

Zasięg obszaru rewitalizacji wyznaczony został w granicach obszarów zdegradowanych, w których występują problemy społeczne, z nawarstwieniem innych problemów opisanych w definicji stanu kryzysowego, a przy tym jest to obszar o istotnym znaczeniu dla rozwoju gminy. Obszar rewitalizacji wpisuje się w strukturę funkcjonalno-przestrzenną gminy, z uwzględnieniem społecznych więzi sąsiedzkich i kulturowych. Obszar rewitalizacji łącznie obejmuje nie więcej niż 20% powierzchni gminy i dotyczy liczby ludności nie większej niż 30% jej mieszkańców.

Wizja wyprowadzenia obszaru ze stanu kryzysowego wraz z określeniem celów rewitalizacji jest efektem wspólnych ustaleń z interesariuszami rewitalizacji, a zwłaszcza z lokalną społecznością. Wizję stanowi opis stanu docelowego.

Cele rewitalizacji sformułowano odpowiednio do specyfiki problemów i potencjałów lokalnych. Kierunki działań ustalono stosownie do specyfiki każdego z obszarów rewitalizacji, tak, aby odnosiły się do problemów (i potencjałów) określonych w diagnozie i prowadziły do osiągnięcia celów rewitalizacji.

Opis planowanych działań rewitalizacyjnych, realizowanych w ramach programu rewitalizacji zawiera przede wszystkim: identyfikację głównych projektów i przedsięwzięć rewitalizacyjnych tj. takich, bez których obszar rewitalizacji nie będzie w stanie wyjść z

kryzysowej sytuacji oraz innych uzupełniających rodzajów przedsięwzięć rewitalizacyjnych, tj. takich, które trudno zidentyfikować indywidualnie, a są oczekiwane ze względu na realizację celów programu rewitalizacji. W opisie przedsięwzięć wskazano obszary tematyczne, zagadnienia istotne z punktu widzenia potrzeb rewitalizowanego obszaru. Zarówno projekty / przedsięwzięcia, jak i uzupełniające są przedsięwzięciami zaplanowanymi, wynikającymi z programu rewitalizacji, a więc mogą być przedmiotem wnioskowania o wsparcie z RPO WL lub innych programów operacyjnych.

Działania rewitalizacyjne planowane do realizacji ukierunkowane są na wyprowadzanie obszarów zdegradowanych ze stanu kryzysowego, celem ograniczenia ubóstwa w gminie / regionie. Działania te prowadzą do poprawy jakości życia mieszkańców oraz ożywienia gospodarczego i społecznego obszaru zdegradowanego.

Działaniami dedykowanymi obszarom wymagającym rewitalizacji są :

Działanie 13.3 *Rewitalizacja obszarów miejskich*

Działanie 13.4 *Rewitalizacja obszarów wiejskich.*

W ramach przedmiotowych działań zaplanowano realizację przedsięwzięć infrastrukturalnych, mających na celu przywracanie bądź nadawanie nowych funkcji zdegradowanym społecznie, gospodarczo, środowiskowo obszarom, podporządkowanych i ukierunkowanych na rozwiązywanie zdiagnozowanych problemów społecznych.

W ramach Programu przewidziano także preferencje dla inwestycji niezbędnych dla kompleksowej rewitalizacji danego obszaru realizowanych w ramach następujących Działań: Działanie 3.1 *Tereny inwestycyjne*; Działanie 5.2 *Efektywność energetyczna sektora publicznego*; Działanie 5.3 *Efektywność energetyczna sektora mieszkaniowego*; Działanie 5.5 *Promocja niskoemisyjności*; Działanie 7.1 *Dziedzictwo kulturowe i naturalne*; Działanie 9.1 *Aktywizacja zawodowa*; Działanie 9.3 *Rozwój przedsiębiorczości*; Działanie 11.1 *Aktywne włączenie*; Działanie 11.2 *Usługi społeczne i zdrowotne*; Działanie 12.2 *Kształcenie ogólne*; Działanie 13.2 *Infrastruktura usług społecznych.*

1.1 STRUKTURA LOKALNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI GMINY ŁASZCZÓW NA LATA 2010-2023

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Łaszczów zawiera: opis powiązań programu rewitalizacji z dokumentami strategicznymi i planistycznymi gminy; diagnozę czynników i zjawisk kryzysowych oraz skalę i charakter potrzeb rewitalizacyjnych; zasięgi przestrzenne obszaru/obszarów rewitalizacji, tj. określenie, w oparciu o inne dokumenty strategiczne gminy lub diagnozę i identyfikację potrzeb rewitalizacyjnych, terytorium/terytoriów najbardziej wymagających wsparcia; wizję stanu obszaru po przeprowadzeniu rewitalizacji (planowany efekt rewitalizacji); cele rewitalizacji oraz odpowiadające zidentyfikowanym potrzebom rewitalizacyjnym kierunki działań mających na celu eliminację lub ograniczenie negatywnych zjawisk; listę planowanych projektów i przedsięwzięć rewitalizacyjnych wraz z ich opisami zawierającymi, w odniesieniu do każdego projektu/przedsięwzięcia

rewitalizacyjnego, charakterystykę przedsięwzięć rewitalizacyjnych realizujących kierunki działań, mających na celu eliminację lub ograniczenie negatywnych zjawisk powodujących sytuację kryzysową; mechanizmy zapewnienia komplementarności między poszczególnymi projektami / przedsięwzięciami rewitalizacyjnymi oraz pomiędzy działaniami różnych podmiotów i funduszy na obszarze objętym programem rewitalizacji; indykatywne ramy finansowe w odniesieniu do przedsięwzięć mechanizmy włączenia mieszkańców, przedsiębiorców i innych podmiotów i grup aktywnych na terenie gminy w proces rewitalizacji; system realizacji (wdrażania) programu rewitalizacji; system monitoringu i oceny skuteczności działań i system wprowadzania modyfikacji w reakcji na zmiany w otoczeniu programu.

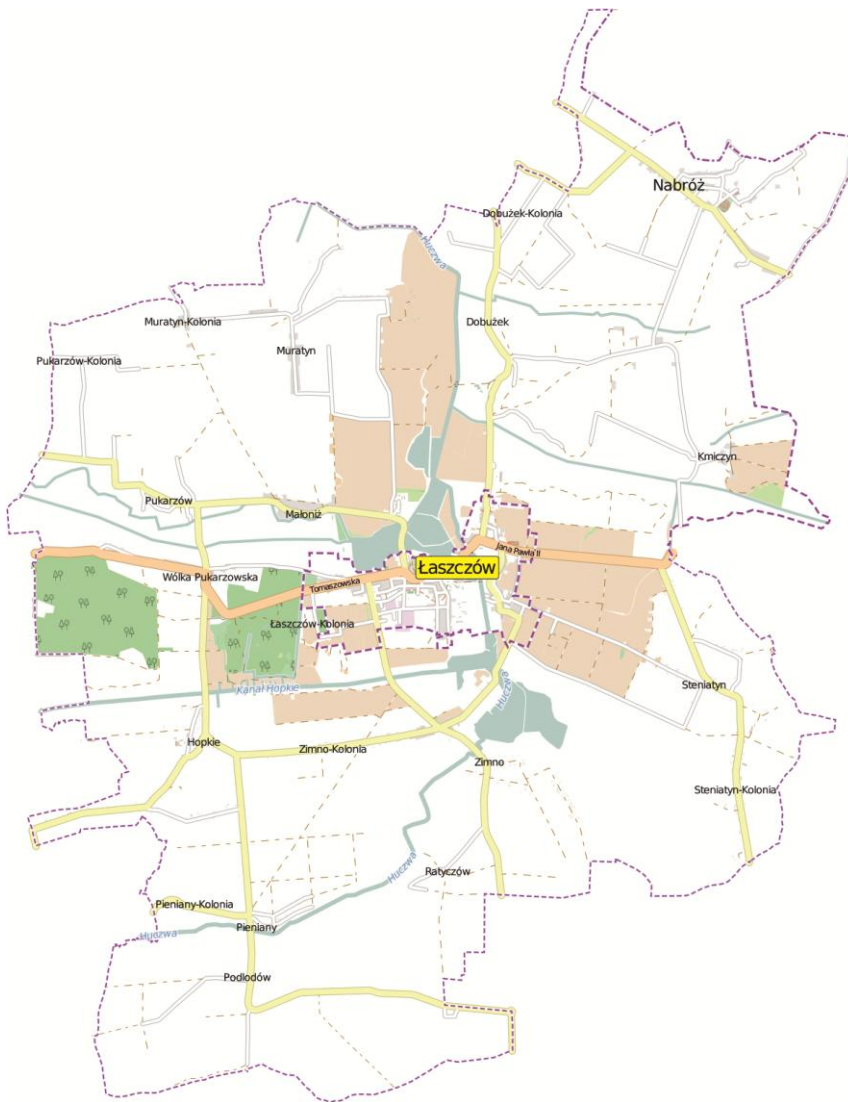
Prace związane z aktualizacją Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Łaszczów wynikają z:

- **Uchwały Rady Miejskiej w Łaszczowie Nr XXXIX/266/10 z dnia 4 listopada 2010 roku w sprawie zatwierdzenia Lokalnego Programu Rewitalizacji Miasta Łaszczów na lata 2010-2017.**
- **Uchwały Nr XVIII/114/2016 Rady Miejskiej w Łaszczowie z dnia 17 listopada 2016 roku w sprawie przystąpienia do aktualizacji Lokalnego Programu Rewitalizacji Miasta Łaszczów na lata 2010-2017.**

1.2 OBSZAR REWITALIZACJI OBJĘTY LOKALNYM PROGRAMEM REWITALIZACJI GMINY ŁASZCZÓW

Obszar rewitalizacji objęty Lokalnym Programem Rewitalizacji Gminy Łaszczów. Wyznacza się dla Łaszczowa obszar rewitalizacji o granicach tożsamy z granicami obszaru zdegradowanego, zgodnie z poniższą mapą. Powierzchnia obszaru wynosi 450,23 ha, co stanowi 3,65 % całkowitej powierzchni Gminy, a zamieszkuje ją 1812 co stanowi 28,75 % populacji mieszkańców gminy.

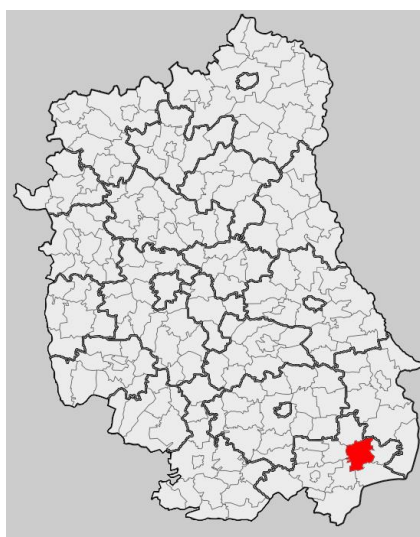
Mapa 1 – Miasto Łaszczów na tle Gminy Łaszczów

RYСУNEK 1. LOKALIZACJA GMINY ŁASZCZÓW NA TLE POWIATU TOMASZOWSKIEGO

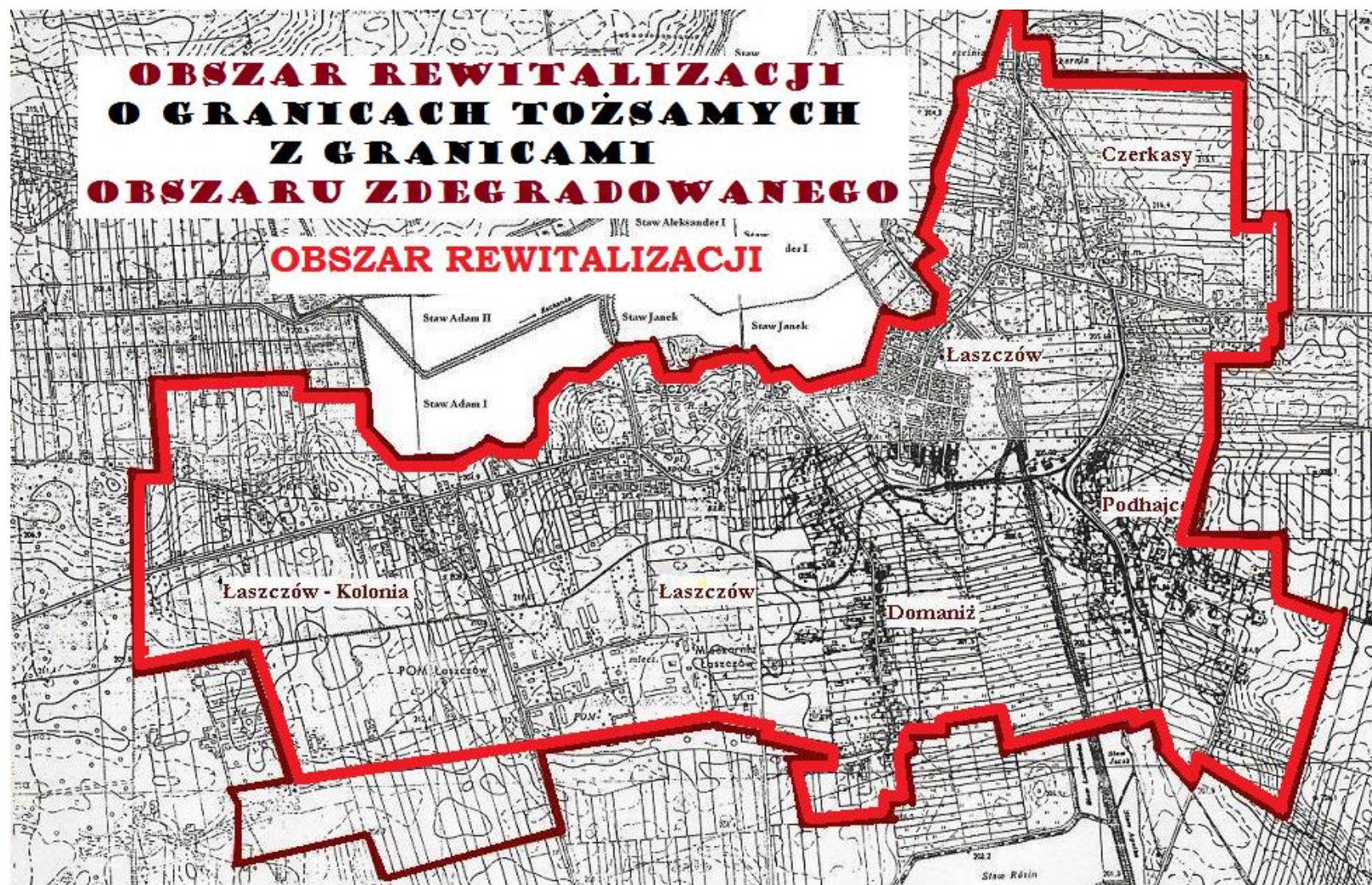

RYСУNEK 2. LOKALIZACJA GMINY ŁASZCZÓW W WOJEWÓDZTWIE LUBELSKIM

Wg klasyfikacji odpowiadającej poziomom nomenklatury Jednostek Terytorialnych do Celów Statystycznych (NTS), Łaszczów należy do podregionu chełmsko-zamojskiego

Mapa 2 Mapa obszar zdegradowany i obszar zrewitalizowany obszaru Gminy Łaszczów.

1.3 OPIS POWIĄZAŃ PROGRAMU Z DOKUMENTAMI STRATEGICZNYMI I PLANISTYCZNYMI

1.3.1 POWIĄZANIA LOKALNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI Z DOKUMENTAMI STRATEGICZNYMI GMINY

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Łaszczów na lata 2010 - 2023 jest dokumentem o charakterze operacyjnym, którego podstawowym założeniem jest wyznaczenie ram dla skutecznej interwencji publicznej ukierunkowanej na wyznaczone obszary kryzysowe/problemowe. Dokument ten identyfikuje cele pozwalające na zniwelowanie kluczowych deficytów obszarów problemowych, które w ramach polityki gospodarczej, społecznej i ekologicznej powinny korespondować z założeniami na poziomie lokalnym, regionalnym oraz krajowym. Wobec powyższego, należy podkreślić, iż niniejszy Program jest z jednej strony zgodny z podstawowymi dokumentami o charakterze planistycznym i programowym oraz z drugiej strony, tworzy płaszczyznę zgodności pomiędzy poszczególnymi dokumentami z różnych dziedzin funkcjonowania społeczności lokalnej i samorządu. Lokalny Program Rewitalizacji jest komplementarny w swoich założeniach z dokumentami o charakterze programowym i strategicznym na szczeblu wspólnotowym, krajowym i regionalnym.

Lokalny Program Rewitalizacji obowiązuje od 2010 roku. Założenia w nim zawarte realizowane są sukcesywnie. Z przyczyn proceduralnych jak również z sytuacji finansowej zadanie te zaplanowano do realizacji w późniejszym okresie. Jak też dokonano zmiany listy projektów do realizacji. Niniejsza zmiana jest wynikiem przeprowadzenia aktualizacji diagnozy na poziomie wszystkich aspektów z niej wynikających. Ponadto zmiana wykazu planowanych do realizacji zadań wynika z nowego okresu programowania na lata 2014-2020. Mając na uwadze, iż zarówno cele ogólne, cele szczegółowe oraz wizja nie powinny w zbyt szybkim tempie ulegać zmianom – dokonano aktualizacji Lokalnego Programu Rewitalizacji i wydłużenia jego okresu realizacji, a nie uchwalenia nowego programu.

Niniejszy Program ma bezpośrednie powiązania wdrożeniowe z następującymi dokumentami systemu planowania strategicznego Gminy Łaszczów:

I. Strategia rozwoju Gminy Łaszczów

Strategia Rozwoju Gminy Łaszczów na lata 2007–2020 opracowana została w październiku 2007 r. / przyjęta uchwałą Nr XXVII/167/09 Rady Gminy Łaszczów z dnia 29 października 2009 r. zmieniającą uchwałę w sprawie uchwalenia Strategii Rozwoju Gminy Łaszczów na lata 2007-2020. Celem nadrzędnym Strategii jest Poprawa jakości życia mieszkańców. Wizją rozwoju lokalnego Gminy jest poprawa jakości życia mieszkańców poprzez osiągnięcie m.in. celów:

- uzyskania wysokiego poziomu życia mieszkańców,
- uzyskanie silnej i konkurencyjnej gospodarki zdolnej do tworzenia nowych miejsc pracy i ograniczenia bezrobocia,
  - rozwój usług jak też wzmocnienie gospodarki (innowacyjność),
  - aktywne społeczeństwo obywatelskie,

- odpowiedzialność Gminy za realizację wymogów rozwoju.

Projekty zapisane w Lokalnym Programie Rewitalizacji Gminy Łaszczów na lata 2010-2023 są spójne z priorytetami Strategii Rozwoju Gminy Łaszczów na lata 2007-2020, tj:

- Priorytet II mający na celu zaspokojenie zbiorowych potrzeb wspólnoty – obowiązkowy charakter zadań władanych gminy. Cele: *Poprawa infrastruktury technicznej Gminy. Poprawa infrastruktury dziedzictwa turystycznego i kulturowego. Poprawa infrastruktury społecznej.*
- Priorytet III mający na celu skuteczny zewnętrzny i wewnętrzny marketing obszaru na rzecz pozyskania i realizacji inwestycji wewnętrznych. Cel: *Uzyskanie zadowolenia mieszkańców.*
- Priorytet IV mający na celu sprawne i skuteczne zarządzanie samorządowe. Cel: *Rozwój infrastruktury.*

II. Miejscowy Plan Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Łaszczów:

Lokalny Program Rewitalizacji jest zgodny ze Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy. W zakresie ochrony środowiska i krajobrazu: Obowiązuje utrzymanie wysokich standardów środowiska przyrodniczego, w szczególności czystości wód, powietrza atmosferycznego, gleb. Miejscowy Plan Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Łaszczów został przyjęty Uchwałą nr IX/54/03 Rady Gminy Łaszczów z dnia 25 sierpnia 2003 r. W planie tym określono główne cele rozwoju, główne funkcje gminy i funkcje poszczególnych jednostek. Projekty zapisane w Lokalnym Programie Rewitalizacji Gminy Łaszczów na lata 2010-2023 wpisują się w następujące cele Miejscowego Planu Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Łaszczów: tworzenie warunków wzrostu gospodarczego, poprawa jakości życia, ochrona środowiska naturalnego i kulturowego przy jednoczesnym racjonalnym jego wykorzystaniu dla zrównoważonego rozwoju obszaru. Plan uwzględnia zasady rozwoju zrównoważonego. Nie narusza walorów przyrodniczych i krajobrazowych gminy, stanowiących elementy krajowego systemu obszarów chronionych.

III. Gminny Program Wspierania Rodziny w Gminie Łaszczów na lata 2015-2017:

Uchwała Nr V/15/2015 Rady Miejskiej w Łaszczowie z dnia 26 lutego 2015 roku w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Wspierania Rodziny w Gminie Łaszczów na lata 2015 – 2017 określa, iż głównym celem programu jest wspieranie rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych w procesie przywracania ich zdolności do prawidłowego funkcjonowania. Cel ten realizowany jest przez cele szczegółowe, tj.: diagnozowania i analizy środowisk rodzinnych; zabezpieczenia podstawowych potrzeb bytowych dziecka i rodziny; rozwijania umiejętności opiekuńczo – wychowawczych rodziny, zapewnienie jej specjalistycznego poradnictwa i wsparcia; zapobieganie powstaniu sytuacji kryzysowych wymagających interwencji oraz rozwiązywania już istniejących; wspierania rodzin dysfunkcyjnych w celu umożliwienia powrotu dzieci z pieczy zastępczej do rodziny.

IV. Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Łaszczów na lata 2014-2020

Podjęta Uchwałą Nr V/16/2015 Rady Miejskiej w Łaszczowie z dnia 26 lutego 2015 roku w sprawie. Działania i cele LPR są zgodne z Celem Strategicznym Nr 1 Strategii – Sprawny system zapobiegania kryzysom rodziny i wspierania rodzin ze szczególnym uwzględnieniem potrzeb dzieci i młodzieży; Celu 2: Budowy systemu wsparcia dla osób bezrobotnych poprzez promocję zatrudnienia i przedsiębiorczości; Celu 3: Rozwijania zintegrowanego systemu wsparcia na rzecz osób starszych; Celu 4: Tworzenia warunków pełnego

uczestnictwa osób niepełnosprawnych i ich rodzin w życiu społecznym; Celu 5: Budowy zintegrowanego systemu profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień na terenie gminy.

V. Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Gminie Łaszczów na lata 2016-2020

Podjęty Uchwałą Nr XII/65/2015 Rady Miejskiej w Łaszczowie z dnia 29 grudnia 2015 roku. Cele i działania wynikające z LPR są zgodne z niniejszym dokumentem w następującym zakresie: Cel główny projektu: Zwiększenie skuteczności przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz zmniejszenie skali tego zjawiska na terenie Gminy Łaszczów. Jak też jest zgodny z celami szczegółowymi jakimi są: Cel 1: zintensyfikowanie działań profilaktycznych w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Cel 2: zwiększenie dostępności i skuteczności ochrony oraz wsparcia osób dotkniętych przemocą w rodzinie. Cel 3: zwiększenie skuteczności oddziaływania wobec osób stosujących przemoc w rodzinie. Cel 4: zwiększenie poziomu kompetencji przedstawicieli instytucji i podmiotów realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie w celu podniesienia jakości i dostępności świadczonych usług. Założeniami systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie w Gminie Łaszczów są: zmiana postrzegania przez społeczeństwo zjawiska przemocy w rodzinie; promowanie wartości prorodzinnych; edukacja dzieci i młodzieży oraz osób dorosłych w zakresie skutków stosowanie przemocy w rodzinie; promowanie metod wychowawczych bez użycia przemocy.

VI. Strategia Rozwoju Powiatu Tomaszowskiego:

Jest dokumentem terytorialnego systemu planowania, który obejmuje zadania własne powiatu, wynikające z ustaw oraz zadania zlecone przez organ administracji rządowej. Zadania planowane do realizacji zawarte w niniejszym Programie wpisują się w cele I kierunku rozwoju powiatu tomaszowskiego – poprzez dążenie do rozwoju społeczno – gospodarczego obszaru (podniesienie poziomu wykształcenia, rozwój rynku pracy, wykorzystanie ekologii turystyki jako czynnika gospodarczej aktywizacji, wykorzystanie wysokiej jakości rolniczej przestrzeni produkcyjnej, rozwój infrastruktury).

1.3.2 POWIĄZANIA PROGRAMU Z DOKUMENTAMI STRATEGICZNYMI WOJEWÓDZTWA LUBELSKIEGO

Strategia Rozwoju Województwa Lubelskiego. na lata 2014-2020 (z perspektywą do 2030 roku) - której cele nie odnoszą się wprost do rewitalizacji, ale jej zapisy zawierają działania zbieżne z elementami procesów rewitalizacji. Cel strategiczny 4: „Funkcjonalna, przestrzenna, społeczna i kulturowa integracja regionu”; 4.2. Wspieranie włączenia społecznego; Obszar Priorytetowy III: Włączenie: III.1 Poprawa warunków życia osób starszych oraz ich integracja ze środowiskiem; III.2 Zmniejszenie oddziaływania problemów bezrobocia i ubóstwa; III.3 Poprawa funkcjonowania i warunków życia osób niepełnosprawnych i z problemami zdrowotnymi; III.4 Poprawa warunków życia osób z rodzin dysfunkcyjnych; III.5 Poprawa funkcjonowania osób dotkniętych problemami przemocy domowej i uzależnień; 4.3. Wzmacnianie społecznej tożsamości regionalnej i rozwijanie więzi współpracy wewnątrz regionalnej m.in. przez odwoływanie się do tradycji wielokulturowości i włączaniu jej do regionalnych programów edukacyjnych i selektywnie

wspieranych działań kulturotwórczych oraz stymulowanie podejmowania wspólnych przedsięwzięć gospodarczych, organizacyjnych, edukacyjnych. Obszar Priorytetowy I: Społeczność: I.1 Poprawa kapitału społecznego i edukacji; I.2 Zmiana postaw społeczności obszaru rewitalizacji w kierunku uczestnictwa mieszkańców w życiu publicznym i kulturalnym; I.3 Poprawa stanu infrastruktury technicznej oraz przestrzeni służącej rewitalizacji; I.4 Poprawa stanu bezpieczeństwa i zapobieganie przestępczości

„Regionalny Program Operacyjny Województwa Lubelskiego na lata 2014 – 2020” (RPO WL). W dokumencie RPO WL wskazane są kwestie dotyczące zintegrowanego podejścia do rozwoju terytorialnego. Interwencja RPO WL koncentrować się będzie na obszarach, na których nagromadzenie barier o charakterze infrastrukturalnym, społecznym i ekonomicznym prowadzi do trwałej marginalizacji, a w efekcie do wykluczenia znacznej grupy mieszkańców. Nastąpi koncentracja wsparcia w niektórych osiach priorytetowych wynikająca z kryteriów innych niż terytorialne. Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Łaszczów wpisuje się w działania zapisane w RPO WL. Przewidywane przedsięwzięcia wpisują się w osie priorytetowe tj: 1. Cyfrowe Lubelskie; 2. Konkurencyjność przedsiębiorstw; 3. Efektywność energetyczna i gospodarka niskoemisyjna; 4. Ochrona środowiska i efektywne wykorzystanie zasobów; 5. Ochrona dziedzictwa kulturowego i naturalnego; 6. Mobilność regionalna i ekologiczny transport; 7. Rynek pracy; 8. Włączenie społeczne; 9. Edukacja, kwalifikacje i kompetencje; 10. Infrastruktura społeczna.

„Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Lubelskiego (PZPWL)

W Planie, wyznaczone zostały obszary funkcjonalne wskazane do integrowania działań przestrzennych zapewniających ich właściwe funkcjonowanie oraz możliwości rozwoju w dłuższej perspektywie. Obszary funkcjonalne w niektórych przypadkach obejmują swym zasięgiem większe obszary niż zasięg OSI wynikający ze SRWL. W odniesieniu do LOF założono, że w dalszym ciągu będzie następować integracja funkcjonalna z ośrodkiem wojewódzkim i zwiększenie mobilności zawodowej i przestrzennej. Poza tym zostaną stworzone warunki dla rozwoju przedsiębiorczości pozarolniczej oraz dywersyfikacji sektorowej gospodarki rolnej.

„Strategia Zintegrowanej Inwestycji Terytorialnej Lubelskiego Obszaru Funkcjonalnego” (ZIT LOF) jest to instrument partnerstwa jednostek samorządu terytorialnego (JST) miast i obszarów powiązanych z nimi funkcjonalnie, które mogą realizować wspólne przedsięwzięcia, łączące działania finansowane z EFRR i EFS.

1.3.3 POWIĄZANIA PROGRAMU Z DOKUMENTAMI STRATEGICZNYMI KRAJU I EUROPY

Strategia Rozwoju Kraju 2020. Aktywne społeczeństwo, konkurencyjna gospodarka, sprawne państwo - szczególną uwagę zwraca się na wymiar terytorialny podejmowanych działań oraz wzmocnienie i lepsze wykorzystanie potencjałów regionalnych. Do 2020 r. nacisk strategiczny zostanie położony w głównej mierze na wzmocnianie potencjałów, które

w przyszłości zagwarantują długofalowy rozwój, a nie tylko na alokację środków bezpośrednio w dziedzinie, w których występują największe deficyty.

Polska 2030 Trzecia fala nowoczesności Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju –

dokument określający główne trendy, wyzwania oraz koncepcję rozwoju kraju w perspektywie długookresowej, przyjęty przez Radę Ministrów w dniu 5 lutego 2013 r. Głównym celem dokumentu jest wytyczenie i charakterystyka działań skierowanych ku poprawie, jakości życia Polaków i rozwoju Polski na tle Unii Europejskiej. Założeniem strategii jest przezwyciężenie kryzysu finansowego w możliwie najkrótszym czasie oraz wzrost gospodarczy kraju. Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Łaszczów jest zgodny z następującymi celami w obszarze konkurencyjności i innowacyjności gospodarki: Cel 3 Poprawa dostępności i jakości edukacji na wszystkich etapach oraz podniesienie konkurencyjności nauki; Cel 6 Rozwój kapitału ludzkiego poprzez wzrost zatrudnienia i stworzenie „workfare state” Kapitał Ludzki; Cel 8 Wzmocnienie mechanizmów terytorialnego równoważenia rozwoju dla rozwijania i pełnego wykorzystania potencjałów regionalnych, Obszar Równoważenia potencjału rozwojowego regionów Polski: Rozwój regionalny; Cel 11 Wzrost społecznego kapitału rozwoju, Obszar Efektywności i sprawności państwa: Kapitał społeczny.

„Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego (KSRR) 2010 –2020: Regiony, Miasta,

Obszary wiejskie” - wyznacza cele rozwoju regionalnego o wyraźnym terytorialnym zorientowaniu na politykę wobec obszarów wiejskich i miejskich. Celem strategicznym polityki regionalnej jest efektywne wykorzystywanie specyficznych regionalnych i innych terytorialnych potencjałów rozwojowych dla osiągnięcia celów rozwoju kraju – wzrostu zatrudnienia i spójności w horyzoncie długookresowym. Adresatem przedsięwzięć rozwojowych są obszary funkcjonalne w kontekście wykorzystania ich potencjałów. Działania dotyczące rewitalizacji wpisują się w szerszy kontekst odnoszących się do polityki przestrzennej kraju, zarówno w KSRR 2010-2020, a w szczególności Koncepcji Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030, m.in. w zakresie: - przywrócenia i utrwalenia ładu przestrzennego; - przeciwdziałania suburbanizacji; - optymalizacji gospodarowania przestrzenią i zasobami środowiskowymi, głównie poprzez nadanie priorytetu inwestycjom typu brownfield zamiast greenfield, głęboką przebudowę i adaptację zdegradowanych obiektów do pełnienia nowych funkcji, np. kulturalnych, rekreacyjnych, społecznych, gospodarczych oraz rekultywację terenów zdegradowanych na cele przyrodnicze; Cel główny: Efektywne wykorzystywanie specyficznych regionalnych i innych terytorialnych potencjałów rozwojowych dla osiągnięcia celów rozwoju kraju – wzrostu, zatrudnienia i spójności w horyzoncie długookresowym. Cel 2. Budowanie spójności terytorialnej i przeciwdziałanie marginalizacji obszarów problemowych („spójność”). Lokalny Program Rewitalizacji oraz wyznaczone w nim cele i przedsięwzięcia wpisują się we wszystkie cele polityki regionalnej. Przyczynią się do zwiększenia konkurencyjności i atrakcyjności obszaru objętego Programem przy wykorzystaniu jego lokalnych potencjałów i zasobów. Wzrośnie spójność terytorialna regionu, zmniejszą się różnice w rozwoju pomiędzy poszczególnymi obszarami, zapewniony zostanie trwały rozwój ekonomiczny i społeczny na terenach zmarginalizowanych.

Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030 - Dokument określający zasady ładu przestrzennego w Polsce. Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju jest najważniejszym dokumentem strategicznym w kwestii zagospodarowania przestrzennego kraju. Został on stworzony w celu zapewnienia efektywnego wykorzystania jego przestrzeni. Dokument zawiera cele i kierunki działań służące takiemu planowaniu przestrzennemu, który pozwoli na wzrost społeczno gospodarczy państwa. Cele określone w dokumencie to: Poprawa spójności wewnętrznej i terytorialne równoważenie rozwoju kraju poprzez promowanie integracji funkcjonalnej, tworzenie warunków dla rozprzestrzeniania się czynników rozwoju, wielofunkcyjny rozwój obszarów wiejskich oraz wykorzystywanie potencjału wewnętrznego wszystkich terytoriów. Poprawa dostępności terytorialnej kraju w różnych skalach przestrzennych poprzez rozwijanie infrastruktury transportowej i telekomunikacyjnej. Kształtowanie struktur przestrzennych wspierających osiągnięcie i utrzymanie wysokiej jakości środowiska przyrodniczego i walorów krajobrazowych Polski. Zwiększanie odporności struktury przestrzennej kraju na zagrożenia naturalne i utraty bezpieczeństwa energetycznego oraz kształtowanie struktur przestrzennych wspierających zdolności obronne państwa. Przywrócenie i utrwalanie ładu przestrzennego.

Europa 2020. Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu - obejmuje trzy wzajemnie powiązane ze sobą priorytety tj: wzrost inteligentny - rozwój gospodarki opartej na wiedzy i innowacjach; rozwój zrównoważony - wspieranie gospodarki efektywniej korzystającej z zasobów bardziej przyjaznej środowisku i bardziej konkurencyjnej oraz rozwój sprzyjający włączeniu społecznemu poprzez wspieranie gospodarki o wysokim poziomie zatrudnienia i zapewniającej spójność gospodarczą, społeczną i terytorialną;

„Europejski program walki z ubóstwem” - ma na celu zapewnienie spójności społecznej i terytorialnej, tak aby korzyści płynące ze wzrostu gospodarczego i zatrudnienia były dostępne dla całej społeczności, a osoby ubogie i wykluczone społecznie mogły aktywnie uczestniczyć w życiu społeczeństwa.

„Średniookresowa Strategia Rozwoju Kraju 2020 (ŚSRK 2020)”. - wpisuje się w nowy system strategicznego zarządzania rozwojem kraju poprzez uwzględnienie wytycznych dotyczących głównych kierunków rozwoju, płynących z „Długookresowej Strategii Rozwoju Kraju „Polska 2030. Trzecia fala nowoczesności”. Podstawowe priorytety DSRK 2030, koncentrujące główne działania i wyznaczające kierunki interwencji, mające na celu przyspieszenie procesów rozwojowych to: sprawne i efektywne państwo, konkurencyjna gospodarka oraz spójność społeczna i terytorialna. W kontekście programowania polityki rozwoju na szczeblach niższych, DSRK 2030 stanowi odniesienie dla dokumentów przygotowywanych na potrzeby programowania środków Unii Europejskiej na lata 2014 - 2020 tj. umowy partnerstwa i programów operacyjnych.

Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2020 - m.in. wskazuje działania na rzecz poprawy sytuacji osób i grup zagrożonych wykluczeniem społecznym, wzrostu poziomu zatrudnienia mieszkańców, wydłużenia aktywności zawodowej i zapewnienie lepszej jakości funkcjonowania osób starszych, podniesienia poziomu kompetencji oraz kwalifikacji

obywateli oraz kreowania polityki edukacyjnej zmierzającej do podniesienia poziomu kompetencji i kwalifikacji obywateli;

Strategia rozwoju obszarów wiejskich, rolnictwa i rybactwa do 2020 r. – w dokumencie tym określono kluczowe kierunki rozwoju obszarów wiejskich, rolnictwa i rybactwa w perspektywie do 2020 r., co pozwoli właściwie skierować zakres interwencji publicznych finansowanych ze środków krajowych i wspólnotowych. Jako cel główny, przyjęto poprawę jakości życia na obszarach wiejskich oraz efektywne wykorzystanie ich zasobów i potencjałów, w tym rolnictwa i rybactwa dla zrównoważonego rozwoju kraju.

Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko 2014-2020” (POIS). Lokalny Program Rewitalizacji jest spójny z Osią Priorytetową I: „Zmniejszenie efektywności gospodarki” oraz Osią II: „Ochrona środowiska, w tym adaptacja do zmian klimatu. W POIS działania w ramach osi będą koncentrować się na rozwoju infrastruktury w zakresie gospodarki odpadami i wodno-ściekowej, przeciwdziałaniu spadku różnorodności biologicznej, zwiększeniu możliwości zapobiegania zagrożeniom naturalnym oraz wzmocnieniu odporności na zagrożenia związane z negatywnymi efektami zmian klimatu. Ponadto działania ukierunkowane na tworzenie warunków rozwoju zrównoważonego obszarów funkcjonalnych, m.in. poprzez promowanie strategii niskoemisyjnych.

„Program Rozwoju Obszarów Wiejskich 2014-2020” (PROW) – gdzie celem głównym jest poprawa konkurencyjności rolnictwa, zrównoważone zarządzanie zasobami naturalnymi i działania w dziedzinie klimatu oraz zrównoważony rozwój terytorialny obszarów wiejskich. Zapisane przedsięwzięcia w LPR są spójne i mogą być finansowane z PROW w celu realizacji działań jak: M07 Podstawowe usługi i odnowa wsi na obszarach wiejskich – działanie ma na celu wspieranie rozwoju infrastruktury wiejskiej oraz odnowę wsi, przyczyniając się tym samym do poprawy warunków życia i prowadzenia działalności gospodarczej; M19 Wsparcie dla rozwoju lokalnego w ramach inicjatywy LEADER (RLKS – rozwój lokalny kierowany przez społeczność) - działanie LEADER realizuje cel „wspieranie lokalnego rozwoju na obszarach wiejskich” w ramach priorytetu „wspieranie włączenia społecznego, ograniczenia ubóstwa i rozwoju gospodarczego na obszarach wiejskich” poprzez wdrażanie lokalnych strategii rozwoju (LSR).

„Program Operacyjny Polska Wschodnia 2014 – 2020” (POPW) – mający za zadanie wzmocnić i uzupełniać działania prowadzone w ramach regionalnych i krajowych programów operacyjnych. Głównym celem POPW jest wzrost konkurencyjności i innowacyjności tego makroregionu. Część z planowanych działań z Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy wpisuje się w Oś Priorytetową I „Przedsiębiorcza Polska Wschodnia”.

Narodowy Plan Rewitalizacji 2022” (projekt NPR) - projekt dokumentu zawiera rozwiązania na rzecz stworzenia korzystnych warunków do prowadzenia skutecznej rewitalizacji, w odniesieniu do przygotowanej przez samorząd gminy diagnozy lokalnych potrzeb i potencjałów. NPR zakłada działania w wielu płaszczyznach, obejmujących m.in. zmiany legislacyjne, narzędzia, informację i edukację oraz instrumenty finansowe.

1.4 Odstąpienie od przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Łaszczów nie wymaga przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko. Dnia 14-10-2010 roku otrzymano opinię Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Lublinie (RDOŚ-06-WOŚ-0713-5-047/10/kko) informującą, iż zgodnie z art. 47 i art. 57 pkt 2 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko – iż Lokalny Program Rewitalizacji i działania przewidziane w niniejszym dokumencie nie ustalają ram dla późniejszej realizacji przedsięwzięć i że realizacja postanowień tego dokumentu nie będzie powodować znaczącego oddziaływania na środowisko. Reasumując Lokalny Program Rewitalizacji nie wymaga przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko.

2. CZĘŚĆ DIAGNOSTYCZNA

2.1 WPROWADZENIE METODYCZNE DO DIAGNOZY

Dostosowując metodologię badań do obszaru wiejsko – miejskiego Gminy Łaszczów przeprowadzono analizę wskaźnikową badającą nagromadzenie negatywnych zjawisk. Analiza poddaje badaniu występowanie negatywnych zjawisk, w każdym koniecznym do wybrania obszaru zdegradowanego zakresie.

Problem obrazowany jest wskaźnikiem, w szczególności jest to wskaźnik ukazujący zjawisko w przeliczeniu na 100 mieszkańców.

Wartość wskaźnika określana jest jako niekorzystna kiedy wskaźniki te przyjmują w miejscowości wartości mniej korzystne od średniej ich wartości dla gminy (pod uwagę brane są 3 miejscowości). Zgodnie z tym przyznawana jest punktacja 3 pkt, 2 pkt oraz 1 pkt. Ponadto dla wyliczenia pełnej wartości niniejsza punktacja mnożona jest wagę pkt, która przypisana jest do każdego wskaźnika.

Diagnoza dokonana została w oparciu o zasadę, że rewitalizację należy prowadzić tam, gdzie występuje największe nasilenie niepożądanych zjawisk i gdzie koncentracja problemów jest największa. Stąd też, zasięg każdego obszaru rewitalizacji wyznaczony został przy uwzględnieniu faktycznego występowania na jego terenie przesłanek świadczących o koncentracji zjawisk kryzysowych (w szczególności problemów o charakterze społecznym) i wewnętrzny potencjał rozwojowy. Głównym kryterium jakim posługowano się przy delimitacji obszaru rewitalizacji było występowanie różnorodnych problemów społecznych.

Lp	Miejscowość	Liczba mieszkańców gminy (gęstość zaludnienia)	poziom kapitału społecznego	Wskaźnik bezrobocia	liczba osób objętych pomocą społeczną	poziom edukacji	poziom uczestnictwa w życiu kulturalnym	zjawisk o gospodarcze	Infrastruktura sportu i rekreacji	infrastruktura kultury	negatywne zjawiska techniczne	Razem
1	Dobużek	/0	/0	/0	/0	/0	/0	/0	/0	/0	/0	0
2	Dobużek-Kolonia	/0	3/6	/0	/0	/0	/0	/0	3/9	3/6	/0	21
3	Hopkie	1/1	0/	/0	/0	/0	/0	2/8	/0	/0	/0	9
4	Hopkie-Kolonia	/0	3/6	/0	/0	/0	/0	/0	3/9	3/6	/0	21
5	Kmiczyn	/0	3/6	/0	½	/0	/0	/0	/0	/0	/0	8
6	Kmiczyn-Kolonia	/0	3/6	/0	/0	/0	/0	/0	3/9	3/6	/0	21
7	Łaszczów	3/3	2/4	3/15	/0	/0	3/12	/0	2/6	2/4	3/12	56
7*	Zdefiniowany obszar do rewitalizacji	4/4	2/4	3/15	/0	/0	3/12	/0	2/6	2/4	3/12	57
8	Łaszczów-Kolonia	/0	3/6	/0	/0	/0	/0	/0	/0	3/6	/0	12
9	Małoniż	/0	/0	/0	/0	/0	/0	/0	/0	/0	/0	0
10	Muratyn	/0	/0	/0	/1,2	/0	/0	/0	3/9	3/6	/0	16
11	Muratyn-Kolonia	/0	3/6	/0	/0	/0	/0	/0	3/9	3/6	/0	21
12	Nabroź	/0	/0	/0	/0	3/6	/0	/0	/0	/0	/0	6
13	Nabroź-Kolonia	/0	3/6	/0	/0	3/6	/0	/0	3/9	3/6	/0	27
14	Nadolce	/0	3/6	1/5	/0	/0	/0	¼	3/9	3/6	/0	30
15	Pieniany	/0	/0	/0	/0	/0	/0	/0	/0	/0	/0	0
16	Pieniany-Kolonia	/0	3/6	/0	/3	/0	/0	/0	3/9	3/6	/0	24
17	Podhajce	/0	3/6	2/10	/0	/0	/0	3/12	3/9	3/6	/0	43
18	Podlodów	/0	/0	/0	/0	/0	/0	/0	3/9	3/6	/0	15
19	Pukarzów	2/2	/0	/0	/1,4	/0	2/8	/0	1/3	½	2/8	24
20	Pukarzów-Kolonia	/0	3/6	/0	½	/0	/0	/0	3/9	3/6	/0	23
21	Ratyczów	/0	3/6	/0	0,6/1,2	/0	/0	/0	/0	/0	/0	702
22	Steniatyn	/0	/0	/0	0,6/1,2	½	/0	/0	/0	/0	/0	3,2
23	Steniatyn-Kolonia	/0	3/6	/0	/0	½	/0	/0	3/9	3/6	/0	23
24	Wólka Pukarzowska	/0	½	/0	/0	/0	/0	/0	/0	/0	¼	6
25	Zimno	/0	/0	/0	/0	/0	¼	/0	/0	/0	/0	4
26	Zimno-Kolonia	/0	3/6	/0	/0	/0	/0	/0	3/9	3/6	/0	21

2.2 ANALIZA NEGATYWNYCH ZJAWISK I CZYNNIKÓW KRYZYSOWYCH NA OBSZARZE REWITALIZACJI

2.2.1 KONCENTRACJA NEGATYWNYCH ZJAWISK SPOŁECZNYCH

Koncentracja negatywnych zjawisk społecznych – obejmuje w szczególności kwestie bezrobocia, ubóstwa, przestępczości, niskiego poziomu edukacji lub kapitału społecznego, a także niewystarczającego poziomu uczestnictwa w życiu publicznym i kulturalnym.

Dane demograficzne prezentujące obszar Gminy:

Tabela 1 – Liczba mieszkańców Gminy Łaszczów (na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Łaszczowie)

Lp	Miejscowość	Liczba mieszkańców w 2014 rok	Liczba mieszkańców w 2015 rok	Liczba mieszkańców w 2016 rok	% mieszkańców w stosunku do liczby mieszkańców całej gminy	Powierzchnia miejscowości (km ²)	Gęstość zaludnienia (liczba osób / 1 km ²)
1	Czerkasy	0	0	0	0,00%	3,5	0
2	Dobużek	215	217	218	3,46%	7,3	30
3	Dobużek-Kolonia	135	137	131	2,08%	4	34
4	Domaniż	0	0	0	0,00%	1,2	0
5	Hopkie	198	195	193	3,06%	3,7	54
6	Hopkie-Kolonia	56	59	55	0,87%	1,5	40
7	Kmiczyn	88	86	81	1,29%	4,3	19
8	Kmiczyn-Kolonia	67	65	64	1,02%	3,3	20
9	Łaszczów	2259	2240	2204	34,97%	5,2	437
9*	<u>Zdefiniowany obszar rewitalizacji</u>	<u>1812</u>	<u>1812</u>	<u>1812</u>	<u>28,75%</u>	<u>4,5</u>	<u>403</u>
10	Łaszczów-Kolonia	127	128	125	1,98%	2,9	44
11	Małoniż	144	144	140	2,22%	2,9	49
12	Muratyn	150	145	142	2,25%	4,9	29
13	Muratyn-Kolonia	39	39	37	0,59%	2,6	15
14	Nabroź	268	266	260	4,13%	5,4	49
15	Nabroź-Kolonia	193	194	194	3,08%	4,8	42
16	Nadolce	160	158	160	2,54%	6,4	26
17	Pieniany	128	124	123	1,95%	4,8	26
18	Pieniany-Kolonia	70	64	68	1,08%	1,6	45
19	Podhajce	24	34	23	0,36%	3,6	6
20	Podlódów	231	225	224	3,55%	9,1	25
21	Pukarzów	492	485	472	7,49%	5,2	91
22	Pukarzów-Kolonia	80	77	76	1,21%	3,3	23
23	Ratyczów	219	215	215	3,41%	7,5	29
24	Steniatyn	221	225	221	3,51%	4,8	47
25	Steniatyn-Kolonia	191	189	187	2,97%	6,5	28
26	Wólka Pukarzowska	286	271	271	4,30%	7,4	37
27	Zimno	383	378	373	5,92%	9,2	41
28	Zimno-Kolonia	50	46	45	0,71%	1,1	43
	Razem	6474	6406	6302		128	50

Na terenie Gminy Łaszczów znajdują się 2 miejscowości niezamieszkałe, tj. Miejscowość Czerkasy oraz Miejscowość Domaniż. Najbardziej zamieszkałe miejscowości to: Łaszczów, Pukarzów, Hopkie, Małoniż, i Nabróż. W miejscowości Łaszczów, Pukarzów i Hopkie średnia gęstość zaludnienia jest wyższa niż średnia dla Gminy Łaszczów. Najmniejsza gęstość zaludnienia występuje w miejscowościach: Podhajce, Muratyn-Kolonia, Kmiczyn.

Największy procent mieszkańców (w stosunku do całej gminy) stanowią mieszkańcy miejscowości: Łaszczów – 34,97%; Pukarzów – 7,49%; Zimno – 5,92%; Wólka Pukarzowska – 4,30%; Nabróż – 4,13%. Najmniejszy procent mieszkańców (w stosunku do całej gminy) stanowią mieszkańcy miejscowości: Kmiczyn-Kolonia – 1,02%; Hopkie-Kolonia – 0,87%; Zimno-Kolonia – 0,71%; Muratyn-Kolonia – 0,59%; Podhajce – 0,36%. Na obszarze rewitalizacji zamieszkuje 1812 osób, co stanowi 28,75% wszystkich mieszkańców Gminy Łaszczów, gęstość zaludnienia wynosi 403 osoby na 1 km.

Tabela 2 – Liczba mieszkańców Gminy Łaszczów (na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Łaszczowie)

Liczba mieszkańców w podziale na wiek												
Lp	Miejscowość	Liczba mieszkańców w 2014 rok	Liczba mieszkańców w 2015 rok	Liczba mieszkańców w 2016 rok	Liczba mieszkańców w 2017 rok	Liczba mieszkańców urodzonych przed 1951	Liczba mieszkańców urodzonych w latach 1952-1991	Liczba mieszkańców urodzonych w latach 1992-1998	Liczba mieszkańców urodzonych w latach 1999-2002	Liczba mieszkańców urodzonych w latach 2003-2010	Liczba mieszkańców urodzonych w latach 2011-2017	% mieszkańców w stosunku do liczby mieszkańców całej gminy
1	Dobużek	215	217	218	213	52	118	17	9	11	6	3,46%
2	Dobużek-Kolonia	135	137	131	131	26	81	8	3	8	5	2,08%
3	Hopkie	198	195	193	188	37	105	19	5	12	10	3,06%
4	Hopkie-Kolonia	56	59	55	55	18	22	6	0	6	3	0,87%
5	Kmiczyn	88	86	81	79	11	46	8	5	7	2	1,29%
6	Kmiczyn-Kolonia	67	65	64	64	13	34	6	2	3	6	1,02%
7	Łaszczów	2259	2240	2204	2214	377	1262	194	88	177	116	34,97%
8	Łaszczów-Kolonia	127	128	125	126	11	76	13	7	10	9	1,98%
9	Małoniż	144	144	140	140	27	81	8	5	13	6	2,22%
10	Muratyn	150	145	142	141	51	68	7	4	8	3	2,25%
11	Muratyn-Kolonia	39	39	37	37	12	18	3	1	3	0	0,59%
12	Nabroź	268	266	260	259	64	140	25	7	13	10	4,13%
13	Nabroź-Kolonia	193	194	194	195	37	103	11	9	23	12	3,08%
14	Nadolce	160	158	160	160	35	88	11	6	9	11	2,54%
15	Pieniany	128	124	123	121	29	57	17	6	8	4	1,95%
16	Pieniany-Kolonia	70	64	68	67	15	40	2	3	7	0	1,08%
17	Podhajce	24	24	23	23	5	14	4	0	0	0	0,36%
18	Podlodów	231	225	224	222	51	111	16	10	22	12	3,55%
19	Pukarzów	492	485	472	454	98	237	39	20	40	20	7,49%
20	Pukarzów-Kolonia	80	77	76	76	20	36	6	4	5	5	1,21%
21	Ratyczów	219	215	215	212	34	113	26	10	17	12	3,41%

22	Steniatyn	221	225	221	218	36	122	28	9	18	5	3,51%
23	Steniatyn-Kolonia	191	189	187	187	27	109	20	7	14	10	2,97%
24	Wólka Pukarzowska	286	271	271	270	50	149	22	13	22	14	4,30%
25	Zimno	383	378	373	373	70	191	50	13	27	22	5,92%
26	Zimno-Kolonia	50	46	45	44	10	24	4	3	2	1	0,71%
Razem		6474	6396	6302	6269	1216	3445	570	249	485	304	100,00%

W miejscowościach: Muratyn 34%, Hopkie-Kolonia 32,14% oraz Muratyn-Kolonia 30,77% mieszka najwięcej osób w wieku poprodukcyjnym. Najmniej osób w wieku poprodukcyjnym mieszka w miejscowości Łaszczów 8,66%, Kmiczyn 12,5% oraz Steniatyn-Kolonia 14,4. Na obszarze rewitalizacji zamieszkuje 1812 osób, co stanowi 28,75% wszystkich mieszkańców Gminy Łaszczów.

2.2.1.1 BEZROBOCIE

Na etapie wytyczania obszaru rewitalizacji zdiagnozowano rozkład na terenie Gminy Łaszczów bezrobocia rejestrowanego ogółem, a odrębnie – bezrobocia długotrwałego (ponad 1 rok). Ponieważ nie ma danych o osobach pracujących ogółem według adresów zamieszkania, nie było możliwe wyliczenie stopy bezrobocia rejestrowanego dla poszczególnych miejscowości. Toteż posłużono się wskaźnikiem *odsetek bezrobotnych w populacji ogółem*. Zarówno bezrobocie ogółem jak i bezrobocie długotrwałe – jakkolwiek widoczne na terenie całej gminy mają wyraźnie widoczną koncentrację w wyznaczonym obszarze rewitalizacji. Jednak z kolei w samym obszarze są rozłożone w miarę równomiernie i nie można mówić o biegunie szczególnie nasilonych problemów bezrobocia w którejś konkretnej części obszaru rewitalizacji.

Wskaźnik bezrobocia liczony jako liczba osób zarejestrowanych jako bezrobotne na koniec 2016 roku na 100 mieszkańców wskazuje, że największy problem istnieje w miejscowości: Łaszczów – 8,33%, (następnie: Podhajce – 5,88%, Nadolce – 5,61%), a najlepszy wskaźnik osiągnięty jest w miejscowości Zimno – 3,00%. Najwięcej osób zarejestrowanych jako bezrobotne mieszka w miejscowości Łaszczów, w stosunku do liczby mieszkańców miejscowości Łaszczów wskaźnik ten przekracza średnią dla gminy, która wynosi 5,53%.

Tabela 3 – Liczba osób bezrobotnych w gminie Łaszczów w podziale na poszczególne miejscowości. (na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Łaszczowie)

Liczba osób bezrobotnych						
LP	Miejscowość	Liczba mieszkańców 2015 rok	Liczba mieszkańców 2016 rok	Liczba osób w wieku produkcyjnym	wskaźnik bezrobocia na 100 mieszkańców	Liczba osób bezrobotnych
2	Dobużek	217	218	143	4,20	6
3	Dobużek-Kolonia	137	131	98	4,08	4
4	Hopkie	195	193	128	3,91	5
5	Hopkie-Kolonia	59	55	26	3,85	1
6	Kmiczyn	86	81	56	3,57	2
7	Kmiczyn-Kolonia	65	64	41	4,88	2
8	Łaszczów	2240	2204	1453	8,33	121
8*	<u>Zdefiniowany obszar rewitalizacji</u>	<u>1812</u>	<u>1812</u>	<u>1195</u>	<u>9,12</u>	<u>109</u>
9	Łaszczów-Kolonia	128	125	92	4,35	4
10	Małoniż	144	140	98	4,08	4
11	Muratyn	145	142	82	3,66	3
12	Muratyn-Kolonia	39	37	21	4,76	1
13	Nabroź	266	260	170	4,12	7
14	Nabroź-Kolonia	194	194	125	4,00	5
15	Nadolce	158	160	107	5,61	6
16	Pieniany	124	123	69	4,35	3
17	Pieniany-Kolonia	64	68	49	4,08	2
18	Podhajce	24	23	17	5,88	1

19	Podlodów	225	224	135	3,70	5
20	Pukarzów	485	472	289	4,15	12
21	Pukarzów-Kolonia	77	76	43	4,65	2
22	Ratyczów	215	215	137	3,65	5
23	Steniatyn	225	221	148	4,05	6
24	Steniatyn-Kolonia	189	187	132	3,79	5
25	Wólka Pukarzowska	271	271	181	3,87	7
26	Zimno	378	373	233	3,00	7
27	Zimno-Kolonia	46	45	29	3,45	1
Razem		6396	6302	4102	5,53	227

Najwyższy wskaźnik stopy bezrobocia na terenie Gminy Łaszczów występuje w miejscowości Łaszczów i wynosi on 8,33% (wskaźnik bezrobocia na 100 mieszkańców) oraz z miejscowości Podhajce 5,88% i Nadolce 5,61%, gdzie średnia dla Gminy Łaszczów wynosi 5,53%. Na obszarze rewitalizacji wskaźnika bezrobocia na 100 mieszkańców wynosi 9,12%

Potrzebne jest promowanie i wpieranie trwałego zatrudnienia. W obszarze rewitalizacji potrzebne są działania na rzecz bezrobotnych znacznie oddalonych od rynku pracy, wspierające podjęcie przez nich zatrudnienia. Potrzebny jest też rozwój ekonomii społecznej, w tym wsparcie dla jej podmiotów poprzez m.in. preferencyjne zlecenie im zadań publicznych. To samo dotyczy organizacji pozarządowych działających na rzecz aktywizacji zawodowej. W badaniach jakościowych w ramach diagnozy ujawniło się wśród mieszkańców przede wszystkim zapotrzebowanie na wsparcie sektora handlu i usług z wyraźnym ukierunkowaniem na wsparcie drobnego handlu odczuwającego presję konkurencyjną ze strony sklepów sieciowych oraz drobnych usług dla ludności prowadzonych przez firmy rodzinne. Przy tym należy podkreślić, że społeczne oczekiwanie wsparcia dotyczyło nie tylko sektorów tradycyjnych, ale i nowoczesnych a nawet przyszłościowych.

2.2.1.2 UBÓSTWO

Ubóstwo to stan doznawania przez kogoś przynajmniej jednego z dwóch problemów:

- głęboki niedostatek – jego dochody ekwiwalentne na członka rodziny są niższe niż 60% mediany takich dochodów w danym kraju (*kryterium dochodowe*),
- głęboka deprivacja materialna – brak środków na wydatki związane z realizacją podstawowych, uzasadnionych potrzeb: opłacenia bieżących rachunków za czynsz i energię, ogrzania domu, pokrycia niespodziewanych wydatków, zjedzenia przynajmniej raz na dwa dni posiłku z odpowiednią ilością białka, spędzenia tygodnia urlopu rocznie poza miejscem zamieszkania, posiadania podstawowych udogodnień technicznych standardowych dla danego społeczeństwa (*kryterium wydatkowe*).

Ubóstwo liczone będzie przez kilka wskaźników w pierwszej kolejności analiza wskaźnikowa zmierzy ilość osób objętych pomocą społeczną ze względu na ubóstwo, bezdomność i bezrobocie. Największa liczba osób korzystających z pomocy społecznej (z tyt. Ubóstwa, bezdomności i bezrobocia) mieszka z miejscowości Łaszczów (największy

wskaźnik liczby osób objętych wsparciem). W miejscowości Pukarzów-Kolonia wskaźnik na 100 mieszkańców (średnia) wynosi on 19,53%, Małoniż 18,75%, Ratyczów 18,41%. Jest to wartość większa niż średnia dla Gminy Łaszczów.

Tabela 4 – Liczba rodzin objętych pomocą społeczną wg przyczyn korzystania z pomocy w poszczególnych miejscowościach (na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Łaszczowie)

Liczba rodzin w tym osób objętych pomocą społeczną wg przyczyn korzystania z pomocy w poszczególnych miejscowościach.								
Lp	Miejscowość	Ludność ogółem	ubóstwo		bezdomność		bezrobocie	
			liczba osób	wskaźnik na 100 mieszkańców	liczba osób	wskaźnik na 100 mieszkańców	liczba osób	wskaźnik na 100 mieszkańców
2	Dobużek	218	24	11,00	0	0	16	7,33
3	Dobużek-Kolonia	131	0	0	0	0	8	6,10
4	Hopkie	193	20	10,36	0	0	12	6,21
5	Hopkie-Kolonia	55	0	0	0	0	4	7,27
6	Kmiczyn	81	0	0	0	0	0	0
7	Kmiczyn-Kolonia	64	0	0	0	0	0	0
8	Łaszczów	2204	104	4,718	0	0	148	6,71
8*	Zdefiniowany obszar rewitalizacji	1812	86	4,74	0	0	122	6,73
9	Łaszczów-Kolonia	125	4	3,2	0	0	4	3,2
10	Małoniż	140	20	14,28	0	0	16	11,42
11	Muratyn	142	0	0	0	0	0	0
12	Muratyn-Kolonia	37	0	0	0	0	0	0
13	Nabroź	260	12	4,61	0	0	8	3,07
14	Nabroź-Kolonia	194	4	2,06	0	0	4	2,06
15	Nadolce	160	16	10	0	0	24	15,00
16	Pieniany	123	16	13,00	0	0	20	16,26
17	Pieniany-Kolonia	68	8	11,76	0	0	8	11,76
18	Podhajce	23	0	0	0	0	0	0
19	Podlodów	224	12	5,35	0	0	20	8,92
20	Pukarzów	472	56	11,86	0	0	60	12,71
21	Pukarzów-Kolonia	76	12	15,78	0	0	16	21,05
22	Ratyczów	215	44	20,46	0	0	40	18,60
23	Steniatyn	221	8	3,61	0	0	12	5,42
24	Steniatyn-Kolonia	187	20	10,69	0	0	38	20,32
25	Wólka Pukarzowska	271	32	11,80	0	0	36	13,28
26	Zimno	373	28	7,50	0	0	16	4,28
27	Zimno-Kolonia	45	0	0	0	0	0	0

Kolejny obszar pomiaru negatywnego zjawiska jakim jest ubóstwo dotyczy wskaźników pokazujących zdrowie. Są to osoby korzystające z pomocy społecznej ze względu na niepełnosprawność, długotrwałą lub ciężką chorobę i alkoholizm. Występowanie niżej wymienionych wskaźników jest najbardziej intensywne w miejscowości Pieniany-Kolonia 35,28%; Pukarzew-Kolonia 26,3% oraz Ratyczów 21,08% (średnia intensywność wskaźnika dotycząca niepełnosprawności, długotrwałej lub ciężkiej choroby oraz alkoholizmu). Największa liczba osób korzystających z pomocy społecznej (w niniejszym zakresie) mieszka w miejscowości Łaszczów i Pukarzew (największy wskaźnik liczby osób objętych wsparciem). Jest to wartość większa niż średnia dla Gminy Łaszczów. Na obszarze rewitalizacji wskaźnik korzystania rodzin z pomocy społecznej wg. ubóstwa wynosi 4,74%, zaś wskaźnik wg. bezrobocia wynosi 6,73%.

Tabela 5 - Liczba rodzin w tym objętych pomocą społeczną wg przyczyn korzystania z pomocy w poszczególnych miejscowościach (na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Łaszczowie)

Liczba rodzin w tym osób objętych pomocą społeczną wg przyczyn korzystania z pomocy w poszczególnych miejscowościach								
Lp	Miejscowość	Ludność ogółem	niepełno sprawność		długotrwała lub ciężka choroba		alkoholizm	
			liczba osób	wskaźnik na 100 mieszkańców	liczba osób	wskaźnik na 100 mieszkańców	liczba osób	wskaźnik na 100 mieszkańców
2	Dobużek	218	16	7,33	4	1,83	0	0
3	Dobużek-Kolonia	131	12	9,16	4	3,05	0	0
4	Hopkie	193	4	2,07	4	2,07	0	0
5	Hopkie-Kolonia	55	0	0	4	7,27	4	7,27
6	Kmiczyn	81	4	4,93	8	9,87	0	0
7	Kmiczyn-Kolonia	64	4	6,25	0	0	0	0
8	Łaszczów	2204	40	1,81	80	3,62	8	0,36
8*	<u>Zdefiniowany obszar rewitalizacji</u>	<u>1812</u>	<u>33</u>	<u>1,82</u>	<u>66</u>	<u>3,64</u>	<u>7</u>	<u>0,38</u>
9	Łaszczów-Kolonia	125	4	3,2	4	3,2	0	0
10	Małoniż	140	12	8,57	4	2,85	4	2,8
11	Muratyn	142	12	8,45	16	11,26	0	0
12	Muratyn-Kolonia	37	0	0	0	0	0	0
13	Nabroź	260	4	1,53	8	3,07	0	0
14	Nabroź-Kolonia	194	16	8,24	8	4,12	0	0
15	Nadolce	160	16	10	12	7,5	8	5
16	Pieniany	123	4	3,25	8	6,50	0	0
17	Pieniany-Kolonia	68	12	17,64	12	17,64	0	0
18	Podhajce	23	0	0	0	0	0	0
19	Podlódów	224	12	5,35	24	10,71	0	0
20	Pukarzew	472	40	8,47	32	6,77	4	0,84
21	Pukarzew-Kolonia	76	12	15,78	8	10,52	0	0
22	Ratyczów	215	32	14,88	12	5,58	4	1,86
23	Steniatyn	221	4	1,80	16	7,23	0	0
24	Steniatyn-Kolonia	187	4	2,13	20	10,69	0	0
25	Wólka Pukarzewska	271	8	2,95	12	4,42	0	0
26	Zimno	373	12	3,21	12	3,21	0	0
27	Zimno-Kolonia	45	0	0	0	0	0	0

Następnym obszarem badania jest rodzina. Ze względu na bezradność w sprawach opiekuńczo wychowawczych największa liczba osób mieszka z miejscowości Łaszczów i Pukarzów. Największą wartość wskaźnik przybiera w miejscowości Kmiczyn 14,8%, Steniatyn – Kolonia 10,68% oraz Pukarzów-Kolonia 10,52%. Wszystkie wyżej wymienione miejscowości posiadają wskaźnik wyższy niż wynoszący średni wskaźnik dla Gminy. Na obszarze rewitalizacji wskaźnik korzystania rodzin z pomocy społecznej wg. niepełnosprawności 1,82%, zaś wskaźnik wg. długotrwałej lub ciężkiej choroby wynosi 3,64%, zaś wskaźnik wg. Alkoholizmu wynosi 0,38%.

Tabela 6 - Liczba rodzin w tym osób objętych pomocą społeczną wg przyczyn korzystania z pomocy w poszczególnych miejscowościach (na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Łaszczowie)

Liczba rodzin w tym osób objętych pomocą społeczną wg przyczyn korzystania z pomocy w poszczególnych miejscowościach								
	Miejscowość	Ludność ogółem	bezradność w sprawach opiekuńczo wychowawczych		wielodzietne rodziny		przemoc w rodzinie	
			liczba osób	wskaźnik na 100 mieszkańców	liczba osób	wskaźnik na 100 mieszkańców	liczba osób	wskaźnik na 100 mieszkańców
2	Dobużek	218	4	1,83	4	1,83	0	0
3	Dobużek-Kolonia	131	0	0	0	0	0	0
4	Hopkie	193	0	0	0	0	0	0
5	Hopkie-Kolonia	55	0	0	0	0	0	0
6	Kmiczyn	81	4	4,93	8	9,87	0	0
7	Kmiczyn-Kolonia	64	0	0	0	0	0	0
8	Łaszczów	2204	12	0,54	4	0,18	0	0
8*	Zdefiniowany obszar rewitalizacji	1812	10	0,55	4	0,22	0	0
9	Łaszczów-Kolonia	125	0	0	4	3,2	0	0
10	Małoniż	140	0	0	0	0	0	0
11	Muratyn	142	0	0	4	2,81	0	0
12	Muratyn-Kolonia	37	0	0	0	0	0	0
13	Nabroź	260	0	0	0	0	0	0
14	Nabroź-Kolonia	194	4	2,06	4	2,06	0	0
15	Nadolce	160	4	2,5	8	5	0	0
16	Pieniany	123	4	3,25	4	3,25	0	0
17	Pieniany-Kolonia	68	4	5,88	0	0	0	0
18	Podhajce	23	0	0	0	0	0	0
19	Podlodów	224	8	3,57	8	3,57	0	0
20	Pukarzów	472	12	2,54	12	2,54	1	0,21
21	Pukarzów-Kolonia	76	8	10,52	0	0	0	0
22	Ratyczów	215	0	0	0	0	0	0
23	Steniatyn	221	4	1,80	8	3,61	0	0
24	Steniatyn-Kolonia	187	8	4,27	12	6,41	0	0
25	Wólka Pukarzowska	271	4	1,47	8	2,95	0	0

26	Zimno	373	0	0	8	2,14	0	0
27	Zimno-Kolonia	45	0	0	0	0	0	0
	Razem	6302						

Miejscowość Łaszczów zamieszkuje najwięcej osób z zakresu analizy obszaru negatywnych zjawisk społecznych. Miejscowość Kmiczyn osiąga zaś najwyższy wynik w analizie wskaźnikowej obszaru negatywnych zjawisk społecznych związanych z ubóstwem. Na drugim miejscu jest miejscowość Pukarzew (jednakże miejscowości te zamieszkiwane są przez małą liczbę osób (zgodnie ze średnią liczbą mieszkańców w stosunku do całej gminy)). W tych miejscowościach najczęściej i w największym stopniu przekraczano wartości średnie dla gminy w obrębie badanego wskaźnika. Na obszarze rewitalizacji wskaźnik korzystania rodzin z pomocy społecznej wg. bezradności w sprawach opiekuńczo – wychowawczych wynosi 0,55, zaś wskaźnik wg. Wielodzietności rodzin wynosi 0,22%.

2.2.1.3 PRZESTĘPCZOŚĆ

Pozyskane dane wskazują problem przestępczości w podziale na poszczególne miejscowości. Wskaźniki możliwe do weryfikacji to: Zanotowane wykroczenia, przestępstwa kryminalne oraz liczba założonych "niebieskich kart". Wszystkie wskaźniki liczone są na 100 mieszkańców. Najwięcej wykroczeń według wskaźnika zanotowano w miejscowości Łaszczów. Dane te jednak nie oddają w pełni obrazu przemocy na terenie Gminy Łaszczów. Przemoc domowa jest zjawiskiem nie zawsze ujawnianym, co utrudnia rozpoznanie i przeciwdziałanie jej. W ostatnim czasie zauważalna jest tendencja wzrostowa osób szukających wsparcia i pomocy w sytuacjach przemocy domowej dlatego też liczba niebieskich kart rośnie. Prowadzone działania lokalne jak i ogólnopolskie powodują zmiany w świadomości społecznej i z jednej strony zwiększa się gotowość domniemych ofiar przemocy do ujawnienia takich spraw, a z drugiej wiążą się z większym profesjonalizmem przedstawicieli służb zobowiązanych do podejmowania interwencji i udzielania pomocy.¹

Tabela 7. Przestępstwa i wykroczenia stwierdzone, poza zdarzeniami drogowymi i przestępstwami gospodarczymi, w tym czyny karalne nieletnich

Wyszczególnienie	Ilość przestępstw i wykroczeń stwierdzonych, poza zdarzeniami drogowymi i przestępstwami gospodarczymi, w tym czyny karalne nieletnich
Obszar rewitalizowany	21
Miasto Łaszczów	21
Gmina Łaszczów	47

Na terenie Gminy Łaszczów stwierdzono ogółem 47 czynów przestępczych, natomiast średnia dla obszaru rewitalizacji wynosi 21 przestępstw.

¹ Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrona Ofiar Przemocy w Rodzinie w Gminie Łaszczów na lata 2016-2020.

Ilość przestępstw stwierdzonych ogółem w przeliczeniu na 1 tys. mieszkańców zaprezentowano w poniższej tabeli.

Tabela 8. Liczba przestępstw na 1000 ludności

Wyszczególnienie	Ilość przestępstw stwierdzonych ogółem	Liczba ludności	Ilość przestępstw stwierdzonych ogółem w przeliczeniu na 100 mieszkańców
<u>Obszar rewitalizowany</u>	21	1812	1,15
Miasto Łaszczów	21	2204	0,95
Gmina Łaszczów	47	6302	0,74

Źródło: Urząd Miejski w Łaszczowie

Analiza obszaru objętego Lokalnym Programem Rewitalizacji pod względem występowania przestępstw i wykroczeń stwierdzonych, poza zdarzeniami drogowymi i przestępstwami gospodarczymi, w tym czyny karalne nieletnich na tle części obszaru należącego do Miasta Łaszczów wykazała, że obszar ten spełnia kryterium wyznaczania obszarów rewitalizacji, którym jest: „Wysoki poziom przestępczości i wykroczeń” w zakresie wskaźnika: „Przestępstwa i wykroczenia stwierdzone, poza zdarzeniami drogowymi i przestępstwami gospodarczymi, w tym: czyny karalne nieletnich”.

2.2.1.4 POZIOM EDUKACJI

Niełatwo zmierzyć obiektywnie poziom edukacji i negatywne zjawiska związane z tym obszarem odnosząc się do poszczególnych miejscowości gminy wiejsko - miejskiej. Brakuje danych statystycznych. Aby zbadać ten element wykorzystano wskaźnik jakim jest wynik z egzaminu szóstych klas. Nie w każdej miejscowości istnieje Szkoła Podstawowa co obrazuje poniższa tabela, ale znany jest rozkład miejscowości, które są w sferze oddziaływania danej szkoły podstawowej.

Tabela 9 - Infrastruktura szkolna (stan na 2016/2017) (na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Łaszczowie)

Infrastruktura szkolnictwa					
Miejscowość	przedszkole	szkoła podstawowa	gimnazjum	szkoła zawodowa	szkoła średnia
Dobużek	0	0	0	0	0
Dobużek-Kolonia	0	0	0	0	0
Hopkie	0	0	0	0	0
Hopkie-Kolonia	0	0	0	0	0
Kmiczyn	0	0	0	0	0
Kmiczyn-Kolonia	0	0	0	0	0
Łaszczów (tożsame dane z obszarem zdefiniowanym do rewitalizacji)	1	1	1	0	1
Łaszczów-Kolonia	0	0	0	0	0
Małoniż	0	0	0	0	0
Muratyn	0	0	0	0	0

Muratyn-Kolonia	0	0	0	0	0
Nabroź	0	0	0	0	0
Nabroź-Kolonia	0	1	1	0	0
Nadolce	0	0	0	0	0
Pieniany	0	0	0	0	0
Pieniany-Kolonia	0	0	0	0	0
Podhajce	0	0	0	0	0
Podlodów	0	0	0	0	0
Pukarzków	0	0	0	0	0
Pukarzków-Kolonia	0	0	0	0	0
Ratyczów	0	0	0	0	0
Steniatyn	0	1	0	0	0
Steniatyn-Kolonia	0	0	0	0	0
Wólka Pukarzowska	0	0	0	0	0
Zimno	0	1	0	0	0
Zimno-Kolonia	0	0	0	0	0
Razem	1	4	2	0	1

Na terenie Gminy Łaszczów funkcjonuje 1 przedszkole w miejscowości Łaszczów, 4 szkoły podstawowe w miejscowości Łaszczów, Nabroź-Kolonia, Steniatyn oraz Zimno. Ponadto w miejscowości Łaszczów funkcjonuje szkoła średnia. Na terenie rewitalizowanym dane są tożsame z danymi dla miejscowości Łaszczów.

Tabela 10 – Wynik egzaminu 6 klas (średni wynik z języka polskiego, matematyki i języka angielskiego) (na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Łaszczowie)

Szkoła Podstawowa	2014	2015	2016	Średni wynik
Łaszczów (tożsame dane z obszarem zdefiniowanym do rewitalizacji)	59	62,4	60	60,47
Nabroź-Kolonia	54	53,4	62,7	56,70
Steniatyn	45	69,9	59,7	58,20
Zimno	53	65,5	62,0	60,17
Razem	52,75	62,80	61,10	58,88

Z analizy wynika, iż średni wynik dla gminy Łaszczów z egzaminu 6 klas (średni wynik z języka polskiego, matematyki i języka angielskiego w latach 2014-2016) nie osiągnęły Szkoły Podstawowe w Nabrożu-Kolonii i Steniatynie. Uczniowie tych szkół zamieszkują miejscowości Nabroź, Nabroź-Kolonia oraz Steniatyn i Steniatyn-Kolonia. Na terenie rewitalizowanym dane są tożsame z danymi dla miejscowości Łaszczów.

2.2.1.4 POZIOM UCZESTNICTWA W ŻYCIU PUBLICZNYM I KULTURALNYM

Adekwatnymi wskaźnikami jakimi gmina może zmierzyć poziom uczestnictwa w życiu publicznym i kulturalnym na poziomie miejscowości są wskaźniki badające zaangażowanie mieszkańców w sprawy ważne dla danej miejscowości czy sołectwa. Użyto tutaj dwóch wskaźników. Pierwszy to kwota pozyskanych z środków finansowych w ramach projektów realizowanych ze środków UE (małe projekty oraz projekty infrastrukturalne w zakresie kultury) oraz liczba uczestników na zebraniach wiejskich dotyczących funduszu sołectkiego.

(spotkania związane z realizacją małych projektów). Drugi wskaźnik pozwala sprawdzić rzeczywiste zaangażowanie społeczne mieszkańców miejscowości oba wskaźniki przeliczane są na 100 mieszkańców.

Tabela 9 – Poziom uczestnictwa w życiu publicznym i kulturalnym (na podst. projektów z dofinansowania ze środków UE)

Miejscowość	Liczba mieszkańców	Kwota pozyskanych środków na os.	Wskaźnik uczestnictwa w zebraniach na 100 mieszkańców
Dobużek	218	199	1,83
Dobużek-Kolonia	131	0	0,00
Hopkie	193	2176	2,07
Hopkie-Kolonia	55	0	0,00
Kmiczyn	81	654	4,94
Kmiczyn-Kolonia	64	0	0,00
Łaszczów	2204	714	0,27
Zdefiniowany obszar do rewitalizacji	1812	714	0,32
Łaszczów-Kolonia	125	0	0,00
Małoniż	140	96	2,86
Muratyn	142	0	0,00
Muratyn-Kolonia	37	0	0,00
Nabroź	260	48	1,54
Nabroź-Kolonia	194	0	0,00
Nadolce	160	0	0,00
Pieniany	123	215	3,25
Pieniany-Kolonia	68	0	0,00
Podhajce	23	0	0,00
Podłodów	224	0	0,00
Pukarzów	472	28	0,85
Pukarzów-Kolonia	76	0	0,00
Ratyczów	215	57	1,86
Steniatyn	221	70	1,81
Steniatyn-Kolonia	187	0	0,00
Wólka Pukarzowska	271	0	0,00
Zimno	373	38	1,07
Zimno-Kolonia	45	0	0,00

Z analizy powyższej tabeli wynika, iż pomimo najwyższych nakładów finansowych na 1 osobę w miejscowości Łaszczów, jest najniższy wskaźnik uczestnictwa w zebraniach, następne miejscowości to: Pukarzów i Zimno. Tożsamy wynik występuje na terenie przeznaczonym do rewitalizacji.

2.2.1.6 POZIOM KAPITAŁU SPOŁECZNEGO

Zmierzenie poziomu kapitału społecznego oparto o liczbę zarejestrowanych stowarzyszeń oraz kół gospodyń wiejskich na poziomie każdej miejscowości. Na terenach wiejskich większość stowarzyszeń zajmuje się działalnością kulturalną lub szeroko rozumianym krzewieniem patriotyzmu i postaw obywatelskich, dlatego wskaźnik w przeliczeniu na 100 mieszkańców jest wskaźnikiem adekwatnym do pomiaru zjawiska.

Tabela 11 - Poziom kapitału społecznego (na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Łaszczowie)

Miejscowość	Liczba mieszkańców	Wskaźnik liczba zarejestrowanych stowarzyszeń na (w tym OSP) 100 mieszkańców	Liczba zarejestrowanych NGO[1]	Wskaźnik liczba zarejestrowanych stowarzyszeń na 100 mieszkańców	Liczba zarejestrowanych KGW	Wskaźnik liczba podmiotów (łącznie) 100 mieszkańców
Dobużek	218	0,46	1	0	0	0,46
Dobużek-Kolonia	131	0	0	0	0	0
Hopkie	193	0	0	0,52	1	0,52
Hopkie-Kolonia	55	0	0	0	0	0
Kmiczyn	81	0	0	0	0	0
Kmiczyn-Kolonia	64	0	0	0	0	0
Łaszczów (tożsame dane z obszarem zdefiniowanym do rewitalizacji)	2204	0,27	6	0	0	0,27
Łaszczów-Kolonia	125	0	0	0	0	0
Małoniż	140	0	0	0,71	1	0,71
Muratyn	142	0,70	1	0,70	1	1,4
Muratyn-Kolonia	37	0	0	0	0	0
Nabroź	260	0,38	1	0,38	1	0,76
Nabroź-Kolonia	194	0	0	0	0	0
Nadolce	160	0	0	0	0	0
Pieniany	123	0,81	1	0,81	1	1,62
Pieniany-Kolonia	68	0	0	0	0	0
Podhajce	23	0	0	0	0	0
Podlodów	224	0,45	1	0,45	1	0,9
Pukarzów	472	0,21	1	0,21	1	0,42
Pukarzów-Kolonia	76	0	0	0	0	0
Ratyczów	215	0	0	0	0	0
Steniatyn	221	0,45	1	0,45	1	0,9
Steniatyn-Kolonia	187	0	0	0	0	0
Wólka Pukarzowska	271	0,37	1	0	0	0,37
Zimno	373	0,27	1	0	0	0,27
Zimno-Kolonia	45	0	0	0	0	0

Pomimo iż w niektórych miejscowościach nie ma działającego Stowarzyszenia, OSP lub KGW członkami zarejestrowanych podmiotów są mieszkańcy miejscowości sąsiadujących np. Hopkie i Hopkie-Kolonia, Zimno i Zimno-Kolonia. Po przeanalizowaniu w/w tabeli wynika, iż (z wyłączeniem tych miejscowości, gdzie nie istnieją żadne działające podmioty miejscowości takie jak: Łaszczów 0,27% oraz Wólka Pukarzowska posiadają najniższy wskaźnik liczby podmiotów na 100 mieszkańców.

2.2.2 WSPÓŁWYSTĘPOWANIE NEGATYWNYCH ZJAWISK INNYCH NIŻ SPOŁECZNE

Aby wyznaczyć obszar zdegradowany musi występować na nim ponadto co najmniej jednego z następujących negatywnych zjawisk:

1) **gospodarczych** – w szczególności: niskiego stopnia przedsiębiorczości, słabej kondycji lokalnych przedsiębiorstw, lub

2) **środowiskowych** – w szczególności przekroczenia standardów jakości środowiska, obecności odpadów stwarzających zagrożenie dla życia, zdrowia ludzi lub stanu środowiska, lub

3) **przestrzenno-funkcjonalnych** – w szczególności niewystarczającego wyposażenia w infrastrukturę techniczną i społeczną lub jej złego stanu technicznego, braku dostępu do podstawowych usług lub ich niskiej jakości, niedostosowania rozwiązań urbanistycznych do zmieniających się funkcji obszaru, niskiego poziomu obsługi komunikacyjnej, niedoboru lub niskiej jakości terenów publicznych, lub

4) **technicznych** – w szczególności degradacji stanu technicznego obiektów budowlanych, w tym o przeznaczeniu mieszkaniowym, oraz niefunkcjonowaniu rozwiązań technicznych umożliwiających efektywne korzystanie z obiektów budowlanych, w szczególności w zakresie energooszczędności i ochrony środowiska.

2.2.2.1 NEGATYWNE ZJAWISKA GOSPODARCZE

Dostępny wskaźnik dotyczący poziomu przedsiębiorczości na obszarach wiejskich to wskaźnik liczby zarejestrowanych podmiotów gospodarczych do liczby ludności w danej miejscowości. Wskaźnik liczony do 100 osób.

Tabela 12 - Poziom aktywności gospodarczej (na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Łaszczowie)

Miejscowość	Liczba mieszkańców w roku 2015	Liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych (stan na 31/12/2016 rok)	Liczba działających podmiotów gospodarczych (stan na 31/12/2016 roku)	wskaźnik na 100 mieszkańców
Dobużek	218	5	9	2,29
Dobużek-Kolonia	131	2	1	1,53
Hopkie	193	1	3	0,52
Hopkie-Kolonia	55	1	1	1,82
Kmiczyn	81	2	2	2,47
Kmiczyn-Kolonia	64	3	2	4,69
Łaszczów	2204	64	111	2,90
Zdefiniowany obszar rewitalizacji	1812	51	109	2,81
Łaszczów-Kolonia	125	1	3	1,23
Małoniż	140	2	3	1,43
Muratyn	142	2	1	1,41
Muratyn-Kolonia	37	1	2	2,70
Nabroź	260	6	7	2,31
Nabroź-Kolonia	194	4	3	2,06
Nadolce	160	2	2	1,25
Pieniany	123	5	5	4,07
Pieniany-Kolonia	68	2	2	2,94
Podhajce	23	0	0	0,00

Podlódów	224	4	0	1,79
Pukarzów	472	7	7	1,48
Pukarzów-Kolonia	76	1	0	1,32
Ratyczów	215	3	2	1,40
Steniatyn	221	8	1	3,62
Steniatyn-Kolonia	187	7	8	3,74
Wólka Pukarzowska	271	6	9	2,21
Zimno	373	9	6	2,41
Zimno-Kolonia	45	3	2	6,67

W ramach wykonywanej działalności gospodarczej najwięcej podmiotów wykonuje działania na terenie miejscowości Łaszczów. Nie przedkłada się to jednak na liczbę założonych działalności gospodarczych przez mieszkańców tej miejscowości (w odniesieniu wskaźnika mierzonego na 100 osób). Najwyższy wskaźnik w tym zakresie występuje w miejscowości Zimno – Kolonia i stanowi 6,67% oraz w miejscowości Kmiczyn-Kolonia i stanowi 4,69%. Najniższy wskaźnik jest w miejscowościach: Podhajce i wynosi 0,00%, i miejscowości Hopkie i stanowi 0,52% oraz w miejscowości Nadolce i wynosi 1,25%. Gdzie średnia dla Gminy Łaszczów wynosi 2,38. Na obszarze przeznaczonym do rewitalizacji wskaźnik na 100 mieszkańców wynosi 2,81.

2.2.2.2 NEGATYWNE ZJAWISKA ŚRODOWISKOWE

Na omawianym terenie nie stwierdzono występowania negatywnych zjawisk w obszarze Środowiska naturalnego.

Obszar objęty Lokalnym Programem Rewitalizacji leży w regionie hydrograficznym Wyżyna Wołyńska. Na obszarze tym znajduje się ujęcie wód kredowych o najwyższej wydajności [72 m³/h (Łaszczów - Podhajce)]. Studnie mają głębokość średnio kilkudziesięciu metrów. Woda nawiercana jest na głębokościach od 16 do 45 m. Największa wydajność eksploatacyjna studni wynosi 72 m³/h (Podhajce) ujęcie dla wodociągu wiejskiego. Wody czwartorzędowe występują w kopalnej dolinie Huczwy (dolina Huczwy i doliny dopływów). Wody powierzchniowe Łaszczowa stanowią naturalne cieki wodne, źródła, stawy i rowy melioracyjne. Znaczna część obszaru gminy Łaszczów leży w obszarze projektowanej ostoi ptasiej „Zlewnia Górnej Huczwy” europejskiej sieci ekologicznej NATURA 2000. Obszar projektowanej ostoi został udokumentowany w zakresie ornitologicznym przez Lubelskie Towarzystwo Ornitologiczne. Dotychczas ze względu na brak inwentaryzacji przyrodniczej gminy oraz badań naukowych fauny w obszarze Grzędy Sokalskiej obszar ten nie jest uwzględniony w wykazie ostoi CORINE biotopes. Został też pominięty w projektowanej krajowej sieci ekologicznej ECONET PL. Na obszarze objętym LPR jak i na terenie całej gminy nie ma rezerwatów przyrody. W obszarze gminy nie ma projektowanych obszarów najwyższej ochrony.

Zachowanie istniejących wartości środowiska przyrodniczego z uwzględnieniem ich roli w regionalnym systemie obszarów chronionych oraz powiązań funkcjonalno przestrzennych z systemem krajowym i europejskim jest jedną z priorytetowych osi kierunku rozwoju. Stan środowiska naturalnego obszaru Miasta Łaszczów jest ogólnie dobry. Rolniczy charakter oraz ograniczony zakres inwestycji przemysłowych powodują, że środowisko przyrodnicze jest czyste. Głównymi atutami środowiska przyrodniczego obszaru Miasta Łaszczów są wysokie walory krajobrazowe wiążące się z obecnością lasów, wód powierzchniowych stojących i płynących oraz urozmaicona

rzeźba. Teren ten wyróżnia się zróżnicowaniem siedliskowym i ogromną bioróżnorodnością. Występują tu obszary i obiekty cenne przyrodniczo nie tylko w skali regionalnej i krajowej, ale i międzynarodowej.

Obszar objęty LPR leży w strefie obszarów cennych przyrodniczo. Szczególne walory przyrodnicze koncentrują się w dolinie Huczwy. Zlewnia Górnej Huczwy spełnia kryteria dyrektywy ptasiej i jest docelowo planowana do ochrony prawnej w systemie NATURA 2000. Na terenie objętym LPR nie ma dużo udokumentowanych złóż surowców mineralnych. Istnieje udokumentowane i przekazane do eksploatacji wstępnie rozpoznawalne złożo kruszywa naturalnego tj. piasków drobno i średnioziarnistych przydatnych do celów ogólnobudowlanych i drogowych w pokrywie terasowej na odcinku Łaszczów - Wólka Pukarzowska Wyżej wymienione surowce w przeszłości były eksploatowane na potrzeby lokalne, zwłaszcza do modernizacji dróg lokalnych i potrzeb ceramiki budowlanej.

Gleby są niezmiernie ważnym elementem środowiska będącym produktem wzajemnego oddziaływania lito-, hydro, atmo- i biosfery. Zróżnicowanie gleb na obszarze objętym LPR MŁ jest wynikiem urozmaiconej budowy geologicznej. Klimat na terenie objętym LPR MŁ charakteryzuje się miesięcznymi wahaniami temperatury od - 4,8°C w styczniu do 17,9°C w lipcu. Czynnikiem niekorzystnym dla wegetacji roślin są późnowiosenne i wczesnojesienne przymrozki, które są charakterystyczne dla gminy, powiatu jak i całego Roztocza. Średnia pokrywa śnieżna zalega od 70 do 80 dni, krócej niż w okolicach Tomaszowa Lubelskiego, co związane jest z pokładami kredowymi w tamtym regionie.

Do obszarów i obiektów prawnie chronionych zalicza się: Pomniki przyrody, Użytek ekologiczny, Grunty rolne i leśne, Lasy ochronne, Strefy ochronne ujęć wody, Udokumentowane złoża surowców naturalnych. Pomniki przyrody w parku podworskim w Łaszczowie — własność komunalna: dwie lipy szerokolistne o obw. 410 cm i 425 cm, wys. 23 m; lipa drobnolistna o obw. 490 cm, wys. 20 m; sosna czarna o obw. 210 cm, wys. 25 m. Udokumentowane złoża surowców naturalnych: złoża surowców naturalnych: złożo „Dolina rzeki Huczwy” położone na obszarze gm. Łaszczów i Tyszowce, niskie, szuwarowo - turzycowiskowe, o pow. 487 ha, zasobach torfu - 7.695 tys. m³, średniej miąższości torfu 1,58 m, max miąższości torfu 3,30 m - nieeksploatowane; złożo „Dolina rzeki Huczwy” położone pomiędzy Łaszczowem, a Dobużek-Kolonia, niskie, szuwarowo-turzycowiskowe, o pow. 132 ha, zasobach 2.600 tys. m³, średniej miąższości torfu 1,97 m, max miąższości 3,5 m - nieeksploatowane; złożo „Dolina rzeki Huczwy” położone w obrębie ośrodka gminnego złożo pogrzebane, olesowo - gytiove o pow. 8,5 ha, zasobach 200 tys. m³, średniej miąższości 2,35 m, max miąższości 3,0 m - nieeksploatowane. NATURA-2000: Ekologiczny system obszarów chronionych gminy tworzą zespoły starodrzewia parków pałacowych w: Łaszczowie.

2.2.2.3 NEGATYWNE ZJAWISKA PRZESTRZENNO – FUNKCJONALNE

Aby zmierzyć występowanie stanu kryzysowego użyto porównania poszczególnych miejscowości co do występowania oraz stanu infrastruktury i dostępności podstawowych usług.

Tabela 13 - Infrastruktura techniczna - podstawowe usługi (na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Łaszczowie)

Infrastruktura techniczna/podstawowe usługi						
Miejscowość	Kanalizacja	wodociągi	gaz	Odpady objęcie Systemem wywozu/ segregacji	Stan infrastruktury energetycznej:	Sieć Internet i komunikacja. DSL/WLAN/GSM
Dobużek		X		T	D	+
Dobużek-Kolonia		X		T	D	+
Hopkie		X		T	D	+
Hopkie-Kolonia		X		T	D	+
Kmiczyn		X		T	D	+
Kmiczyn-Kolonia		X		T	D	+
Łaszczów (tożsame dane z obszarem zdefiniowanym do rewitalizacji)	x	X		T	D	+
Łaszczów-Kolonia		X		T	D	+
Małoniż		X		T	D	+
Muratyn		X		T	D	+
Muratyn-Kolonia		X		T	D	+
Nabroź		X		T	D	+
Nabroź-Kolonia		X		T	D	+
Nadolce		X		T	D	+
Pieniany		X		T	D	+
Pieniany-Kolonia		X		T	D	+
Podhajce		X		T	D	+
Podłodów		X		T	D	+
Pukarzów		X		T	D	+
Pukarzów-Kolonia		X		T	D	+
Ratyczów		X		T	D	+
Steniatyn		X		T	D	+
Steniatyn-Kolonia		X		T	D	+
Wólka Pukarzowska		X		T	D	+
Zimno		X		T	D	+
Zimno-Kolonia		x		T	D	+

Na obszarze całej gminy występuje sieć wodociągowa. Sieci gazowej brakuje w całej gminie. Cała Gmina objęta jest systemem segregacji i wywozu odpadów. Istnieje dostęp do sieci Internet. Stan infrastruktury energetycznej jest zadowalający.

Tabela 14 - Infrastruktura sportu i rekreacji (na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Łaszczowie)

Miejscowość	Liczba osób	Boisko	orlik	plac zabaw lub inne miejsce rekreacyjne przy świetlicy wiejskiej	siłownia	razem obiekty infrastruktury	wskaźnik liczba obiektów infrastruktury sportu i rekreacji na 100 mieszkańców
Dobużek	218			1		1	0,46
Dobużek-Kolonia	131					0	0,00

Hopkie	193	1		1		2	1,04
Hopkie-Kolonia	55					0	0,00
Kmiczyn	81			1		1	1,23
Kmiczyn-Kolonia	64					0	0,00
Łaszczów	2204	2		1		3	0,14
Zdefiniowany obszar rewitalizacji	1812	2		1		3	0,16
Łaszczów-Kolonia	125			1		0	0,27
Małoniż	140	1		1		2	1,43
Muratyn	142					0	0,00
Muratyn-Kolonia	37					0	0,00
Nabroź	260			1		1	0,38
Nabroź-Kolonia	194					0	0,00
Nadolce	160					0	0,00
Pieniany	123	1		1		2	1,63
Pieniany-Kolonia	68					0	0,00
Podhajce	23					0	0,00
Podlodów	224					0	0,00
Pukarzów	472			1		1	0,21
Pukarzów-Kolonia	76					0	0,00
Ratyczów	215			1		1	0,47
Steniatyn	221	1		1		2	0,90
Steniatyn-Kolonia	187					0	0,00
Wólka Pukarzowska	271	1		1		2	0,74
Zimno	373	1		1		2	0,54
Zimno-Kolonia	45					0	0,00

Z pominięciem miejscowości takich jak: Dobużek-Kolonia, Hopkie-Kolonia, Kmiczyn-Kolonia, Muratyn, Muratyn-Kolonia, Nabroź-Kolonia, Nadolce, Pieniany-Kolonia, Podhajce i Podlodów oraz Pukarzów-Kolonia, Steniatyn-Kolonia i Zimno-Kolonia we wszystkich pozostałych miejscowościach znajdują się miejsca z zakresu infrastruktury sportu i rekreacji. W tych miejscowościach gdzie nie ma tej infrastruktury mieszkańcy korzystają z obiektów w miejscowościach sąsiednich w ramach jednego sołectwa. Pomimo największej liczby obiektów w miejscowości Łaszczów – wskaźnik liczby obiektów infrastruktury sportu i rekreacji na 100 osób i tak jest tam najmniejszy – wynosi bowiem 0,14% oraz w miejscowości Pukarzów i wynosi 0,47%. Dla obszaru rewitalizacji niniejszy wskaźnik wynosi 0,16.

Tabela 15 - Infrastruktura kultury (na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Łaszczowie)

Miejscowość	liczba mieszkańców	instytucja kultury : (gok, biblioteka, filia)	świetlica	muzeum	izba pamięci/ izba regionalna/ skansen	razem obiekty infrastruktury kultury	wskaźnik liczba obiektów infrastruktury kultury przypadająca
-------------	--------------------	---	-----------	--------	--	--------------------------------------	--

							na 100 mieszkańców
Dobużek	218		1			1	0,46
Dobużek-Kolonia	131					0	0,00
Hopkie	193		1			1	0,52
Hopkie-Kolonia	55					0	0,00
Kmiczyn	81		1			1	1,23
Kmiczyn-Kolonia	64					0	0,00
Łaszczów	2204	2				2	0,09
Zdefiniowany obszar rewitalizacji	1812	2				2	0,11
Łaszczów-Kolonia	125					0	0,00
Małoniż	140		1			1	0,71
Muratyn	142					0	0,00
Muratyn-Kolonia	37					0	0,00
Nabroź	260		1			1	0,38
Nabroź-Kolonia	194					0	0,00
Nadolce	160					0	0,00
Pieniany	123		1			1	0,81
Pieniany-Kolonia	68					0	0,00
Podhajce	23					0	0,00
Podlodów	224					0	0,00
Pukarzów	472		1			1	0,21
Pukarzów-Kolonia	76					0	0,00
Ratyczów	215		1			1	0,47
Steniatyn	221		1			1	0,45
Steniatyn-Kolonia	187					0	0,00
Wólka Pukarzowska	271		1			1	0,37
Zimno	373		1			1	0,27
Zimno-Kolonia	45					0	0,00

Brak jest obiektów infrastruktury kultury w następujących miejscowościach: Dobużek-Kolonia, Hopkie-Kolonia, Kmiczyn-Kolonia, Łaszczów-Kolonia, Muratyn, Muratyn-Kolonia, Nabroź-Kolonia, Nadolce, Pieniany-Kolonia, Podhajce, Podlodów, Pukarzów-Kolonia, Steniatyn-Kolonia oraz Zimno-Kolonia. W tych miejscowościach gdzie nie ma tej infrastruktury mieszkańcy korzystają z obiektów w miejscowościach sąsiednich w ramach jednego sołectwa. Zgodnie z wyliczeniem wskaźnika liczby obiektów infrastruktury kultury przypadającej na 100 mieszkańców najniższy wskaźnik zauważalny jest w miejscowości Łaszczów i wynosi on 0,09%, następnie w miejscowości Pukarzów oraz Zimno. Dla obszaru rewitalizacji niniejszy wskaźnik wynosi 0,11.

Tabela 16 - Infrastruktura techniczna - komunikacyjna (na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Łaszczowie)

Miejscowość	Jakość nawierzchni dróg (zła, zadowalająca, dobra)	Kolej (stacja przystanek)	Bezpieczeństwo (chodnik)
Czerkasy	dobra	brak	dobra
Dobużek	dobra	brak	dobra
Dobużek-Kolonia	dobra	brak	dobra
Hopkie	dobra	brak	dobra
Hopkie-Kolonia	dobra	brak	dobra
Kmiczyn	dobra	brak	dobra
Kmiczyn-Kolonia	dobra	brak	dobra
Łaszczów (tożsamy dane z obszarem zdefiniowanym do rewitalizacji)	dobra	brak	dobra
Łaszczów-Kolonia	dobra	brak	dobra
Małoniż	dobra	brak	dobra
Muratyn	dobra	brak	dobra
Muratyn-Kolonia	dobra	brak	dobra
Nabroź	dobra	brak	dobra
Nabroź-Kolonia	dobra	brak	dobra
Nadolce	dobra	brak	dobra
Pieniany	dobra	brak	dobra
Pieniany-Kolonia	dobra	brak	dobra
Podhajce	dobra	brak	dobra
Podlodów	dobra	brak	dobra
Pukarzów	dobra	brak	dobra
Pukarzów-Kolonia	dobra	brak	dobra
Ratyczów	dobra	brak	dobra
Steniatyn	dobra	brak	dobra
Steniatyn-Kolonia	dobra	brak	dobra
Wólka Pukarzowska	dobra	brak	dobra
Zimno	dobra	brak	dobra
Zimno-Kolonia	dobra	brak	dobra

W gminie nie ma przystanków i stacji kolejowych, infrastruktura drogowa jest zadowalająca (dobra).

Tabela 17 – Grunty (na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Łaszczowie)

Grunty		Użytki rolne								Grunty leśne zadrzewione I zakrzewione		Tereny zabudowane I zurbanizowane								Grunty pod wodami										
Miejscowość		Powierzchnia ogólna gruntów	Grunty orne	Sady	Łąki trwałe	Pastwiska trwałe	Grunty rolne zabudowane	Grunty pod stawami	Rowy	Razem	Lasy	Grunty zadrzewione I zakrzewione	Razem	Tereny mieszkaniowe	Tereny przemysłowe	Inne tereny zabudowane	Zurb tereny niezabud	Tereny rekreacyjnego wypoczynku	Drogi	Tereny kolejowe	Inne	Użytki kopalne	Razem	Morksie	Powierzchnie płynące	Powierzchnie stojące	Razem	Użytki ekologiczne	Nieużytki	Tereny różne
Czerkasy		336,5	200,9	0,4	112,5	8,77	0,2	0	0,9	323,74	2,42	0	0	0	0	0	0	0	5,18	3,02	0	0	8,2	0	0,94	0	0	0	1,18	0,0034
Dobużek		722,36	332,43	2,02	271,00	16,91	14,98	0	8,79	646,15	32,3	0	0	0	0,58	0	0	0	30,18	3,46	0	0	34,22	0	7,53	0	0	2,15	0	
Dobużek - Kolonia		384,81	262,41	3,35	84,07	2,33	6,63	0	5,72	364,52	8,016	0	0	0	0,1	0	0	0	7,93	3,26	0	0	11,29	0	0	0	0	0,97	0	
Domaniz		103,69	57,01	0	24,18	16,69	0	0	1,56	99,44	0	0	0	0	0	0	0	0	3,52	0	0	0	3,52	0	0	0	0	0,73	0	

	Nabróż	Nabróż - Kolonia	Nadolce	Pieniany	Pieniany - Kolonia	Podhajce	Podlodów	Pukarzów	Pukarzów - Kolonia
	529,08	466,31	624,29	465,78	152,72	360,93	912,82	517,66	332,68
	451,46	387,06	392,15	348,64	115,27	340,02	678,33	366,59	255,05
	8,67	6,94	6,74	1,99	5,73	0,63	6,86	6,57	0
	22,21	30,68	68,85	62,87	22,18	6,82	148,89	114,7	38,31
	1,34	0,49	9,13	19,39	2,96	0,83	13,96	0,56	1,55
	20,39	13,9	11,44	10,46	4,44	0,91	19,50	14,74	23,29
	0	0	6,4	0	0	0	4,98	0	1,63
	0,67	2,07	12,5	4,11	0,37	0,39	7,89	1,22	1,66
	504,76	441,16	507,22	447,48	150,96	349,60	880,43	504,39	321,5
	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	0	0	0,86	0	0	0	0	0	0
	0	0	0,86	0	0	0	0	0	0
	0	0,03	1,014	0	0	0	0	0	2,16
	0	0,0139	0,48	0	0	0	0	0	0
	0,27	1,92	0	0	0,21	0	0	0	0
	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	0	1,0	0	0	0	0	0,15	0	0,19
	18,8	15,95	10,03	17,92	1,55	10,17	25,70	10,72	7,3
	4,83	0	0	0	0	0	0	0	0
	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	23,90	18,91	11,53	17,92	1,76	10,17	25,85	10,72	9,65
	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	0,01	0	0	0	0	1,05	0	1,41	1,51
	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	0,01	0	0	0	0	1,05	0	1,41	1,51
	0	0	103,07	0	0	0	0	0	0
	0,4	0,51	1,61	0,38	0	0,11	6,53	1,14	0
	0	5,72	0	0	0	0	0	0	0

	Ratyczów	Ratyczów - osada	Steniatyn	Steniatyn - Kolonia	Wólka Pukarzowski	Zimno	Zimno - Kolonia	razem
	388,71	357,82	475,1	674,61	738,80	918,29	103,87	12327
	252,61	294,08	336,8	483,50	273,72	663,90	88,84	8246
	1,95	0	6,8	16,05	0,96	0	2,17	90
	106,46	42,76	93,48	111,66	79,21	195,71	5,36	2176
	0	6,47	5,30	4,09	40,53	0,21	0,99	238
	8,95	3,92	10,05	14,25	13,84	19,02	4,08	271
	0	0	1,57	0	0	0	0	157
	3,14	1,88	4,21	2,66	3,57	2,41	0	92
	373,11	349,11	458,3	632,23	411,83	881,27	101,45	11270
	2,74	0	0	17,83	293,62	0	0	490
	0	0	0	0	0	0	0	1
	2,74	0	0	17,83	293,62	0	0	491
	0	0,76	0	0	0	0,068	0	4
	0	0	0	0	0	0	0	2
	0	0,73	0	0	0	0,09	0	5
	0	0	0	0	0	0	0	0
	0	0	0	0	0	0,33	0	2
	12,7	6,84	14,06	17,56	21,05	30,0	2,42	342
	0	0	0	3,69	4,23	0	0	24
	0	0	0	0	0	0	0	0
	0	0	0	0	0	0,99	0	1
	12,7	8,33	14,06	21,25	25,28	31,478	2,42	380
	0	0	0	0	0	0	0	0
	0	0	0	0	1,66	3,57	0	24
	0	0	0	0	0	0	0	0
	0	0	0	0	1,66	3,57	0	24
	0	0	0	0	0	0	0	103
	0,16	0,37	2,75	3,3	6,39	1,98	0	53
	0	0	0	0	0	0	0	6

Jednostka osadnicza Łaszczów - Domaniz położona w strefie „A”, w granicach projektowanego miasta o funkcjach: administracji gminnej, obsługi ludności i rolnictwa, mieszkalnictwa, rzemiosła produkcyjnego, przemysłu spożywczego, drobnego przemysłu wytwórczego i przetwórczego, obsługi komunikacji itp. Wyznacza się w planie strefę pośredniej ochrony konserwatorskiej obejmującą historyczny układ miejscowości Łaszczów wraz z dawnym układem dworskim – Domaniz. Cały obszar położony jest w projektowanym obszarze specjalnej ochrony Europejskiej Sieci Ekologicznej „NATURA – 2000”

2.2.2.4 NEGATYWNE ZJAWISKA TECHNICZNE

Poniżej przedstawiono obiekty i budynki według stopnia niesfunkcjonowania rozwiązań technicznych umożliwiających efektywne korzystanie z obiektów budowlanych. Największym zapotrzebowaniem na obecną chwilę są działania infrastrukturalne w zakresie energooszczędności.

Tabela 18 - Budynki użyteczności publicznej wymagające modernizacji (na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Łaszczowie)

Miejscowość	liczba mieszkańców	instytucja kultury : (gok, Biblioteka)	światlica	Szkoły	razem obiekty infrastruktury kultury	Wskaźnik liczba Obiektów infrastruktury Kultury przypadająca na 100 mieszkańców
Dobużek	218		1		1	0,46
Hopkie	193		1		1	0,52
Kmiczyn	81		1		1	1,23
Łaszczów (tożsame dane z obszarem rewitalizacji)	2204	2		2	4	0,18
Małoniż	140		1		1	0,71
Nabroż	260		1	1	2	0,77
Pieniany	123		1		1	0,81
Pukarzów	472		1		1	0,21
Ratyczów	215		1		1	0,47
Steniatyn	221		1	1	2	0,90
Wólka Pukarzowska	271		1		1	0,37
Zimno	373		1	1	2	0,54

Zgodnie z wyliczeniem wskaźnika liczby obiektów infrastruktury obiektów i budynków, w których konieczne są roboty modernizacyjne w tym terminie modernizacyjne przypadającej na 100 mieszkańców najniższy wskaźnik zauważalny jest w miejscowości Łaszczów i wynosi on 0,18 następnie w miejscowości Pukarzów oraz Wólka Pukarzowska.

2.3 SPOSÓB WYZNACZENIA OBSZARU ZDEGRADOWANEGO I OBSZARU REWITALIZACJI GMINY.

2.3.1 ZAŁOŻENIA OGÓLNE:

Zgodnie z przyjętymi definicjami: stanu kryzysowego, obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji wskazane zostały sfery i negatywne zjawiska, które w szczególności powinny

być podstawą do identyfikacji danego obszaru jako obszaru zdegradowanego, a dalej obszaru rewitalizacji.

Powyższe cechy – leżące u podstaw identyfikacji sytuacji problemowych – należy traktować także jako ramy interwencji, zgodnie z zasadą, że interwencja powinna być ukierunkowana na likwidację lub ograniczenie sytuacji problemowej.

2.3.2 WYZNACZENIE OBSZARU ZDEGRADOWANEGO ORAZ OBSZARU REWITALIZACJI

Delimitacja obszaru zdegradowanego na obszarach wiejskich odbywa się poprzez wskazanie miejscowości wykazujących stan kryzysowy (za obszar zdegradowany uważa się całą miejscowość, w której stwierdzono występowanie stanu kryzysowego). Szczegółowy proces delimitacji obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji przebiegał następująco:

1. Dla wszystkich miejscowości gminy przeprowadzono diagnozę (analizę wskaźnikową), mającą na celu identyfikację występowania stanu kryzysowego.

2. Do obszaru zdegradowanego zaliczono miejscowości spełniające jednocześnie następujące kryteria:

a) analiza wskaźnikowa pokazała nagromadzenie negatywnych zjawisk z zakresu takich obszarów jak:

- bezrobocia (wskaźnik liczba bezrobotnych na 100 mieszkańców lub liczba długotrwale bezrobotnych na 100 mieszkańców),
- ubóstwa (wskaźniki dotyczące ubóstwa, zdrowia, zaradności życiowej, bezrobocia uwzględniające liczby osób korzystających z opieki społecznej ze względu na występowanie danego problemu na 100 mieszkańców),
- przestępczości (wskaźniki dotyczące, przestępstw i wykroczeń na 100 mieszkańców),
- niskiego poziomu edukacji (wskaźnik średnia wyniku egzaminu szóstoklasistów)
- niskiego poziomu kapitału społecznego (wskaźniki liczba organizacji pozarządowych na 100 mieszkańców, kwota pozyskanych z Gminy środków na projekty dla miejscowości na 100 mieszkańców, oraz wskaźnik ilości złożonych wniosków o dotację do urzędu Gminy na 100 mieszkańców),
- niewystarczającego poziomu uczestnictwa w życiu publicznym i kulturalnym (wskaźnik liczba osób uczestniczących na zebraniach przy uchwaleniu funduszu sołeckiego i kwota dofinansowania na fundusz sołecki na 100 mieszkańców) ,

b) Drugie kryterium delimitacji to występowanie przynajmniej jednego policzonego w analizie wskaźnikowej negatywnego zjawiska z zakresu:

- gospodarczego – w szczególności niskiego stopnia przedsiębiorczości, słabej kondycji lokalnych przedsiębiorstw lub
- środowiskowego – w szczególności przekroczenia standardów jakości środowiska, obecności odpadów stwarzających zagrożenie dla życia, zdrowia ludzi lub stanu środowiska, lub
- przestrzenno-funkcjonalnego – w szczególności niewystarczającego wyposażenia w infrastrukturę techniczną i społeczną lub jej złego stanu technicznego, braku dostępu do podstawowych usług lub ich niskiej jakości, niedostosowania rozwiązań urbanistycznych do zmieniających się funkcji obszaru, niskiego poziomu obsługi komunikacyjnej, niedoboru lub niskiej jakości terenów publicznych, lub

- technicznego – w szczególności degradacji stanu technicznego obiektów budowlanych, w tym o przeznaczeniu mieszkaniowym, oraz niefunkcjonowaniu rozwiązań technicznych umożliwiających efektywne korzystanie z obiektów budowlanych, w szczególności w zakresie energooszczędności i ochrony środowiska. Obszar zdegradowany może stanowić jedna miejscowość lub kilka miejscowości.

2.3.2.1 WYZNACZENIE OBSZARU REWITALIZACJI.

Diagnoza wskazuje część miejscowości Łaszczów, która spełniają warunki do uznania ich za obszary zdegradowane. Wskazane zostały w poniższych tabelach według przeliczenia intensywności występowania negatywnych zjawisk. Obszar zdegradowany obejmuje miejscowość część miejscowości Łaszczów.

Celem analizy SWOT jest wskazanie istotnych słabych i mocnych stron Miasta, jakie wynikają z istniejącego stanu jego zagospodarowania i z dotychczas osiągniętego poziomu rozwoju, z cech środowiska przyrodniczego oraz ze struktury społeczno - demograficznej. Słabe strony są cechami niekorzystnymi dla dalszego rozwoju Miasta, natomiast mocne strony są czynnikami w różnym stopniu sprzyjającymi rozwojowi.

Wynikiem analizy SWOT jest kwalifikacja znaczenia słabych i mocnych stron Miasta Łaszczów, jako zagrożeń i szans na pobudzenie dalszego jego rozwoju i doprowadzenie do uruchomienia samoczynnych mechanizmów rozwojowych, to znaczy mechanizmów pozostających poza aktywnym oddziaływaniem władz samorządowych Miasta. Zagrożenia wynikają z wielu słabych stron i z negatywnych uwarunkowań zewnętrznych, często połączonych między sobą. Szanse są oparte na mocnych stronach, ich połączonym działaniu w przyszłości oraz na współdziałaniu z nimi wielu korzystnych uwarunkowań zewnętrznych.

2.3.2.2 PROBLEMY - ZIDENTYFIKOWANE NAGROMADZENIE NEGATYWNYCH ZJAWISK NA OBSZARZE REWITALIZACJI;

Tabela 19 – Analiza SWOT w zakresie gospodarki

Atuty	Słabości
<ul style="list-style-type: none"> + stosunkowo wysoka aktywność gospodarcza mieszkańców; + odpowiedzialna gospodarka finansami; + stabilna sytuacja źródeł dochodów; + względnie tania siła robocza; + brak uciążliwego przemysłu; + dobra i różnorodna oferta handlowa i usługowa; + tradycja dni targowych; + aktywność ludności w zakresie prowadzenia działalności gospodarczej i zdolność przedsiębiorstw do funkcjonowania w trudnych warunkach; 	<ul style="list-style-type: none"> - braki kapitałowe (rodzime) uniemożliwiające tworzenie większej liczby miejsc pracy; - niedobór środków na finansowanie Funduszy Strukturalnych; - brak kompleksowej oferty dla inwestorów zewnętrznych; - brak większych przedsiębiorstw dających zatrudnienie - starzejąca się infrastruktura – brak lub niewystarczające parametry do aktualnych potrzeb. - niewystarczający poziom wsparcia dla osób chcących uruchomić samodzielną działalność gospodarczą;

Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> + pojawienie się inwestorów zewnętrznych; + finansowanie z funduszy UE; + rozwój współpracy z Ukrainą + podniesienie atrakcyjności inwestycyjnej poprzez rewitalizację obiektów kubaturowych, ulic, placów i innych przestrzeni publicznych; + tworzenie nowych miejsc pracy w związku z prowadzonymi na szeroką skalę działaniami rewitalizacyjnymi; + wykorzystanie przygranicznego położenia miasta dla rozwoju gospodarczego - tworzenie nowych stałych miejsc pracy; + zwiększenie aktywności w promocji gospodarczej obszaru poprzez przygotowanie oferty inwestycyjnej; + dostęp do zewnętrznych źródeł finansowania inwestycji dla podmiotów gospodarczych; + możliwość specjalizacji w niszowych sektorach produkcji i usług 	<ul style="list-style-type: none"> - nieprzychylna gminom polityka regionalna (dopływ środków UE); - pojawienie się nowych zadań budżetowych; - brak perspektywy znacznego wzrostu dochodów i ich źródeł; - niski poziom płac w regionie; - niski poziom siły nabywczej w regionie; - wysokie koszty funkcjonowania przedsiębiorstw; - niski poziom rozwoju gospodarczego regionu; - niewystarczające środki w stosunku do potrzeb na współfinansowanie działań związanych z rozwojem turystyki w RPO WL i innych programach operacyjnych; - trudny dostęp do środków pomocowych – funduszy strukturalnych (procedury), duża konkurencja w pozyskiwaniu funduszy unijnych; - obniżenie atrakcyjności inwestycyjnej poprzez degradację obszaru objętego rewitalizacją w przypadku zaniechania działań rewitalizacyjnych.

Tabela 20 – Analiza SWOT w zakresie sfery społecznej i kulturalnej

Atuty	Słabości
<ul style="list-style-type: none"> + tradycyjny model rodziny; + wysoki udział ludności utrzymującej się z pracy na własny rachunek; + dobra sieć szkół gimnazjalnych; + dobry stan techniczny obiektów oświatowych; + korzystne trendy demograficzne: stabilna liczba mieszkańców, relatywnie niski procent ludności w wieku poprodukcyjnym, dodatnie saldo migracji; + relatywnie niski udział osób bezrobotnych w wieku 18-24 lata z wykształceniem co najwyżej gimnazjalnym w ogólnej liczbie bezrobotnych; + duże zasoby siły roboczej, niskie koszty pozyskiwania siły roboczej związane z wysokim bezrobociem i niskim poziomem wynagrodzeń; 	<ul style="list-style-type: none"> - asymetryczna struktura wiekowa; - wysoki współczynnik obciążenia ludności nieprodukcyjnej; - ujemny przyrost naturalny; - niska mobilność zawodowa; - niski poziom wykształcenia mieszkańców; - średnie uprzemysłowienie terenu; - zły stan techniczny budynków mieszkalnych; - słabe wyposażenie mieszkań w media (kanalizacja, gaz); - duże koszty funkcjonowania sieci szkół podstawowych; - niski poziom edukacji ekologicznej; - niski poziom segregacji odpadów; - brak środków finansowych na ochronę środowiska i gospodarkę wodną;

+ aktywność społeczności lokalnej	
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> + wzrost zainteresowania podnoszeniem poziomu wykształcenia; + budowa sieci gazowej; + wykorzystanie alternatywnych źródeł energii, + rozwój infrastruktury społecznej (obsługa osób starszych); + zagospodarowanie surowców wtórnych; + możliwość uzyskania wsparcia w ramach RPO WL i innych Programów Operacyjnych na działania związane z rewitalizacją, rozwojem infrastruktury oraz zasobów ludzkich; + tworzenie nowych miejsc pracy w związku z prowadzonymi na szeroką skalę działaniami rewitalizacyjnymi; + tworzenie nowych miejsc pracy poprzez przyciągnięcie inwestycji zewnętrznych. 	<ul style="list-style-type: none"> - dalsze starzenie się mieszkańców wsi; - migracja wykształconej młodzieży; - starzenie się zasobów mieszkaniowych; - wzrost zanieczyszczenia środowiska naturalnego; - dalsze utrwalanie się zjawisk negatywnych w sferze społecznej, ubożenie ludności, nasilenie zjawiska wykluczenia społecznego; - wzrost liczby osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej; - wysoki odsetek osób utrzymujących się z niezarobkowego źródła utrzymania; - trudny dostęp do środków pomocowych – funduszy strukturalnych (procedury) - niska dynamika przyrostu miejsc pracy.

Podstawowe problemy zidentyfikowane w obszarze infrastruktury społecznej

- Brak obiektów kulturalno-rozrywkowych typu kino, amfiteatr, sala koncertowa
- Brak zaplecza infrastrukturalnego i środków dla rewitalizacji i ochrony obiektów dziedzictwa kulturowego, a w rezultacie zły stan techniczny obiektów zabytkowych.
- Słaba baza turystyczna, w tym niewystarczająca ilość obiektów noclegowych i gastronomicznych.
- Niewystarczające wyposażenie w urządzenia i właściwie zagospodarowane tereny rekreacyjne.

Tabela 21 - Analiza SWOT w zakresie sfery technicznej i środowiskowej

Atuty	Słabości
<ul style="list-style-type: none"> + Położenie przy głównych ulicach miasta; + Położenie na ważnym szlaku komunikacyjnym prowadzącym w kierunku do Tomaszowa Lubelskiego, do granicy z Ukrainą i dalej do Lwowa z drugiej strony w kierunku do Zamościa i Hrubieszowa; + Obszar o dużych wartościach architektonicznych i historycznych, objęty ochroną prawną; + Aktywność władz samorządowych i wysoki stopień wykorzystania 	<ul style="list-style-type: none"> - Brak ładu przestrzennego; - Bardzo mało zieleni na obszarze rewitalizowanym – Brak placów, skwerów; - Problemy z utrzymaniem porządku i estetyki; - Brak koncepcji dalszego funkcjonowania i rozwoju działalności handlowej w części obszaru rewitalizowanego; - Brak elementów małej architektury w przestrzeniach publicznych; - Bardzo ograniczona przestrzeń dla dzieci i młodzieży; - Brak przyjaznych urządzeń na placach zabaw

<p>funduszy zewnętrznych (Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego, na realizację projektów rewitalizacji; + Aktywność władz samorządowych w przygotowaniu miejskich dokumentów strategicznych, również tych niezbędnych w procesie pozyskiwania funduszy strukturalnych;</p>	<p>dla dzieci; - Duży udział napowietrznych linii energetycznych – Wysoka awaryjność, niska estetyka; - Zły stan techniczny budynków; - Bardzo ograniczona ilość miejsc parkingowych; - Duże utrudnienia architektoniczne dla osób niepełnosprawnych; - Bardzo ograniczone zaplecze techniczne dla działań w zakresie kultury; - Niedostateczne oświetlenie ulic, chodników, placów;</p>
<p>Szanse</p>	<p>Zagrożenia</p>
<p>+ możliwość uzyskania wsparcia w ramach RPO WL i innych programów operacyjnych na działania związane z rewitalizacją obszarów miejskich; + możliwość uzyskania wsparcia w ramach RPO WL i innych programów operacyjnych na działania związane z modernizacją infrastruktury technicznej; + rosnąca rola samorządu terytorialnego w zakresie wdrażania polityki spójności UE; + stworzenie pozytywnego wizerunku miasta; + prawidłowe zarządzanie przestrzenią (układem urbanistycznym), co będzie miało wpływ na jej rozwój; + skuteczna realizacja zapisów miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy w zakresie kształtowania systemu przestrzennego, + organizacja atrakcyjnych terenów rekreacyjnych.</p>	<p>- niewystarczające środki w stosunku do potrzeb na współfinansowanie działań rewitalizacyjnych; - zagwarantowane w RPO WL i innych programach operacyjnych; - trudny dostęp do środków pomocowych – funduszy strukturalnych (procedury), duża konkurencja w pozyskiwaniu funduszy unijnych; - degradacja obszaru rewitalizowanego Miasta Łaszczów poprzez zaniechanie działań rewitalizacyjnych;</p>

Na obszarze zdegradowanym wyłoniono obszary do rewitalizacji. Ze względu na ograniczenia związane z liczbą ludności i wielkością obszaru do rewitalizacji nie ma możliwości uznania całego obszaru zdegradowanego za obszary rewitalizacji. Podstawowe problemy zidentyfikowane w obszarze infrastruktury technicznej: Zła jakość dróg miejskich; Niedostateczne oświetlenie ulic; Niski stopień skanalizowania Miasta; Szcątkowy system kanalizacji deszczowej; Postępująca degradacja środowiska wynikająca z niedostatków systemu kanalizacji i utylizacji odpadów; Brak dostępu do gazu ziemnego.

3 CZĘŚĆ PLANISTYCZNA

3.1 WIZJA I CELE GMINNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI

3.1.1 OPIS WIZJI STANU OBSZARU PO PRZEPROWADZENIU REWITALIZACJI (PLANOWANY EFEKT REWITALIZACJI);

"Zapewnienie na obszarze rewitalizacji dostępu do podstawowej infrastruktury dla dobrej jakości życia, dbałość o atrakcyjne miejsca pracy, gwarancja edukacji dostosowanej do potrzeb i aspiracji mieszkańców, zwiększenie obecności kultury w życiu społeczności lokalnej, przełamanie wykluczenia społecznego, troska o środowisko naturalne - stworzenie dobrych i bezpiecznych warunków życia dla obecnych i przyszłych mieszkańców."

3.3.1.1 CELE

Głównym celem jest stworzenie warunków do umożliwienia osobom i rodzinom przezwyciężenie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości. Ponadto zakłada się: identyfikację przyczyn ubóstwa i czynników powodujących korzystanie z pomocy społecznej; pomoc osobom i rodzinom zagrożonym dysfunkcjami, w szczególności długotrwałym bezrobociem; rozszerzenie oferty usług na rzecz pomocy ludziom starszym.

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Łaszczów jest skierowany do różnych grup interesariuszy. Stanowi odpowiedź na rzeczywiste potrzeby rewitalizacyjne, które zostały zidentyfikowane w trakcie procesu programowania. Potrzeby i plany społeczności lokalnej zostały uwzględnione w procesie doprecyzowania celów strategicznych Programu. W niniejszym dokumencie uwzględniono cztery cele strategiczne Programu, wzajemnie ze sobą powiązane i skorelowane z wizją rewitalizacji. Zdiagnozowana sytuacja społeczno – gospodarcza obszarów wytypowanych do rewitalizacji, wskazuje na konieczność podjęcia kompleksowych działań w wymiarze społecznym, gospodarczym, przestrzennym, przyrodniczym i kulturowym na rzecz: budowy przyjaznych i bezpiecznych przestrzeni sprzyjających włączeniu społecznemu; zapewnienia wysokiej dostępności i odpowiedniego standardu infrastruktury społecznej służącej zaspokajaniu podstawowych potrzeb mieszkańców; podniesienia aktywności gospodarczej oraz poprawy stanu środowiska naturalnego.

CEL GŁÓWNY PROGRAMU REWITALIZACJI

Podniesienie społecznej, gospodarczej i przestrzennej spójności obszarów kryzysowych poprzez realizację kompleksowych, komplementarnych i zintegrowanych projektów i działań rewitalizacyjnych

CEL STRATEGICZNY 1 (SFERA SPOŁECZNA)

Poprawa warunków życia mieszkańców obszaru rewitalizacji poprzez przeciwdziałanie negatywnym zjawiskom społecznym, promocję integracji i włączenia społecznego oraz poprawę dostępności oraz jakości usług publicznych

CEL SZCZEGÓŁOWY

KIERUNKI DZIAŁAŃ

1.1. Przeciwdziałanie procesom wykluczenia i marginalizacji społecznej poprzez poprawę jakości życia mieszkańców oraz ograniczenie patologii społecznych

1. Przeciwdziałanie bezrobociu i walka z ubóstwem poprzez podniesienie kompetencji osób bezrobotnych oraz aktywizację obywatelską
2. Wzmocnienie tożsamości lokalnej i kulturowej oraz podniesienie poziomu integracji społecznej mieszkańców poprzez utworzenie atrakcyjnej oferty spędzania czasu wolnego
3. Integracja wewnątrzpokoleniowa i międzypokoleniowa
4. Stymulowanie oddolnych inicjatyw mieszkańców
5. Poprawa warunków zamieszkania, w tym ich estetyki oraz otoczenia

1.2. Poprawa jakości i dostępności świadczonych usług publicznych

1. Adaptacja obiektów użyteczności publicznej i dostosowanie pomieszczeń do pełnienia nowych funkcji
2. Modernizacja i poprawa stanu technicznego obiektów użyteczności publicznej, w szczególności posiadających walory historyczne i architektoniczne;

1.3. Poprawa poziomu bezpieczeństwa publicznego mieszkańców

1. Realizacja oświetlenia ulicznego w miejscach niebezpiecznych,
2. Budowa oraz remont chodników i ścieżek rowerowych, a także poprawa stanu nawierzchni dróg

CEL STRATEGICZNY 2 (SFERA GOSPODARCZA)

2. Rozwój lokalnej przedsiębiorczości oraz zwiększenie aktywności gospodarczej mieszkańców

CEL SZCZEGÓŁOWY

KIERUNKI DZIAŁAŃ

2.1. Zwiększenie rozwoju gospodarczego oraz wzrost przedsiębiorczości mieszkańców

1. Wspieranie podejmowania i rozwijania działalności gospodarczej
2. Tworzenie warunków do szeroko pojętej aktywizacji zawodowej, w tym osób niepełnosprawnych
3. Wzrost aktywności gospodarczej w oparciu o wykorzystanie zasobów obszarów wskazanych do rewitalizacji (dziedzictwo kulturowe, zasoby przyrodnicze, gleby dobrej jakości)

CEL STRATEGICZNY 3 (SFERA FUNKCJONALNO - PRZESTRZENNA)

3. Racjonalne kształtowanie przestrzeni publicznych oraz zapewnienie wysokiej dostępności i odpowiedniego standardu infrastruktury służącej zaspokajaniu potrzeb mieszkańców

CEL SZCZEGÓŁOWY

KIERUNKI DZIAŁAŃ

3.1. Kształtowanie przestrzeni służących zaspokajaniu potrzeb mieszkańców

1. Poprawa stanu zagospodarowania i estetyki przestrzeni publicznych oraz terenów zielonych poprzez efektywne wykorzystanie funkcji obszaru, jako istotnego aspektu podniesienia jakości życia mieszkańców
2. Zagospodarowanie terenów zdegradowanych na cele m.in. rekreacyjne, turystyczne i sportowe

3.2. Poprawa jakości życia osób zagrożonych wykluczeniem, w tym osób niepełnosprawnych

1. Popularyzowanie turystyki, sportu i rekreacji
2. Likwidacja barier architektonicznych

3.3. Rozwój infrastruktury technicznej służącej wsparciu rewitalizacji

1. Poprawa standardu technicznego sieci dróg oraz transportu publicznego
2. Rozbudowa i modernizacja infrastruktury komunalnej

CEL STRATEGICZNY 4 (SFERA ŚRODOWISKOWA)

4. Racjonalne korzystanie z zasobów naturalnych i poszanowanie środowiska przyrodniczego

CEL SZCZEGÓŁOWY

KIERUNKI DZIAŁAŃ

4.1. Poprawa stanu środowiska naturalnego

1. Ograniczenie niskiej emisji zanieczyszczeń,
2. Termomodernizacja obiektów użyteczności publicznej oraz budynków mieszkalnych,
3. Wykorzystanie odnawialnych źródeł energii;
4. Rewitalizacja i utworzenie zielonych przestrzeni publicznych

4.2. Ochrona walorów przyrodniczych i krajobrazowych

1. Kompleksowe zagospodarowanie rzeki Huczwy

6.3.1.2 WIZJA STANU OBSZARU PO PRZEPROWADZENIU REWITALIZACJI

Planowanymi efektami działań rewitalizacyjnych będzie wykreowanie wysokiej jakości przestrzeni publicznej, która zachęcać będzie mieszkańców, turystów i środowisko biznesu do zamieszkania, spędzania czasu i inwestowania na zdelimitowanych terenach. Działania skierowane będą na poprawę istniejącego stanu i estetyki publicznej, a także terenów zielonych (m.in. poprzez rewitalizację parku), co przyczyni się do wykreowania przyjaznych przestrzeni publicznych. Wsparciem będą działania na rzecz wzmocnienia wizerunku obszarów rewitalizowanych poprzez wyeksponowanie dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego oraz wykorzystanie tego potencjału do rozwoju turystyki i usług czasu wolnego. Utworzone oraz zagospodarowane przestrzenie publiczne będą mogły służyć podejmowaniu różnych inicjatywy (m.in. kulturalnych, sportowo-rekreacyjnych, itp.) zarówno przez podmioty publiczne (np. instytucje kultury), jak również przez samych mieszkańców obszarów rewitalizowanych. Tym samym przestrzenie przyczynią się do szerszej integracji oraz aktywizacji mieszkańców w różnych sferach życia społecznego. Kluczowym elementem planowanych zmian jest usprawnienie układu komunikacyjnego z priorytetem dla ruchu pieszego i rowerowego. Zrewitalizowane obszary będą inspirować do nowych pomysłów, stanowiąc swoisty inkubator aktywności obywatelskiej oraz inicjatyw społeczno - kulturalnych.

W efekcie przeprowadzonych działań rewitalizacyjnych zwiększony zostanie poziom dostępności oraz jakości świadczonych usług publicznych (zwłaszcza wychowawczych, kulturalnych, sportowych i rekreacyjno-wypoczynkowych) dla mieszkańców obszaru rewitalizacji. Wśród zamierzeń LPR ważne miejsce zajmują inicjatywy dotyczące poprawy dostępności oraz jakości infrastruktury społecznej.

Działania rewitalizacyjne będą miały na celu szersze włączenie mieszkańców w proces kreowania oferty usług społecznych, jak również umożliwienie na szerszą skalę korzystania z tej oferty osobom oraz grupom zagrożonym procesami wykluczenia i marginalizacji społecznej (np. ze względu na bezrobocie, ubóstwo, niepełnosprawność czy podeszły wiek). Wynikiem przeprowadzonych działań rewitalizacyjnych będzie poprawa ochrony i zachowanie lokalnych zasobów (przyrodniczo - krajobrazowych i kulturowych) i szersze udostępnienie zarówno dla społeczności lokalnej, jak też potencjalnym turystom. Działania rewitalizacyjne zostaną nakierowane na zdewastowane obiekty zabytkowe. Równocześnie odrestaurowanym zabytkom oprócz funkcji kulturalnych, zostaną nadane nowe funkcje m.in. w zakresie usług turystycznych, rekreacyjnych, kulturowych bądź edukacyjnych. Tereny o znaczącym potencjale przyrodniczym zostaną wypromowane jako miejsca atrakcyjne dla turystyki aktywnej i wypoczynkowej. Efektem zrealizowanych przedsięwzięć termomodernizacyjnych budynków użyteczności publicznej będzie poprawa jakości powietrza atmosferycznego w skali lokalnej, jak również poprawa efektywności energetycznej budynków usług publicznych, co przyczyni się do poprawy warunków zamieszkania na obszarze rewitalizacji.

3.2 LISTA PLANOWANYCH, PODSTAWOWYCH PROJEKTÓW I PRZEDSIĘWZIĘĆ REWITALIZACYJNYCH

3.2.2 LISTA PLANOWANYCH PODSTAWOWYCH PRZEDSIĘWZIĘĆ REWITALIZACYJNYCH

Zawarte w LPR projekty rewitalizacyjne, tworzą listę współzależnych i wzajemnie uzupełniających się przedsięwzięć, których realizacja jest odpowiedzią na występujące zjawiska kryzysowe w obszarach rewitalizacji. Rekomenduje się realizację projektów rewitalizacyjnych w miejscowości Łaszczów cechującej się najwyższymi wskaźnikami sytuacji kryzysowej. Działania rewitalizacyjne są odpowiedzią na występujące zjawiska kryzysowe w obszarach rewitalizacji w sferach: społecznej, gospodarczej, środowiskowej oraz przestrzenno – funkcjonalnej. Podejmowana interwencja w ramach wydostania obszarów z sytuacji kryzysowej, wiąże się z realizacją wymienionych poniżej projektów rewitalizacyjnych.

Lp.	Nazwa projektu	Kwota	Okres realizacji	Opis	Źródło finansowania	Wskaźnik produktu / rezultatu	Zgodność z celami
1.	Rewitalizacja budynku kina w Łaszczowie	770 000,00	2018-2023	<p>Głównym zadaniem przedmiotowego projektu jest rewitalizacja kina w Łaszczowie wraz z infrastrukturą towarzyszącą w postaci: budowy parkingu, przebudowy chodników, wygospodarowanie miejsca na punkt widokowy, zamontowanie oświetlenia ulicznego, usytuowanie ławek oraz koszy.</p> <p>Cele projektu:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Rozwój turystyki i kultury: W wyremontowanym budynku mieścić się będzie sala konferencyjno – szkoleniowa, z możliwością wyświetlania filmów; 2. Poprawa estetyki przestrzeni miasta. Budynek mieści się w niedalekiej odległości od centrum miasta Łaszczów. Poprawa estetyki wewnętrznej jak i zewnętrznej budynku przyczyni się do poprawy estetyki całej przestrzeni centrum Miasta Łaszczów; 3. Poprawa jakości życia mieszkańców: Dzięki realizacji projektu utworzone zostaną nowe miejsca, gdzie lokalna społeczność będzie mogła aktywnie spędzić wolny czas, jak również będzie to miejsce do organizowania szkoleń i spotkań dla mieszkańców Łaszczowa oraz Gminy Łaszczów; 4. Poprawa bezpieczeństwa publicznego. Instalacja oraz poprawa jakości oświetlenia ulicznego przyczyni się do zwiększenia bezpieczeństwa w godzinach wieczornych na obszarze Miasta Łaszczów; 5. Ekologia: W związku z faktem, iż w niedalekiej odległości usytuowane są 	RPOWL, BUDŻET JST	Zgodnie z zestawieniem wskaźników	<p>3.1.1. Poprawa stanu zagospodarowania i estetyki przestrzeni publicznych oraz terenów zielonych poprzez efektywne wykorzystanie funkcji obszaru, jako istotnego aspektu podniesienia jakości życia mieszkańców</p> <p>3.1.2. Zagospodarowanie terenów zdegradowanych na cele m.in. rekreacyjne, turystyczne i sportowe</p>

				<p>stawy. Zostanie również uporządkowany teren przy stawach;</p> <p>6. Wyrównanie szans środowisk marginalizowanych. Przystosowanie miejsc parkingowych dla osób niepełnosprawnych ułatwi również dostęp do miejsc, które świadczą usługi kulturalne i społeczne.</p> <p>Korzyści z realizacji projektu:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Wyremontowany budynek; 2. Wybudowany parking; 3. Przebudowane chodniki; 4. Wygospodarowane miejsce na punkt widokowy; 5. Zamontowane oświetlenie uliczne; 6. Usytuowanie ławek; 7. Usytuowanie koszy; 8. Utworzenie sali szkoleniowo – konferencyjnej; 9. Poprawa estetyki budynku; 10. Poprawa estetyki przestrzeni Miasta Łaszczów; 11. Poprawa bezpieczeństwa mieszkańców. 			
2.	<p>Termomodernizacja starego budynku szkoły wraz z infrastrukturą towarzyszącą</p> <p>- Termomodernizacja starego budynku szkoły</p> <p>- Termomodernizacja obiektów szkolnych w Łaszczowie</p>	2 500 000,00	2017-2019	<p>Głównym zadaniem przedmiotowego projektu jest modernizacja budynku szkoły w Łaszczowie wraz z infrastrukturą towarzyszącą w postaci: zagospodarowania skweru, przebudowy chodników, zamontowanie oświetlenia ulicznego, usytuowanie ławek oraz koszy.</p> <p>Cel projektu:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Rozwój turystyki i kultury. Zagospodarowany skwer w Łaszczowie będzie stwarzał dogodne warunki do rozwoju kultury jak i turystyki, m.in. ze względów estetycznych; 2. Poprawa estetyki przestrzeni miasta. Poprawa estetyki skweru w Łaszczowie wpłynie na poprawę 	RPO WL, BUDŻET JST	Zgodnie z zestawieniem wskaźników	<p>3.1.1. Poprawa stanu zagospodarowania i estetyki przestrzeni publicznych oraz terenów zielonych poprzez efektywne wykorzystanie funkcji obszaru, jako istotnego aspektu podniesienia jakości życia mieszkańców</p> <p>3.1.2. Zagospodarowanie terenów zdegradowanych na cele m.in. rekreacyjne, turystyczne i sportowe</p> <p>1.2.1 Adaptacja obiektów użyteczności publicznej i dostosowanie pomieszczeń do pełnienia nowych funkcji</p>

				<p>estetyki całej przestrzeni centrum miasta Łaszczów;</p> <p>3. Poprawa jakości życia mieszkańców. Zagospodarowanie skweru w miejscowości Łaszczów stworzy dogodne warunki do odpoczynku dla lokalnej społeczności;</p> <p>4. Poprawa bezpieczeństwa publicznego: Zamontowanie oraz poprawa jakości oświetlenia ulicznego przyczyni się do zwiększenia bezpieczeństwa w godzinach wieczornych na obszarze objętym rewitalizacją;</p> <p>5. Poprawa estetyki budynku szkoły;</p> <p>6. Poprawa stanu infrastruktury edukacyjnej;</p> <p>7. Poprawa warunków nauki i pracy w szkole.</p> <p>Korzyści z realizacji projektu:</p> <p>1. Wyremontowany budynek;</p> <p>2. Przeprowadzona termomodernizacja budynku;</p> <p>3. Przebudowane chodniki;</p> <p>4. Zamontowanie oświetlenia ulicznego;</p> <p>5. Usytuowanie ławek;</p> <p>6. Usytuowanie koszy;</p> <p>7. Utworzone miejsce przeznaczone na wypoczynek;</p> <p>8. Poprawa warunków nauki i pracy w szkole;</p> <p>9. Wspieranie prawidłowego rozwoju uczniów;</p> <p>10. Podwyższenie standardów nauczania;</p> <p>11. Odnowiona elewacja budynku z dociepleniem ścian;</p> <p>12. Wymieniona stolarka okienna i drzwiowa;</p> <p>13. Oszczędności ciepłe.</p>			<p>1.2.2 Modernizacja i poprawa stanu technicznego obiektów użyteczności publicznej, w szczególności posiadających walory historyczne i architektoniczne;</p> <p>4.1.1 Ograniczenie niskiej emisji zanieczyszczeń,</p> <p>4.1.2 Termomodernizacja obiektów użyteczności publicznej oraz budynków mieszkalnych,</p> <p>4.1.3 Wykorzystanie odnawialnych źródeł energii;</p>
3	Budowa i modernizacja	1 200 000,00	2017-2023	Poprawa estetyki przestrzeni miasta. Poprawa bezpieczeństwa mieszkańców.	RPOWL, BUDŻET JST	Zgodnie z zestawieniem	1.3.1 Realizacja oświetlenia ulicznego w miejscach

	chodników raz z infrastrukturą towarzyszącą			Instalacja oraz poprawa jakości oświetlenia ulicznego przyczyni się do zwiększenia bezpieczeństwa w godzinach wieczornych na obszarze objętym Lokalnym Programem Rewitalizacji; Korzyści z realizacji projektu: Wybudowane i zmodernizowane chodniki.		wskaźników	niebezpiecznych, 1.3.2 Budowa oraz remont chodników i ścieżek rowerowych, a także poprawa stanu nawierzchni dróg kk 3.3.1 Poprawa standardu technicznego sieci dróg oraz transportu publicznego
4	Dom Komedii Aleksandra Fredry w Łaszczowie	18 000 000,00	2017-2023	Projekt zakłada renowację zabytkowego pałacu i oficyny do ich stanu z 1915 roku, tj. okresu największej świetności kompleksu. Uwzględni odtworzenie wschodniego skrzydła pałacu, pierwotnych zdobień elewacji i nakrycie dachu łupkiem ceramicznym. Układ funkcjonalny pomieszczeń będzie możliwy do odtworzenia dzięki zachowanym relacjom ostatnich mieszkańców. Planuje się również odtworzenie parku krajobrazowego, który w północnej części otwiera się na wielohektarowy kompleks stawów wchodzących w skład obszaru ochrony Natura 2000. Efektem realizacji projektu będzie utworzenie „Domu Komedii Aleksandra Fredry”. Projekt zakłada renowację pałacu i parku w Łaszczowie, a następnie utworzenie tam miejsca dedykowanego osobie i twórczości wielkiego polskiego komediopisarza, ośrodka kultury, przestrzeni aktywności lokalnych twórców i przedsiębiorców. Pałac i park zostaną poddane renowacji, która pozwoli przywrócić im należyty wygląd i funkcje, a w dalszej perspektywie służyć mieszkańcom i gościom. Obecność takiego obiektu stanie się ważnym czynnikiem wpływającym na rozwój kulturalny i gospodarczy miasta, a także podniesienie jego znaczenia w całym regionie.	WNIOSKODAWCA (FUNDACJA), RPOWL	Zgodnie z zestawieniem wskaźników	1.1.2 Wzmocnienie tożsamości lokalnej i kulturowej oraz podniesienie poziomu integracji społecznej mieszkańców poprzez utworzenie atrakcyjnej oferty spędzania czasu wolnego 1.1.3 Integracja wewnątrzpokoleniowa i międzypokoleniowa 1.1.4 Stymulowanie oddolnych inicjatyw mieszkańców 2.1.3 Wzrost aktywności gospodarczej w oparciu o wykorzystanie zasobów obszarów wskazanych do rewitalizacji (dziedzictwo kulturowe, zasoby przyrodnicze, gleby dobrej jakości)

5	Budowa systemu gospodarki wodno – ściekowej	6 000 000,00	2017-2023	Budowa systemu gospodarki wodno – ściekowej (uzupełnienie)	RPOWL, BUDŻET JST	Zgodnie z zestawieniem wskaźników	3.3.2 Rozbudowa i modernizacja infrastruktury komunalnej
6	Zagospodarowanie terenów zielonych	500 000,00	2017-2023	Zagospodarowanie terenów zieleni e	RPOWL, BUDŻET JST	Zgodnie z zestawieniem wskaźników	1.1.5 Poprawa warunków zamieszkania, w tym ich estetyki oraz otoczenia 1.4.4 Rewitalizacja i utworzenie zielonych przestrzeni publicznych 4.2.1 Kompleksowe zagospodarowanie rzeki 3.2.1 Popularyzowanie turystyki, sportu i rekreacji
7	Ochrona dziedzictwa kulturowego	2 000 000,00	2017-2023	Ochrona dziedzictwa kulturowego m.in. poprzez odnowę kapliczek przydrożnych	RPOWL, BUDŻET JST	Zgodnie z zestawieniem wskaźników	3.3.2 Rozbudowa i modernizacja infrastruktury komunalnej 1.1.2 Wzmocnienie tożsamości lokalnej i kulturowej oraz podniesienie poziomu integracji społecznej mieszkańców poprzez utworzenie atrakcyjnej oferty spędzania czasu wolnego 1.1.3 Integracja wewnątrzpokoleniowa i międzypokoleniowa 1.1.4 Stymulowanie oddolnych inicjatyw mieszkańców
8	Działalność gospodarcza – (podmioty działalności gospodarczej)	Nie oszacowano wartości	2017-2023	Działalność z zakresu usług turystycznych, kulturalnych, społecznych.	RPOWL, BUDŻET JST	Zgodnie z zestawieniem wskaźników	1.1.1 Przeciwdziałanie bezrobociu i walka z ubóstwem poprzez podniesienie kompetencji osób bezrobotnych oraz aktywizację obywatelską 1.2.1 Wspieranie podejmowania i rozwijania działalności

								gospodarczej 1.2.2 Tworzenie warunków do szeroko pojętej aktywizacji zawodowej, w tym osób niepełnosprawnych
--	--	--	--	--	--	--	--	---

Celem Lokalnego Programu Rewitalizacji jest powstrzymanie procesu degradacji obszarów miejskich, wyprowadzenie ich z sytuacji kryzysowej, poprawa atrakcyjności i konkurencyjności, poprawa jakości życia. Stąd też, do głównych wskaźników osiągnięć należą:

- Powstrzymanie degradacji przestrzennej obszaru objętego LPR
- Wzrost atrakcyjności przestrzennej obszaru objętego LPR
- Poprawa wizerunku i atrakcyjności obszaru objętego LPR
- Rozwój społeczny.

Większość projektów ujęta w LPR będzie ubiegać się o dofinansowanie w ramach konkursów ogłaszanych przez właściwe instytucje zarządzające, głównie w ramach RPO WL. Stąd też do wskaźników osiągnięć należeć będzie również:

- Efektywne wykorzystanie dostępnych środków na działania rewitalizacyjne
- Gospodarcze wykorzystanie przygranicznego/transgranicznego położenia
- Wzrost rangi w skali gospodarczej województwa i kraju.

Szczegółowy zestaw wskaźników, monitorujących efekty wdrażania poszczególnych projektów LPR zaprezentowany został w wykazie wskaźników.

3.2.3 CHARAKTERYSTYKA POZOSTAŁYCH DOPUSZCZALNYCH PRZEDSIĘWZIĘĆ REWITALIZACYJNYCH

Projekty wyszczególnione w opisie planowanych projektów infrastrukturalnych stanowią odpowiedź na problemy zdiagnozowane w obszarze rewitalizacji. Dla nadania procesowi rewitalizacji spójnego i kompleksowego charakteru, przy przedsięwzięciach o charakterze infrastrukturalnym nieodzowna jest realizacja działań społecznych skierowanych na rozwiązanie zdiagnozowanych problemów społecznych. Będą one przeciwdziałać niekorzystnym zjawiskom, problemom społecznym oraz prowadzić do szerszej integracji i aktywizacji mieszkańców. Przedsięwzięcia te powinny dotyczyć wszystkich grup społecznych (ludności zamieszkałej na terenie całej gminy). Ważne aby były one adresowane do różnorodnych grup defaworyzowanych oraz zagrożonych procesami marginalizacji i wykluczenia społecznego (m.in. długotrwale bezrobotni, dzieci i młodzież z tzw. trudnych rodzin, osoby niepełnosprawne itd.). Przedsięwzięcia te wówczas będą stanowić zabezpieczenie przed powstawaniem i rozwojem negatywnych zjawisk natury społecznej. Poniżej przedstawione zostały przykładowe działania, które są zarówno uzupełnieniem i rozwinięciem przedsięwzięć inwestycyjnych.

Poprawa stanu infrastruktury usług społecznych bezpośrednio wykorzystywanej przez osoby zagrożone wykluczeniem społecznym i powiązane z procesem aktywizacji społeczno – zawodowej poprzez zwiększenie dostępności usług zdrowotnych przyczyniające do poprawy jakości usług i zmniejszenia dysproporcji terytorialnych w ich dostępie. Wskazany cel zintegrowanych działań społecznych będzie promować i wspierać:

1. profilaktykę w zakresie chorób cywilizacyjnych;
2. opiekę nad matką i dzieckiem;
3. opiekę nad osobami niesamodzielnymi, wśród których przeważają ludzie starzy;
4. należytą i kompleksową opiekę i pielęgnację nad osobami starszymi;
5. poprawę dostępu do usług opiekuńczo-leczniczych;
6. propagowanie wzorców godnego i aktywnego życia seniorów;
7. zwiększenie aktywności społecznej, edukacyjnej, kulturalnej i zdrowotnej seniorów;

Aktywizacja zawodowa mieszkańców gminy – poprzez wsparcie skutecznej aktywizacji zawodowej osób bezrobotnych oraz nieaktywnych zawodowo. Działania będą się koncentrować na wsparciu grup znajdujących się w szczególnie trudnej sytuacji na rynku pracy, tj. osób starszych po 50 roku życia, kobiet, osób niepełnosprawnych, osób długotrwale bezrobotnych oraz nisko wykwalifikowanych, które chcą wrócić na rynek pracy. Realizacja powyższego celu będzie polegała na współdziałaniu z organizacjami non-profit, które organizują szkolenia. Efektem tego działania będzie integracja osób długotrwale bezrobotnych i wykluczonych ze społeczeństwem. Osoby odchodzące z rolnictwa będą miały nowe kwalifikacje, które pozwolą znaleźć pracę na rynku. Powyższe działania zmotywują także mieszkańców gminy do prowadzenia własnej działalności gospodarczej.

Wyrównywanie kompetencji kluczowych dzieci i młodzieży – Ideą projektu jest stworzenie warunków organizacyjnych do rozwoju kompetencji kluczowych dzieci i młodzieży z terenu gminy.

Działania na rzecz tworzenia i funkcjonowania podmiotów ekonomii społecznej -

Podstawowym zadaniem podmiotów ekonomii społecznej jest przeciwdziałanie procesom wykluczenia i marginalizacji społecznej grup defaworyzowanych i szczególnie zagrożonych tymi procesami (m.in. osób długotrwale bezrobotnych czy osób niepełnosprawnych). Działania podejmowane przez podmioty ekonomii społecznej dotyczą szeregu projektów związanych m.in. z: nabywaniem kwalifikacji zawodowych, nabywaniem nowych umiejętności zawodowych, wspieraniem i zachęcaniem mieszkańców do tworzenia podmiotów ekonomii społecznej, wspieraniem partnerstwa i inicjatyw oddolnych na rzecz rozwoju gminy oraz umiejętności niezbędnych w codziennym życiu.

Edukacja ekologiczna mieszkańców gminy – Celem przedsięwzięcia będzie inspirowanie, wspieranie i rozwijanie działań edukacyjnych umożliwiających funkcjonowanie jednostki i społeczeństwa w harmonii ze środowiskiem, zgodnie z zasadami ekorozwoju. Projekt ten adresowany jest do uczniów szkół wszystkich szczebli, przedszkoli oraz innych grup zorganizowanych, a także do wszystkich mieszkańców gminy. Działania podejmowane w ramach edukacji ekologicznej to przygotowywanie happeningów, konkursów i projektów promujących zachowania proekologiczne. Efektem tego działania będzie zwiększenie świadomości ekologicznej społeczeństwa gminy, kształtowanie postaw proekologicznych mieszkańców oraz poczucia odpowiedzialności za jakość środowiska.

Oprócz społecznych projektów miękkich niezbędne jest podejmowanie przedsięwzięć w innych dziedzinach życia społeczno – gospodarczego. Do nich należy zaliczyć projekty dotyczące np.: budowy kanalizacji / przydomowych oczyszczalni ścieków; kompleksowej promocji gospodarczej obszaru oraz tworzenie przyjaznych warunków do inwestowania, organizacja misji gospodarczych;

3.3 NIEZBĘDNE ZMIANY W DOKUMENTACH STRATEGICZNYCH

Po przeprowadzeniu szczegółowej analizy dokumentów strategicznych gminy – wynika, iż nie zachodzą żadne przesłanki do dokonywania niezbędnych zmian wynikających z wprowadzenia Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Łaszców na lata 2010-2023 w tych dokumentach.

4. CZĘŚĆ ZARZĄDCZA

4.1 ZARZĄDZANIE REALIZACJĄ GMINNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI

Podmiotem odpowiedzialnym za nadzór oraz podejmowanie decyzji w zakresie rewitalizacji będzie Komitet Rewitalizacji. Zasady wyznaczania składu oraz zasady działania Komitetu Rewitalizacji zapewniające wyłanianie przez interesariuszy ich przedstawicieli, określi w drodze uchwały Rada Miejska przed uchwaleniem Gminnego Projektu Rewitalizacji bądź też w terminie nie dłuższym niż 3 miesiące, licząc od dnia uchwalenia Gminnego Programu Rewitalizacji. Podjęcie przedmiotowej uchwały poprzedzone zostanie konsultacjami społecznymi. Po przyjęciu uchwały, poszczególni członkowie Komitetu Rewitalizacji niezwłocznie zostaną powołani przez Burmistrza. W skład Komitetu Rewitalizacji mogą zostać powołani m.in: reprezentanci Burmistrza, w tym Przewodniczący oraz Sekretarz Komitetu; reprezentanci Rady Gminy; reprezentanci organizacji społecznych oraz reprezentanci lokalnych przedsiębiorców. Zadania Komitetu Rewitalizacji obejmować będą m.in.:

1. koordynowanie realizacji LPR w zakresie przestrzegania zasad wdrożenia zarówno o charakterze wewnętrznym, przyjętym w uchwale Rady Miejskiej, jak i zewnętrznym, związanym z finansowaniem projektów rewitalizacyjnych ze środków unijnych,
2. opiniowanie propozycji zmian przedstawianych przez Burmistrza Radzie Miejskiej w zakresie LPR,
3. planowanie zmian w oparciu o elastyczność programu oraz możliwość pojawienia się nowych partnerów zainteresowanych nowymi projektami rewitalizacyjnymi
4. opiniowanie wniosków przedkładanych przez beneficjentów/partnerów realizujących określone projekty rewitalizacyjne,
5. promowanie działań rewitalizacyjnych i rozwijanie komunikacji społecznej w sektorach: publicznym, społecznym i gospodarczym, celem rozszerzania partnerstwa i partycypacji społecznej,
6. współpraca z Burmistrzem w zakresie monitoringu LPR.

Komitet Rewitalizacji jako koordynator i inicjator współpracy pomiędzy interesariuszami z obszaru poddawanego rewitalizacji odpowiedzialny będzie za zapewnienie partycypacji społecznej w zakresie projektów rewitalizacyjnych. Pozwoli to społeczności lokalnej na aktywny udział w kształtowaniu przestrzeni wokół siebie, a także działanie na rzecz własnych interesów. Ponadto społeczność lokalna jest w stanie dostarczyć istotnych i rzetelnych informacji nt. potrzeb i problemów na obszarze, które są trudne lub wręcz niemożliwe do wychycenia podczas przeprowadzania wstępnych analiz. Należy zatem umożliwić wymianę informacji i dyskusję o tym, jaki kształt powinna przybrać rewitalizacja. W dialogu powinno uczestniczyć jak najwięcej podmiotów zainteresowanych udziałem w Programie: organizacje pożytku publicznego, stowarzyszenia, przedsiębiorcy, spółdzielnie, mieszkańcy Gminy. Instrumentami służącymi do promowania działań rewitalizacyjnych będą m. in.

1. zebrania w poszczególnych miejscowościach, zwłaszcza z mieszkańcami obszarów rewitalizowanych;
2. informacje o realizowanych bądź zakończonych projektach rewitalizacyjnych przekazywane za pośrednictwem tablic ogłoszeń oraz strony internetowej gminy,
3. spotkania, warsztaty, konsultacje projektów z potencjalnymi partnerami społecznymi i gospodarczymi,
4. informatory, ulotki, informacje w prasie,
5. poczta elektroniczna,

4.1.1 KOORDYNATOR REWITALIZACJI

Za zarządzanie LPR, jako ramą operacyjną dla przedsięwzięć z zakresu rewitalizacji oraz wszystkich innych działań, które merytorycznie wchodzą w zakres rewitalizacji, odpowiada Koordynator Rewitalizacji. Zakłada się wyodrębnienie zadań związanych z zarządzaniem projektami/programami rewitalizacyjnymi z całego systemu zarządzania projektami i podporządkowania ich Koordynatorowi.

Nie zmienia to faktu, iż projekty te będą zarządzane według wspólnego schematu (wdrożenie metodyki zarządzania projektem rewitalizacyjnym wg wspólnego schematu Zarządzania Projektami).

Struktura Biura ds. Rewitalizacji musi zapewniać możliwość skutecznego koordynowania i monitorowania LPR w celu zapewnienia uzyskania właściwego poziomu poszczególnych wskaźników oraz zachowania wysokiego stopnia partycypacji społecznej w procesie rewitalizacji. Struktura Biura może ulegać zmianom wynikającym ze stopnia zaawansowania realizacji Programu.

4.1.2 ZESPÓŁ DS. REWITALIZACJI

Skład Zespołu zostanie dostosowany do specyfiki przyjętych przedsięwzięć rewitalizacyjnych oraz zadań z zakresu rewitalizacji.

Szczegółowy skład zespołu ustali Burmistrz na podstawie rekomendacji Koordynatora Rewitalizacji pełniącego równocześnie funkcję przewodniczącego Zespołu. Skład ten może się zmieniać adekwatnie do zakresu przedsięwzięć realizowanych na poszczególnych etapach.

Komitet Sterujący ds. Rewitalizacji będzie odpowiedzialny za podejmowanie decyzji o charakterze strategicznym wpływających na realizację założeń LPR. Koordynator Rewitalizacji będzie kierował sprawy do rozstrzygnięcia pod obrady Komitetu lub zgłoszone na wniosek jego członków. Komitet Sterujący ds. Rewitalizacji w sprawach dotyczących interpretacji zgodności realizowanych działań z założeniami LPR będzie zasięgał opinii Komitetu Rewitalizacji.

4.1.4 KOMITET REWITALIZACJI

Komitet Rewitalizacji, (ciało doradcze Burmistrza) w zakresie Rewitalizacji, będzie powołany w ciągu trzech miesięcy od chwili przyjęcia przez Radę niniejszego programu. Zasady wyznaczania składu Komitetu oraz zasady jego działania określi Rada Miejska w stosownej uchwale podjętej po wcześniejszym przeprowadzeniu konsultacji społecznych projektu uchwały.

|

4.2 HARMONOGRAM REALIZACJI PROCESU REWITALIZACJI

Okres realizacji procesu rewitalizacji objętego niniejszym LPR wynosi 13 lat (lata 2010 – 2023). Przewiduje się podział tego okresu na trzy podokresy pełnej funkcjonalności LPR poprzedzone okresem uruchamiania Programu.

Tabela 22 – Ramowy harmonogram realizacji procesu rewitalizacji

2010-2019	Okres pełnej funkcjonalności LPR: – Realizacja przedsięwzięć rewitalizac. przewidzianych na lata 2010-2017 a następnie 2017-2019 W 2019 – opracowanie harmonogramu na lata 2020 – 2021.
2020-2021	Drugi okres pełnej funkcjonalności LPR: – Ewaluacja realizacji LPR 2017 - 2019, wnioski i poprawki – Realizacja przedsięwzięć rewitalizac. przewidzianych na lata 2020 - 2023 W 2021 – opracowanie harmonogramu na lata 2022 – 2023
2022-2023	Pierwszy okres pełnej funkcjonalności GPR: – Ewaluacja realizacji LPR 2020 - 2021, wnioski i poprawki – Realizacja przedsięwzięć rewitalizac. przewidzianych na lata 2022 - 2023 W 2023 – opracowanie LPR na kolejny okres (rekomendacja: 10 lat).

4.2.3 OKRES PEŁNEJ FUNKCJONALNOŚCI GPR (2017 – 2023)

Po dokonaniu w roku 2017 stopniowego rozruchu wszystkich elementów Programu, począwszy od 2018 roku LPR osiągnie pełną funkcjonalność. Siedmioletni okres 2017 – 2023 został podzielony na trzy podokresy trzyletnie: 2017 – 2019, 2020 – 2022 i 2022 – 2023, w których rytm działań będzie w pewnym stopniu powtarzalny. W każdym z trzyletnich podokresów przewiduje się w szczególności:

1. W pierwszym kwartale każdego okresu – ocenę (ewaluację) realizacji GPR w okresie poprzednim, w tym sprawdzenie stopnia osiągnięcia celów rewitalizacji; wyciągnięcie wniosków z ewaluacji i wprowadzenie ewentualnych poprawek korygujących realizację GPR w kolejnych latach;
2. Realizację przedsięwzięć rewitalizacyjnych (lub ich etapów) przewidzianych na dany trzyletni okres ze szczególnym uwzględnieniem bieżącego dbania o synergię pomiędzy przedsięwzięciami (korygowanie harmonogramów w taki sposób, aby przedsięwzięcia potencjalnie syner-giczne były uruchamiane w sposób skoordynowany);
3. W ostatnim półroczu każdego okresu – opracowanie harmonogramu wdrażania rewitalizacji na kolejny okres, a w ostatnim roku ostatniego okresu (2023) – opracowanie nowego LPR. W ostatnim półroczu 2023 – opracowanie raportu ewaluacyjnego siedmioletniego okresu realizacji LPR.

4.3 MECHANIZMY INTEGROWANIA PRZEDSIĘWZIĘĆ REWITALIZACYJNYCH

Komplementarność jest jednym z ważnych aspektów Programu Rewitalizacji. Zapewnienie powiązań pomiędzy poszczególnymi projektami skutkować może lepszym i bardziej efektywnym wykorzystaniem środków finansowych przeznaczonych na rewitalizację. Według *Wytycznych w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020* opracowanych przez Ministerstwo Infrastruktury i Rozwoju wymogiem koniecznym przy opracowaniu programów rewitalizacji jest konieczność zapewnienia komplementarności z uwzględnieniem:

- Komplementarność problemową,
- Komplementarność przestrzenną,
- Kompleksowość,
- Komplementarność źródeł finansowania,
- Komplementarność proceduralno-instytucjonalną,
- Realizację zasady partnerstwa i partycypacji.

4.3.1 ZAŁOŻENIA DOTYCZĄCE INTEGRACJI DZIAŁAŃ REWITALIZACYJNYCH

1. Wykorzystanie szansy na rozwój poprzez rewitalizację (wykreowanie w obszarze rewitalizacji nowych ofert i warunków rozwoju dla sektora prywatnego, a także dla obecnych mieszkańców i właścicieli nieruchomości).
2. Zwiększanie nacisku na organizację finansowania dla działań rewitalizacyjnych z uwzględnieniem celów bieżących i perspektywicznych poprzez ujęcie potrzeb rewitalizacyjnych w Wieloletniej Prognozie Finansowej.
3. Planowanie działań rewitalizacyjnych przez pryzmat celów długookresowych. Zakłada się planowanie działań rewitalizacyjnych nie ograniczone wyłącznie do programów pomocowych, w tym nowej perspektywy unijnej 2014 – 2020.
4. Podporządkowanie celów sektorowych celom procesu rewitalizacji.
5. Zapewnienie właściwego rozumienia procesu rewitalizacji i jego potrzeb przez wszystkie jednostki i podmioty zaangażowane w ten proces.
6. Zaangażowanie/współpraca z potencjalnymi inwestorami na etapie przygotowania terenu.
7. Wzmacnianie oraz integracja działań rewitalizacyjnych w obszarach: społecznym, ekonomicznym, przestrzennym, kulturowym.
8. Systemowe przygotowywanie terenów inwestycyjnych, jako element aktywnej gospodarki zasobami, celem wzmocnienia aspektu ekonomicznego i społecznego rewitalizacji, w tym analiza popytu, tworzenie katalogu nieruchomości, kreowanie oferty atrakcyjnej dla inwestowania, np. z pustymi kwartałami w centrum miasta pod zabudowę.
9. Zaangażowanie prywatnych właścicieli nieruchomości w procesy rewitalizacyjne poprzez wdrożenie konkretnych modeli współpracy oraz stworzenie instrumentów wspierających ich indywidualne działania.
10. Inicjowanie działań rewitalizacyjnych skutkujących wytworzeniem silnego punktowego impulsu rozwojowego wywołującego efekt reakcji łańcuchowej, aktywizującej podmioty prywatne. W długim okresie skutkuje to pozytywnym oddziaływaniem na rozległy obszar oraz działa zachęcająco dla pozostałych właścicieli nieruchomości.

11. Wykorzystanie różnorodnych form współfinansowania bezzwrotnych (EFRR, EFS). Wykorzystanie środków zewnętrznych rozumiane, jako wykorzystanie szansy, a nie cel sam w sobie.
12. Stworzenie oferty i wsparcia dla działań z zakresu ekonomii społecznej i umacniania roli III sektora w budowaniu społeczeństwa obywatelskiego i skutecznego systemu wspierania mieszkańców.

4.3.2 KOMPLEMENTARNOŚĆ PROBLEMOWA

Niniejszy Program spełnia wszystkie wymogi komplementarności problemowej i jest dokumentem merytorycznie spójnym, harmonijnie włączonym w system zarządzania strategicznego i zawiera:

1. opis powiązań niniejszego Programu z dokumentami strategicznymi gminy
2. wizja stanu obszaru po zrealizowaniu programu rewitalizacji
3. cele rewitalizacji w układzie hierarchicznym
4. kierunki działań mających na celu eliminację lub ograniczenie zdiagnozowanych negatywnych zjawisk
5. listę planowanych podstawowych przedsięwzięć rewitalizacyjnych, wraz z ich opisami zawierającymi w odniesieniu do każdego przedsięwzięcia: nazwę i wskazanie podmiotów je realizujących, zakres realizowanych zadań, lokalizację, szacowaną wartość, prognozowane rezultaty
6. charakterystykę pozostałych dopuszczalnych przedsięwzięć rewitalizacyjnych, realizujących kierunki działań
7. mechanizmy zapewnienia komplementarności – zarówno pomiędzy rodzajami przedsięwzięć rewitalizacyjnych, różnymi rodzajami podmiotów je realizujących jak i pomiędzy różnymi źródłami ich finansowania
8. Przedsięwzięcia rewitalizacyjne w niniejszym Programie są komplementarne na poziomie ogólnym (dopełniania się rodzajami). Wzajemne dopełnianie się poszczególnych przedsięwzięć z listy szczegółowej zostanie zapewnione na poziomie regulaminów konkursów na dofinansowanie, gdzie kryterium dopełniania się z innymi przedsięwzięciami lub tworzenia z nimi pozytywnej synergii będzie kryterium dostępu, a sfinansowanie przedsięwzięcia niepowiązanego komplementarnie z innymi będzie niemożliwe. Należy zaznaczyć że: Przyjęto zasadę, że komplementarność problemowa występuje jeżeli jest wykazane dopełnianie się przedsięwzięć w zakresie przeciwdziałania co najmniej jednemu problemowi społecznemu i co najmniej jednemu innemu, niż społeczny;

4.3.3 KOMPLEMENTARNOŚĆ PRZESTRZENNA

Niniejszy Program spełnia wymogi komplementarności przestrzennej, był budowany ze szczególną dbałością o nieprzenoszenie negatywnych zjawisk poza obszar rewitalizacji. Przeprowadzono planowanie wzajemnych powiązań przestrzennych pomiędzy projektami rewitalizacyjnymi, przewidzianymi do realizacji na obszarze rewitalizacji jak i znajdującymi się poza nim, ale oddziałujących na obszar rewitalizacji. Wszystkie podstawowe projekty rewitalizacyjne skupiają się na obszarze rewitalizacji i są z nim ściśle powiązane. Są odpowiedzią na główne problemy dla tego terenu. Dzięki ich realizacji pozytywne skutki widoczne będą na całym obszarze, ponieważ wiele z nich dotyczy działań podejmowanych

dla miejsc lub obiektów użyteczności publicznej, przez co korzystać z nich będą mogli mieszkańcy obszaru, całej jak i regionu. Ich realizacja będzie zapobiegać przenoszeniu się różnych problemów na dalsze obszary gminy. Warto zaznaczyć, że wszystkie podejmowane projekty o skutkach przestrzennych (np. zagospodarowanie nieużytkowanego obszaru do pełnienia nowych funkcji) powinno być każdorazowo poprzedzone analizą skutków przestrzennych, jakie będzie za sobą niosła zmiana przeznaczenia terenu. Narzędziem osiągnięcia komplementarności przestrzennej są projekty przestrzenne, studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy oraz miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego gminy.

4.3.4 KOMPLEKSOWOŚĆ

Niniejszy Program spełnia wymogi kompleksowości:

1. Wzajemne powiązania i synergia zostały opisane na poziomie rodzajów przedsięwzięć. Szczegółowe powiązania i synergia w odniesieniu do każdego pojedynczego przedsięwzięcia będzie badana i opisywana na dwóch poziomach:
  - a) Na poziomie wymogów konkursów na finansowanie (kryterium dostępu);
  - b) Na poziomie warunków umowy na finansowanie z danym realizatorem przedsięwzięcia.
2. Dokładne zaplanowanie synchronizacji efektów będzie możliwe w uszczegółowionych harmonogramach etapowych (rocznych), w których będzie uwzględnione ostateczne zestawienie przedsięwzięć, jakie zwyciężą w konkursach (obecnie z oczywistych względów nieznanie);
3. Uzasadnienia dla realizacji niektórych przedsięwzięć rewitalizacyjnych poza obszarem rewitalizacji wynikają z fizycznej lokalizacji niektórych elementów infrastruktury oddziałującej na obszar rewitalizacji – poza tym obszarem (np. część placówek edukacyjnych obsługujących obszar; granice rejonów szkół przecinają granice obszaru rewitalizacji). Szczegółowe uzasadnienia będą każdorazowo konkretyzowane na poziomie opisu szczegółowego dla danego przedsięwzięcia bądź projektu.

4.3.5 KOMPLEMENTARNOŚĆ ŹRÓDEŁ FINANSOWANIA

Program spełnia wymogi komplementarności źródeł finansowania:

1. Na liście przedsięwzięć rewitalizacyjnych ujęto przedsięwzięcia finansowane lub współfinansowane z różnych źródeł publicznych i prywatnych, w tym w szczególności w ramach RPOWL
2. Program zawiera indykatywne ramy finansowe dla wszystkich przedsięwzięć z listy przedsięwzięć podstawowych, w tym kwoty finansowania dla każdego z nich: w przypadku pozyskania dodatkowych środków finansowych przewiduje się zwiększenie kwot dla następujących przedsięwzięć podstawowych:
3. Przedsięwzięcia właścicieli i użytkowników wieczystych nieruchomości obejmujące roboty budowlane, prace konserwatorskie oraz prace restauratorskie: remonty podnoszące standard miejsca zamieszkania z elementem wytworzenia przestrzeni wspólnej.
4. Program współpracy z organizacjami pozarządowymi – rewitalizacja – środki zostaną określone corocznie na podstawie rocznego programu współpracy Gminy z

organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami, o których mowa w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie;

5. Przy każdym przedsięwzięciu na liście, dla którego dane takie są znane w chwili opracowywania tego Programu, wskazano komplementarne źródła finansowania.

Zróżnicowanie tematyczne projektów wpisanych do Gminnego Programu Rewitalizacji przewidzianych do realizacji ze wsparciem UE, będzie skutkowało (pod warunkiem uzyskania dofinansowania) połączeniem wsparcia z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego ze wsparciem z Europejskiego Funduszu Społecznego lub Funduszu Spójności. Komplementarność źródeł finansowania, w kontekście polityki spójności 2014-2020, oznacza, że projekty rewitalizacyjne, a wynikające z programu rewitalizacji opierają się na konieczności umiejętnego uzupełniania i łączenia wsparcia ze środków UE z wykluczeniem ryzyka podwójnego dofinansowania.

4.3.6 KOMPLEMENTARNOŚĆ PROCEDURALNO-INSTYTUCJONALNA

1. Został opisany system wdrażania LPR oraz system monitorowania i skuteczności działań rewitalizacyjnych
2. Mechanizm wprowadzania modyfikacji w reakcji na zmienność otoczenia programu
Zaprojektowano taki system zarządzania programem rewitalizacji, który pozwoli na efektywne współdziałanie na jego rzecz różnych instytucji oraz wzajemne uzupełnianie się i spójność procedur. Za realizację całego programu odpowiada gminny operator rewitalizacji. Będzie on odpowiadał za koordynację wszystkich projektów co pozwoli na efektywne współdziałanie na rzecz rewitalizacji różnych instytucji oraz wzajemne uzupełnianie się procedur. Zasadnicze elementy systemu wdrażania LPR oraz jego osadzenie w systemie zarządzania gminą opisano w dalszej części opracowania.

4.3.7 REALIZACJA ZASADY PARTNERSTWA I PARTYCYPACJI

Niniejszy Program realizuje zasadę partnerstwa i partycypacji poprzez angażowanie interesariuszy na każdym etapie jego realizacji. Poniżej omówiono szczegółowo sposób realizacji tej zasady.

4.3.7.1 PARTNERSTWO

Przewiduje się zawieranie szerokich partnerstw z podmiotami spoza sektora finansów publicznych. Planując tego typu partnerstwa będzie w szczególności opierać się na zasadach określonych w ustawie. Partnerstwa będą zawierane w oparciu o cztery typy projektów wymienione w ustawie:

1. projekt **zintegrowany** (taki typ projektu będzie stosowany bardzo szeroko),
2. projekt **partnerski** (ten typ projektu będzie stosowany w odniesieniu do partnerstw z organizacjami pozarządowymi, w ramach wyznaczonych przez instytucję zarządzającą regionalnym programem operacyjnym),
3. projekt **grantowy** (będzie stosowany bardzo szeroko w realizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych)

4.3.7.2 PARTYCYPACJA

1. Ważnym narzędziem partycypacji interesariuszy we wdrażaniu rewitalizacji będzie Komitet Rewitalizacji. Komitet będzie ciałem doradczym Burmistrza w sprawach dotyczących rewitalizacji.
2. Realizacja projektów w ramach przedsięwzięć rewitalizacyjnych będzie mogła odbywać się również w partnerstwie z organizacjami pozarządowymi.
  - a) Zasady tworzenia partnerstw reguluje Program Współpracy z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami, o których mowa w art. 3 ust. 3 Ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie. Program uchwalany jest corocznie a zawarte w nim zadania są konsultowane z organizacjami pozarządowymi. Program współpracy zawiera wyszczególnione zadania publiczne, które realizowane są w dwóch formach współpracy: finansowej i pozafinansowej.
  - b) Powstanie partnerstwa może nastąpić przy realizacji projektów stanowiących przedsięwzięcia rewitalizacyjne i/lub w odpowiedzi na wyznaczone w LPR cele.
  - c) Partnerstwo może być związane z inicjatywy Gminy lub organizacji pozarządowej. W przypadku, gdy z inicjatywą występuje Gmina, ogłasza nabór na partnerów w drodze otwartego konkursu ofert. Ogłoszenie zamieszcza na stronie internetowej w celu umożliwienia potencjalnym partnerom zapoznania się z inicjatywą i zgłoszenia zamiaru wspólnego działania. W przypadku, gdy z inicjatywą występuje organizacja pozarządowa, przedstawia ona Gminie koncepcję zawierającą cel zadania, założenia merytoryczne, planowane działania i proponowany udział Gminy w projekcie, a także ewentualnych innych partnerów z sektora organizacji pozarządowych.
  - d) Decyzję o realizacji projektu w partnerstwie z organizacją Gmina podejmuje w oparciu o spójność działań z celami strategicznymi i listą przedsięwzięć rewitalizacji, a także potencjał zasobów ludzkich, organizacyjnych, technicznych i finansowych organizacji biorących udział w partnerstwie.

Realizacja przedsięwzięć rewitalizacyjnych przez poszczególnych interesariuszy będzie zapewniać na każdym etapie partnerskie relacje i zasady współpracy.

4.3.8 KOMPLEMENTARNOŚĆ MIĘDZYOKRESOWA

Ponadto niniejszy Program budowano z myślą o spełnieniu wymogów komplementarności między-okresowej i spójności jego przedsięwzięć rewitalizacyjnych z działaniami finansowanymi w poprzednim okresie programowania:

1. Dokonując wyboru przedsięwzięć do realizacji Gmina bierze pod uwagę ich spójność i synergiczność z przedsięwzięciami sfinansowanymi w poprzednim okresie programowania.
2. Przy obecnie realizowanych przedsięwzięciach są wzięte pod uwagę doświadczenia (w tym – wyniki ewaluacji) programów zrealizowanych w poprzednim okresie.

4.4 MECHANIZMY WŁĄCZENIA MIESZKAŃCÓW, PRZEDSIĘBIORCÓW I INNYCH PODMIOTÓW I GRUP AKTYWNYCH NA TERENIE GMINY W PROCES REWITALIZACJI;

Istotnym aspektem determinującym sukces rewitalizacji na terenie Gminy jest włączenie społeczności lokalnej w działania realizowane na obszarze objętym projektami rewitalizacyjnymi, w tym organizacji pozarządowych realizujących inicjatywy m.in. na rzecz rozwoju społeczno-gospodarczego i wyrównywania szans. Podstawowym mechanizmem zapewnienia komplementarności pomiędzy, zarówno obranymi kierunkami działań mającymi na celu eliminację negatywnych zjawisk, jak i poszczególnymi przedsięwzięciami, jest zatem dojrzała partycypacja społeczna. Dla zapewnienia powodzenia przedsięwzięć rewitalizacyjnych wskazane jest jednak rozważenie także innych, możliwych form współpracy pomiędzy interesariuszami, takich jak spotkania, warsztaty, imprezy okolicznościowe, itp. Kolejnym mechanizmem zapewnienia komplementarności pomiędzy zarówno obranymi kierunkami działań mającymi na celu eliminację negatywnych zjawisk, jak i pomiędzy poszczególnymi przedsięwzięciami jest funkcjonowanie jednostki koordynującej przedsięwzięcia rewitalizacyjne na danym obszarze.

4.4.1 DEFINICJA KONSULTACJI I SPOŁECZNYCH.

Konsultacje społeczne to proces, w którym przedstawiciele władz przedstawiają obywatelom swoje zamierzenia bezpośrednio lub pośrednio ich dotyczące. Zamierzenia poddawane konsultacjom mogą dotyczyć zmian prawnych, jakichś zmian organizacji życia publicznego, przeprowadzenia inwestycji, sposobu rozwiązania ważnego problemu społecznego lub innych działań, których powodzenie w dużej mierze zależy od akceptacji ze strony obywateli. Zasadniczym celem konsultacji jest podjęcie decyzji, która nie będzie antagonizować społeczności lokalnej, a jednocześnie pozwoli na rozwiązanie ważnej kwestii. Celem konsultacji społecznych jest nawiązanie dialogu pomiędzy mieszkańcami a władzą samorządową. Występowanie komunikacji zwrotnej pozwala na uniknięcie wielu konfliktów i przyspiesza proces decyzyjny. Porządek prawny i zwyczajowy wyznacza bardzo szerokie spektrum podmiotów i instytucji uczestniczących w konsultacjach społecznych. Zasadniczym kryterium zaproszenia tych podmiotów i instytucji do udziału w konsultacjach jest ocena wpływu przedsięwzięcia i jego skutków na interesy tych podmiotów. W praktyce państw stosujących idee społeczeństwa obywatelskiego nie stwarza się specjalnych barier do udziału w konsultacjach, a wręcz przeciwnie: konsultacje są dostępne dla wszystkich, którzy mogą wskazać na wpływ podejmowanych działań na ich sytuację.

Z merytorycznego punktu widzenia, konsultacje społeczne są jedną z form społecznej komunikacji. Komunikacja społeczna jest procesem wytwarzania, przekształcania i przekazywania informacji pomiędzy jednostkami, grupami, organizacjami i innymi podmiotami. Komunikacja jest skuteczna jedynie wtedy, gdy komunikujące się strony przekazują informacje w języku dla siebie zrozumiałym oraz gdy istnieje skuteczny nośnik tej informacji, który zapewni dotarcie przekazu do odbiorcy. Rola nadawcy i odbiorcy w procesie komunikacji jest przechodnia. Nadawca po wysłaniu przekazu oczekuje jego

odbioru i oceny, staje się odbiorcą. Dla skutecznej komunikacji ważne jest więc sprzężenie zwrotne pomiędzy nadawcą i odbiorcą.

4.4.2 CELE KONSULTACJI.

Konsultacje społeczne są szeregiem aktów komunikacyjnych, w ramach których poszukuje się satysfakcjonującego rozwiązania. Etapy procesu konsultacji społecznych obejmują następujące kroki: informowanie o zamierzeniach, prezentacja poglądów na sposoby rozwiązywania problem, wymiana opinii, poszukiwanie rozwiązań, informowanie o podjętej decyzji.

Przejęcie do kolejnego kroku w procesie jest możliwe po skutecznym zakończeniu działań zawartych we wcześniejszym etapie. W praktyce, sposób prowadzenia konsultacji z mieszkańcami określa uchwała miejskiej.

Konsultacje społeczne pełnią następujące funkcje:

1. *informacyjną*, tj. dostarczają mieszkańcom wiedzy o zamiarach samorządu, zaś samorząd uzyskuje informacje o ocenie tych zamiarów przez mieszkańców;
2. *partycypacyjną*, tj. umożliwienie szerokiego udziału mieszkańców w decyzjach władz oraz upowszechnianie mechanizmów oddziaływania na decyzje władz samorządowych;
3. *identyfikacyjną* - wokół projektu tworzą się wyraźne grupy interesów związane z określonymi rozwiązaniami; mieszkańcy utożsamiają się z nimi; identyfikacja pozwala na prowadzenie komunikacji wokół określonych rozwiązań i podnosi skuteczność konsultacji;
4. *kreatywną* - brak aprobaty dla proponowanego rozwiązania często skutkuje poszukiwaniem innych, alternatywnych rozwiązań; można więc powiedzieć, że konsultacje wywołują rozwiązania innowacyjne, wskazujące na inne ujęcie problemu, dla którego rozwiązania planuje się określone działania;
5. *korygującą* - w wyniku konsultacji społecznych możliwe jest opracowanie nowych rozwiązań w realizacji polityki samorządu w zakresie rozwiązywanych spraw; korekta polityki umożliwia sprawniejszą realizację projektów dzięki uzyskaniu społecznej akceptacji dla tego rozwiązania;
6. *organizacyjną* - polegającą na regulacji współdziałania różnych urzędów, instytucji, organizacji pozarządowych, grup nieformalnych w związku z dyskusją i podejmowaniem decyzji w ważnej kwestii społecznej;
7. *edukacyjną* - obie strony konsultacji, tj. władza i obywatele, w toku procesu konsultacji wdrażają i upowszechniają zasady demokracji; zasady te mogą przechodzić na inne sfery życia publicznego;
8. *prewencyjną* - konsultacje społeczne mogą chronić władze samorządowe przed popełnieniem błędu przy podejmowaniu ważnej z punktu widzenia życia społeczności lokalnej decyzji; mogą też zapobiegać konfliktom, które wybuchłyby tak czy inaczej, gdyby nie podjęto wcześniej społecznego dialogu.

4.4.3 PRZEDMIOT KONSULTACJI.

Przedmiotem pierwszego etapu konsultacji była delimitacja obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie Gminy Łaszczów. Prace prowadzone były jako wstęp do przygotowania LPR. Proces konsultacji społecznych tego etapu tworzenia GPR rozpoczął się obwieszczeniem o rozpoczęciu procesu konsultacji. Pierwszym narzędziem konsultacji była ankieta, dostępna w

4.5 SYSTEM WDRAŻANIA PROGRAMU REWITALIZACJI

4.5.1 WDRAŻANIE PROGRAMU REWITALIZACJI

Pierwszym etapem wdrożenia Gminnego Programu Rewitalizacji będzie przyjęcie Programu stosowną uchwałą Rady Miejskiej.

Ewentualność nowelizacji dokumentu również wiązała się będzie z przyjęciem odpowiedniej uchwały. Wszelkie dokumenty ewaluacyjne, sprawozdania z realizacji inwestycji oraz sprawozdania okresowe realizacji Programu będą adresowane do Rady Miejskiej. Ponadto zgodnie z ustawą z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko (t.j.Dz.U. z 2016, poz. 353) projekt niniejszego dokumentu należy skonsultować z Regionalnym Dyrektorem Ochrony Środowiska w celu ustalenia konieczności przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko.

Wdrażanie Gminnego Programu Rewitalizacji wymaga zaangażowania lokalnych partnerów z sektorów: publicznego, społecznego i gospodarczego. Realizacja niniejszego programu wiązać się będzie z udziałem podmiotu zarządzającego i koordynującego poszczególne działania, a także monitoring i ocenę programu. Głównym zadaniem organów w zarządzaniu Gminnym Programem Rewitalizacji jest jego ukierunkowanie, uchwalenie, kontrolowanie i ocenie z punktu widzenia lokalnej strategii rozwoju. Jest to wyjątkowo istotne z uwagi na znaczenie realizacji Programu dla sprawnej implementacji pozostałych instrumentów rozwoju gminy, a także np. dla możliwości pozyskiwania środków z funduszy strukturalnych, itp.

Szczególne znaczenie odgrywać w tym względzie będzie wyodrębniona jednostka, tj. Komitet Rewitalizacji, będący forum współpracy i dialogu interesariuszy z organami Gminy Łaszczów w sprawach dotyczących przygotowania, prowadzenia i oceny rewitalizacji. Pełnić będzie również funkcję opiniodawczą i doradczą nad opracowywaniem i realizacją GPR. Zasady wyznaczania składu oraz zasady działania Komitetu Rewitalizacji zapewniające wyłanianie przez interesariuszy ich przedstawicieli, określi w drodze uchwały Rada Gminy w terminie nie dłuższym niż 3 miesiące, licząc od dnia uchwalenia Gminnego Programu Rewitalizacji.

Podjęcie przedmiotowej uchwały poprzedzone zostanie konsultacjami społecznymi. Po przyjęciu uchwały, poszczególni członkowie Komitetu Rewitalizacji niezwłocznie zostaną powołani przez Burmistrza. W skład Komitetu Rewitalizacji mogą zostać powołani m.in: 2 reprezentantów Burmistrza, w tym Przewodniczący oraz Sekretarz, 1 reprezentant Rady Miejskiej, 1 reprezentant organizacji społecznych (lokalnych stowarzyszeń, OSP, klubów sportowych) wyłoniony w drodze konsultacji z tymi organizacjami, 1 reprezentant lokalnych przedsiębiorców, sołtys miejscowości.

Zadania Komitetu Rewitalizacji obejmować będą m.in.:

koordynowanie realizacji Gminnego Programu Rewitalizacji w zakresie przestrzegania zasad wdrożenia zarówno o charakterze wewnętrznym, przyjętym w uchwale Rady Miejskiej, jak i zewnętrznym, związanym z finansowaniem projektów rewitalizacyjnych ze środków unijnych,

1. opiniowanie propozycji zmian przedstawianych przez Burmistrza Radzie Miejskiej w zakresie Gminnego Programu Rewitalizacji,
2. planowanie zmian w oparciu o elastyczność programu oraz możliwość pojawienia się nowych partnerów zainteresowanych nowymi projektami rewitalizacyjnymi,
3. opiniowanie wniosków przedkładanych przez beneficjentów/partnerów realizujących określone projekty rewitalizacyjne,
4. promowanie działań rewitalizacyjnych i rozwijanie komunikacji społecznej w sektorach: publicznym, społecznym i gospodarczym, celem rozszerzania partnerstwa i partycypacji społecznej,
5. współpraca z Burmistrzem w zakresie monitoringu Gminnego Programu Rewitalizacji. Ze względu na cel i charakter Gminny Program Rewitalizacji Gminy Łaszczów ma formułę otwartą, tzn. że w przypadku zmiany wymogów prawnych, pojawiania się nowych problemów oraz wykreowaniu nowych projektów – będzie on aktualizowany.

Projekty odpowiadające na zidentyfikowane problemy będą systematycznie przygotowywane w całym okresie wdrożeniowym. Ich konkretni odbiorcy i zakres determinowane będą: aktualnymi warunkami sytuacji społeczno-gospodarczej Gminy, potrzebami i oczekiwaniami mieszkańców obszarów kryzysowych, poziomem zaangażowania podmiotów lokalnych w planowane działania, możliwościami budżetu gminy oraz dostępnością środków zewnętrznych. Komitet Rewitalizacji jako koordynator i inicjator współpracy pomiędzy interesariuszami z obszaru poddawanego rewitalizacji odpowiedzialny będzie za zapewnienie partycypacji społecznej w zakresie projektów rewitalizacyjnych. Pozwoli to społeczności lokalnej na aktywny udział w kształtowaniu przestrzeni wokół siebie, a także działanie na rzecz własnych interesów. Ponadto społeczność lokalna jest w stanie dostarczyć istotnych i rzetelnych informacji nt. potrzeb i problemów na obszarze, które są trudne lub wręcz niemożliwe do wychwycenia podczas przeprowadzania wstępnych analiz. Należy zatem umożliwić wymianę informacji i dyskusję o tym, jaki kształt powinna przybrać rewitalizacja. W dialogu powinno uczestniczyć jak najwięcej podmiotów zainteresowanych udziałem w Programie: organizacje pożytku publicznego, stowarzyszenia, przedsiębiorcy, mieszkańcy Gminy Łaszczów. Instrumentami służącymi do promowania działań rewitalizacyjnych mogą być.:

- zebrania w poszczególnych miejscowościach, zwłaszcza z mieszkańcami obszaru rewitalizowanego,
- informacje o realizowanych bądź zakończonych projektach rewitalizacyjnych przekazywane za pośrednictwem tablic ogłoszeń oraz strony internetowej Gminy,
- spotkania, warsztaty, konsultacje projektów z potencjalnymi partnerami społecznymi i gospodarczymi,
- informatory, ulotki, informacje w prasie,
- poczta elektroniczna,
- współpraca z kościołem

O rozpoczęciu konsultacji społecznych oraz o formach, w jakich będą prowadzone, powiadamia się nie później niż na 7 dni przed terminem ich przeprowadzenia, w sposób zapewniający udział możliwie szerokiego grona interesariuszy, co najmniej poprzez obwieszczenie, ogłoszenie w sposób zwyczajowo przyjęty w gminie. Formami konsultacji społecznych są:

- zbieranie uwag w postaci papierowej lub elektronicznej, w tym za pomocą środków komunikacji elektronicznej, w szczególności poczty elektronicznej lub formularzy zamieszczonych na stronie podmiotowej gminy;
- spotkania, ankiety, wywiady, wykorzystanie grup przedstawicielskich lub zbieranie uwag ustnych.

Konsultacje społeczne prowadzi się z wykorzystaniem co najmniej dwóch form opisanych powyżej. Termin wyznaczony na składanie uwag nie może być krótszy niż 21 dni od dnia powiadomienia o terminie konsultacji. Konsultacje społeczne prowadzi się w sposób ułatwiający zrozumienie prezentowanych treści i odniesienie się do nich, a w przypadku gdy jest to uzasadnione specyfiką konsultowanych treści, z użyciem wizualizacji oraz sporządzonych w języku niespecjalistycznym skrótów i zestawień informacji zawartych w dokumentach poddawanych konsultacjom. Niezwłocznie po zakończeniu każdej z form konsultacji społecznych opracowuje się informację podsumowującą jej przebieg, zawierającą dane o miejscu i czasie jej przeprowadzenia i omówienie jej przebiegu, wraz ze wskazaniem ewentualnych uwag.

Głównym celem działalności promocyjnej Gminnego Programu Rewitalizacji jest poinformowanie możliwie szerokiej grupy beneficjentów pośrednich (mieszkańców, turystów, podmiotów działalności gospodarczej) o projektach rewitalizacyjnych, a także budowanie platformy współpracy dla przedsiębiorców lokalnych i regionalnych oraz organizacji pozarządowych odnośnie partnerstwa na rzecz poprawy jakości życia mieszkańców i wzmocnienia potencjału Gminy. Partycypacja społeczna powinna być zatem ukierunkowana na:

- wzmocnianie potencjału społeczności lokalnej i organizacji pozarządowych poprzez skoordynowanie działań w ramach jednego, spójnego projektu akceptowanego i wspieranego przez wszystkich uczestników,
- optymalne wykorzystanie kompetencji i zasobów będących w dyspozycji Gminy, organizacji pozarządowych oraz przedsiębiorców,
- wsparcie innowacyjności proponowanych rozwiązań, wyrażające się zastosowaniem nowego spojrzenia na problemy związane z rozwojem lokalnym.

4.5.2 SZACUNKOWE RAMY FINANSOWE PROGRAMU

Gminny Program Rewitalizacji jest dokumentem strategicznym, określającym cele i plany działań na dłuższy horyzont czasowy siedmio letni, dlatego ważnym elementem decydującym o skuteczności realizacji jego założeń jest skuteczny i zintegrowany system wdrażania. Dla zagwarantowania skuteczności realizacji celów Gminnego Programu Rewitalizacji, wskazane jest zapewnienie warunków organizacyjnych i instytucjonalnych do ich wdrażania i weryfikacji. Podmiotem zarządzającym przedmiotowym dokumentem, będzie Burmistrz Łaszczowa oraz Zespół ds. Gminnego Programu Rewitalizacji na lata 2017-2023, który zostanie Zarządzeniem Burmistrza. Przyjmuje się otwartą formułę Gminnego Programu Rewitalizacji, co oznacza, iż dokument poddawany będzie systematycznej, okresowej analizie i ocenie oraz w razie potrzeby będzie aktualizowany w zakresie dostosowania do zmieniających się uwarunkowań. Analiza, ocena i aktualizacja Programu odbywać się będzie w oparciu o zasadę współpracy z zainteresowanymi partnerami uczestniczącymi w Programie. Do monitorowania, oceny realizacji programu i jego aktualizacji służyć będzie system współpracy pomiędzy podmiotami realizującymi program oraz analiza osiągniętych wskaźników. Przyjmuje się, iż zmiany w Programie Rewitalizacji mogą być wprowadzone nie częściej niż 3 razy w roku, uchwałą Rady Miejskiej, na wniosek Burmistrza bądź innych podmiotów zaangażowanych w realizację.

4.5.3 HARMONOGRAM REALIZACJI GMINNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI

Harmonogram realizacji działań składających się na proces rewitalizacji analizowanej przestrzeni, ustalony został w oparciu o przeprowadzone analizy terenowe (wizje lokalne) oraz plany i dokumenty strategiczne gminy, a także opinie mieszkańców zebrane podczas konsultacji społecznych. Uwzględnia on skalę zidentyfikowanych problemów oraz możliwości organizacyjne, warunki techniczne oraz przestrzenne realizacji poszczególnych projektów. W harmonogramie w pierwszej kolejności zostały wytypowane te przedsięwzięcia, których realizacja przyczyni się do poprawy jakości i dostępności infrastruktury o charakterze społeczno – edukacyjnym, a także przyczyni się do wytyczenia kierunków rozwoju i modernizacji kolejnych obszarów kryzysowych. Realizacja poszczególnych projektów rewitalizacyjnych uzależniona będzie od możliwości ich finansowania, a także pozyskania i zaangażowania partnerów społecznych i gospodarczych. W poniższej tabeli przedstawiono plan realizacji poszczególnych projektów rewitalizacyjnych proponowanych w ramach GPR.

Tabela 23 – Wykaz planowanych zadań w latach

Lp.	Nazwa projektu	Kwota	Okres realizacji	Źródło finansowania
1.	Rewitalizacja budynku kina w Łaszczowie	770 000,00	2018-2023	RPOWL, BUDŻET JST
2.	Termomodernizacja starego budynku szkoły wraz z infrastrukturą towarzyszącą	2 500 000,00	2017-2019	RPO WL, BUDŻET JST
	- Termomodernizacja starego budynku szkoły			
	- Termomodernizacja obiektów szkolnych w Łaszczowie			
3	Budowa i modernizacja chodników raz z infrastrukturą towarzyszącą	1 200 000,00	2017-2023	RPOWL, BUDŻET JST
4	Dom Komedii Aleksandra Fredry w Łaszczowie	18 000 000,00	2017-2023	WNIOSKODAWCA (FUNDACJA), RPOWL
5	Budowa systemu gospodarki wodno – ściekowej	6 000 000,00	2017-2023	RPOWL, BUDŻET JST
6	Zagospodarowanie terenów zielonych	500 000,00	2017-2023	RPOWL, BUDŻET JST
7	Ochrona dziedzictwa kulturowego	2 000 000,00	2017-2023	RPOWL, BUDŻET JST
8	Działalność gospodarcza – (podmioty działalności gospodarczej)	Nie oszacowano wartości	2017-2023	RPOWL, BUDŻET JST

4.5.4 ŹRÓDŁA FINANSOWANIA PROJEKTÓW REWITALIZACJI

Przedsięwzięcia rewitalizacyjne, ze względu na swój kompleksowy oraz interdyscyplinarny charakter mogą być wdrażane przy wsparciu ze strony wielu różnych źródeł finansowania, obejmujących fundusze unijne, a także krajowe. Poniżej szczegółowo zaprezentowano potencjalne źródła finansowania działań zaproponowanych w Gminnym Programie Rewitalizacji. Informacje dotyczące potencjalnych źródeł finansowania projektów o charakterze rewitalizacyjnym odnoszą się do polityk Unii Europejskiej w okresie programowania 2014 – 2020 oraz aktualnie realizowanych programów krajowych.

Lp.	Nazwa projektu	Kwota	Okres realizacji	Źródło finansowania
1.	Rewitalizacja budynku kina w Łaszczowie	770 000,00	2018-2023	RPOWL, BUDŻET JST
2.	Termomodernizacja starego budynku szkoły wraz z infrastrukturą towarzyszącą	2 500 000,00	2017-2019	RPO WL, BUDŻET JST
	- Termomodernizacja starego budynku szkoły			
	- Termomodernizacja obiektów szkolnych w Łaszczowie			
3	Budowa i modernizacja chodników raz z infrastrukturą towarzyszącą	1 200 000,00	2017-2023	RPOWL, BUDŻET JST
4	Dom Komedii Aleksandra Fredry w Łaszczowie	18 000 000,00	2017-2023	WNIOSKODAWCA (FUNDACJA), RPOWL
5	Budowa systemu gospodarki wodno - ściekowej	6 000 000,00	2017-2023	RPOWL, BUDŻET JST
6	Zagospodarowanie terenów zielonych	500 000,00	2017-2023	RPOWL, BUDŻET JST
7	Ochrona dziedzictwa kulturowego	2 000 000,00	2017-2023	RPOWL, BUDŻET JST
8	Działalność gospodarcza – (podmioty działalności gospodarczej)	Nie oszacowano wartości	2017-2023	RPOWL, BUDŻET JST

4.5.4.1 ŚRODKI ZEWNĘTRZNE

1. RPO WOJEWÓDZTWA LUBELSKIEGO NA LATA 2014 – 2020

Podstawowym oraz najważniejszym źródłem finansowania działań zaproponowanych do realizacji w Gminnym Programie Rewitalizacji jest Regionalny Program Operacyjny Województwa Lubelskiego na lata 2014 – 2020. Projekty rewitalizacyjne wspierane będą w toku wdrażania osi priorytetowych:

- a) Oś priorytetowa 3: Konkurencyjność przedsiębiorstw Działanie 3.1. Tereny inwestycyjne oraz Działanie 3.8 Tereny inwestycyjne w ramach Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Lubelskiego Obszaru Funkcjonalnego,
- b) Oś priorytetowa 5 Efektywność energetyczna i gospodarka niskoemisyjna Działanie 5.2 Efektywność energetyczna sektora publicznego. Działanie 5.3 Efektywność energetyczna sektora mieszkaniowego w ramach Priorytetu inwestycyjnego
- c) Oś Priorytetowa 6: Ochrona środowiska i efektywne wykorzystanie zasobów Działanie 6.2: Mała retencja oraz Działanie 6.4 Gospodarka wodno – ściekowa.
- d) Oś Priorytetowa 7: Ochrona dziedzictwa kulturowego i naturalnego Działanie 7.1 Dziedzictwo kulturowe i naturalne.
- e) Oś priorytetowa 9: Rynek pracy
- f) Oś Priorytetowa 12: Edukacja, kwalifikacje i kompetencje Działanie 12.1. Edukacja przedszkolna, Działanie 12.2 Kształcenie ogólne, Działanie 12.3. Kształcenie ustawiczne
- g) Oś Priorytetowa: 13 Infrastruktura społeczna Działanie 13.2. Infrastruktura usług społecznych
- h) Działanie 13.4 Rewitalizacja obszarów wiejskich.

- i) Działanie 13.5 Infrastruktura przedszkolna
- j) Działanie 13.8 Rewitalizacja Lubelskiego Obszaru Funkcjonalnego w ramach Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych (ZIT).

2. PO INFRASTRUKTURA I ŚRODOWISKO NA LATA 2014 - 2020

- a) Działania przewidziane w Gminnym Programie Rewitalizacji Gminy Łaszczów mogą również zostać dofinansowane w ramach realizacji Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko na lata 2014 - 2020 następującej osi priorytetowej programu:
- b) Oś Priorytetowa I: Zmniejszenie emisyjności gospodarki. W przypadku tej osi działania rewitalizacyjne mogą być wdrażane w ramach priorytetów: 4.3. *Wspieranie efektywności energetycznej, inteligentnego zarządzania energią i wykorzystania odnawialnych źródeł energii w infrastrukturze publicznej, w tym w budynkach publicznych, i w sektorze mieszkaniowym.*
- c) Oś priorytetowa II. Ochrona środowiska, w tym adaptacja do zmian klimatu.

3. PROGRAM ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH NA LATA 2014 - 2020

Działania zaproponowane do realizacji w Gminnym Programie Rewitalizacji Gminy Łaszczów, wdrażane na obszarach wiejskich mogą zostać również wsparte ze środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014 - 2020. Przedsięwzięcia mogą być o dofinansowane w ramach następującego katalogu działań, tj.:

- a) **M01** - Transfer wiedzy i działalność informacyjna (art. 14): Wsparcie kształcenia zawodowego i nabywania umiejętności; Wsparcie na demonstracje i działania informacyjne -
- b) **M02** - Usługi doradcze, usługi z zakresu zarządzania gospodarstwem i usługi z zakresu zastępstw (art. 15) - Wsparcie na szkolenia doradców; Świadczenie kompleksowej porady dla rolnika; Świadczenie kompleksowej porady dla właściciela lasu -
- c) **M03** - Systemy jakości produktów rolnych i środków spożywczych (art. 16) - Wsparcie dla nowych uczestników systemów jakości; Wsparcie na przeprowadzenie działań informacyjnych i promocyjnych
- d) **M04** - Inwestycje w środki trwałe (art. 17) - Inwestycje w gospodarstwach położonych na obszarach Natura 2000; Inwestycje w gospodarstwach położonych na obszarach OSN; Modernizacja gospodarstw rolnych; Przetwórstwo i marketing produktów rolnych; Scalanie gruntów
- e) **M05** - Przywracanie potencjału produkcji rolnej zniszczonego w wyniku klęsk żywiołowych i katastrof oraz wprowadzanie odpowiednich środków zapobiegawczych (art. 18) -
- f) odtwarzające potencjał produkcji rolnej; zapobiegające zniszczeniu potencjału produkcji rolnej
- g) **M06** - Rozwój gospodarstw i działalności gospodarczej (art. 19); Premie dla młodych rolników; Premie na rozpoczęcie działalności pozarolniczej; Płatności dla rolników przekazujących małe gospodarstwa; Restrukturyzacja małych gospodarstw; Rozwój przedsiębiorczości - rozwój usług rolniczych,
- h) **M07** - Podstawowe usługi i odnowa wsi na obszarach wiejskich (art. 20) - Budowa lub modernizacja dróg lokalnych; Gospodarka wodno-ściekowa; Inwestycje w obiekty pełniące funkcje kulturalne lub kształtowanie przestrzeni publicznej; Inwestycje w targowiska lub obiekty budowlane przeznaczone na cele promocji lokalnych produktów, Ochrona zabytków i budownictwa tradycyjnego

- i) **M08** - Inwestycje w rozwój obszarów leśnych i poprawę żywotności lasów (art. 21-26) - Zalesianie i tworzenie terenów zalesionych
- j) **M09** - Tworzenie grup i organizacji producentów (art. 27) - Tworzenie grup i organizacji producentów w sektorze rolnym i leśnym
- k) **M10** - Działanie rolno-środowiskowo-klimatyczne (art. 28) - Rolnictwo zrównoważone; Pakiet 2. Ochrona gleb i wód; Pakiet 3. Zachowanie sadów tradycyjnych odmian drzew owocowych; Pakiet 4. Cenne siedliska i zagrożone gatunki ptaków na obszarach Natura 2000; Pakiet 5. Cenne siedliska poza obszarami Natura 2000; Pakiet 6. Zachowanie zagrożonych zasobów genetycznych roślin w rolnictwie; Pakiet 7. Zachowanie zagrożonych zasobów genetycznych zwierząt w rolnictwie
- l) **M11** - Rolnictwo ekologiczne (art. 29) - Płatności w celu utrzymania rolnictwa ekologicznego; Płatności w okresie konwersji na rolnictwo ekologiczne
- m) **M13** - Płatności dla obszarów z ograniczeniami naturalnymi lub innymi szczególnymi ograniczeniami (art. 31) - Płatności ONW
- n) **M16** - Współpraca (art. 35) - Współpraca w ramach grup EPI
- o) **M19** - Wsparcie dla rozwoju lokalnego w ramach inicjatywy LEADER (RLKS – rozwój lokalny kierowany przez społeczność) (art. 35 rozporządzenia (UE) nr 1303/2013)

4. PROGRAMY MINISTRA KULTURY I DZIEDZICTWA NARODOWEGO

Przedsięwzięcia przewidziane do realizacji, których zakres rzeczowy dotyczy ochrony i zachowania dziedzictwa kulturowego mogą być współfinansowane w ramach Programów Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego Program Dziedzictwo kulturowe (głównym celem programu jest ochrona polskiego dziedzictwa kulturowego w kraju oraz za granicą, wspieranie działalności muzeów, jak również popularyzacja kultury ludowej). Działania przewidziane do realizacji w Gminnym Programie Rewitalizacji mogą być dofinansowane w ramach priorytetu: *Ochrona zabytków* (zasadniczy cel priorytetu to zachowanie materialnego dziedzictwa kulturowego, poprzez konserwację i rewaloryzację zabytków nieruchomych i ruchomych, a także ich udostępnianie na cele publiczne). W ramach priorytetu możliwe jest dofinansowanie prac konserwatorskich i restauratorskich lub robót budowlanych przy zabytkach wpisanych do rejestru zabytków. O dofinansowanie w ramach powyższego priorytetu mogą się ubiegać: osoby fizyczne, jednostki samorządu terytorialnego i inne jednostki organizacyjne, które są właścicielem bądź też posiadaczem zabytku wpisanego do rejestru zabytków (lub posiadają taki zabytek w trwałym zarządzie).

5. FUNDUSZ TERMOMODERNIZACJI I REMONTÓW

Program wdrażany jest w oparciu o przepisy *Ustawy z dnia 21 listopada 2008 r. o wspieraniu termomodernizacji i remontów*, a jego podstawowym celem jest poprawa stanu technicznego istniejących zasobów mieszkaniowych (ze szczególnym uwzględnieniem ich termomodernizacji). Program obejmuje wsparcie działań termomodernizacyjnych oraz wsparcie działań remontowych. Program adresowany jest do właścicieli zasobów mieszkaniowych, tj.: gmin, spółdzielni mieszkaniowych, właścicieli mieszkań zakładowych i właścicieli prywatnych. Wsparcie w ramach programu udzielane jest w postaci tzw. Premii (kompensacyjnej, remontowej i termomodernizacyjnej), czyli spłaty części kredytu zaciągniętego na realizację danego projektu.

6. RZĄDOWY PROGRAM NA RZECZ AKTYWNOŚCI SPOŁECZNEJ OSÓB STARSZYCH NA LATA 2014 - 2020

Celem tego programu jest poprawa poziomu oraz jakości życia osób starszych (tj. osób w wieku powyżej 60 lat) dla godnego starzenia się poprzez aktywność społeczną. Program

adresowany jest przede wszystkim do instytucji i organizacji prowadzących działalność na rzecz osób starszych (w tym niepełnosprawnych lub o ograniczonej sprawności ruchowej) przy wykorzystaniu istniejącej infrastruktury społecznej, jak również ścisłej współpracy z jednostkami samorządowymi (placówkami oświatowo-kulturalnymi).

7. PROGRAM OCHRONA POWIERZCHNI ZIEMI (NFOŚIGW)

Zasadniczym celem programu jest ograniczanie negatywnego oddziaływania na środowisko naturalne m.in. poprzez rekultywację lub remediację terenów zdegradowanych, w tym zamykanych składowisk odpadów oraz podejmowanie niezbędnych działań naprawczych. W ramach programu wspomagane są m.in. przedsięwzięcia dotyczące zamykania i rekultywacji składowisk odpadów, jak również projekty polegające na realizacji działań naprawczych bądź też rekultywacji lub remediacji powierzchni ziemi na obszarach zdegradowanych (w tym terenach zanieczyszczonych przez przemysł). W ramach programu wsparcie udzielane jest w formie dotacji lub pożyczki. Równocześnie beneficjentami wspomaganych działań mogą być m.in.: jednostki samorządu terytorialnego oraz ich związki, osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą, spółki prawa handlowego i przedsiębiorstwa państwowe. W ramach przedsięwzięć realizujących cele zastosowane będą transparentne i zobiektywizowane kryteria, które zapewniają: stwarzanie równych szans dla wszystkich wnioskodawców; efektywne, z punktu widzenia ekologicznego i ekonomicznego, wydatkowanie środków publicznych przeznaczonych na ochronę środowiska; zachowanie standardów środowiskowych i uwzględnianie zagadnień horyzontalnych (np. w zakresie zielonych zamówień publicznych, systemów zarządzania środowiskowego, ekoinnowacji).

4.5.4.2 ŚRODKI WŁASNE

WIELOLETNIA PROGNOZA FINANSOWA GMINY ŁASZCZÓW NA LATA 2017-2023 W projekcie zagwarantowano środki finansowe na realizację następujących przedsięwzięć: (Termomodernizacja starego budynku szkoły wraz z infrastrukturą towarzyszącą)

4.5.5 PLAN FINANSOWY REWITALIZACJI

Skuteczna realizacja projektów rewitalizacyjnych wymaga zapewnienia odpowiednich źródeł ich finansowania. Planowane nakłady finansowe na realizację przedsięwzięć ujętych w Lokalnym Programie Rewitalizacji Gminy Łaszczów na lata 2010 – 2023 przedstawiono w poniższej tabeli. Zestawienie obrazuje szacunkowe koszty projektów oraz strukturę potencjalnych źródeł finansowania.

Tabela 24 – Nakłady finansowe na realizację przedsięwzięć ujętych w Programie

Lp.	Nazwa projektu	Kwota	Okres realizacji	Źródło finansowania
1.	Rewitalizacja budynku kina w Łaszczowie	770 000,00	2018-2023	RPOWL, BUDŻET JST
2.	Termomodernizacja starego budynku szkoły wraz z infrastrukturą towarzyszącą	2 500 000,00	2017-2019	RPO WL, BUDŻET JST
	- Termomodernizacja starego budynku szkoły			
	- Termomodernizacja obiektów szkolnych w Łaszczowie			

3	Budowa i modernizacja chodników raz z infrastrukturą towarzyszącą	1 200 000,00	2017-2023	RPOWL, BUDŻET JST
4	Dom Komedii Aleksandra Fredry w Łaszczowie	18 000 000,00	2017-2023	WNIOSKODAWCA (FUNDACJA), RPOWL
5	Budowa systemu gospodarki wodno – ściekowej	6 000 000,00	2017-2023	RPOWL, BUDŻET JST
6	Zagospodarowanie terenów zielonych	500 000,00	2017-2023	RPOWL, BUDŻET JST
7	Ochrona dziedzictwa kulturowego	2 000 000,00	2017-2023	RPOWL, BUDŻET JST
8	Działalność gospodarcza – (podmioty działalności gospodarczej)	Nie oszacowano wartości	2017-2023	RPOWL, BUDŻET JST

4.6 MONITOROWANIE REALIZACJI LOKALNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI

W celu sprawnego i efektywnego wdrażania LPR konieczne będzie ciągłe monitorowanie efektów rzeczowych projektów wchodzących w zakres LPR oraz wydatków ponoszonych na ich realizację. Proces monitorowania obejmie analizę danych, które obrazować będą tempo i stan zaawansowania wdrażanych projektów, a także umożliwią identyfikację potencjalnych trudności czy przeszkód w jego wdrażaniu, co w razie potrzeby umożliwi szybkie podjęcie środków zaradczych. Poszczególne inwestycje będą objęte jednakowym systemem ewaluacji. Odpowiedzialny za to będzie Komitet Rewitalizacji. Będzie on dokonywał ewaluacji poszczególnych projektów, a także corocznej ewaluacji realizacji założeń LPR. System monitorowania procesu rewitalizacji w ramach niniejszego programu będzie się składał z następujących elementów, tj.:

1. Stałe monitorowanie - proces monitorowania powinien być oceniany szczególnie pod kątem jakości i trafności dostarczanych informacji. Powinien skupiać się na 3 obszarach:
  - a) postęp prac (monitoring rzeczowy) – polegać będzie na bieżącej inspekcji przeprowadzanych w danym czasie inwestycji, pozyskiwaniu informacji nt. postępów w ich realizacji, zapewnieniu zgodności z założeniami LPR.
  - b) realizacja budżetu (monitoring finansowy) - umożliwi kontrolę finansowych aspektów inwestycji oraz zapewni trwałość osiągniętych rezultatów. Dodatkowym aspektem monitoringu finansowego będzie pomoc partnerom uczestniczącym w rewitalizacji w uzyskaniu informacji nt. możliwych źródeł finansowania zewnętrznego inwestycji.
  - c) kontrolowanie uwarunkowań wewnętrznych oraz zewnętrznych (tzw. monitoring ryzyka).

Zgodność postępów prac z przyjętym harmonogramem rzeczowo-finansowym jest niezmiernie istotna i powinna być przedmiotem szczególnych analiz. Wczesne wychycenie różnych nieprzewidywanych wcześniej zdarzeń pozwoli na przygotowanie odpowiedniej modyfikacji w harmonogramie i budżecie;
2. Opracowywanie cyklicznych (corocznych) raportów z monitoringu, który powinien zawierać przegląd postępów realizacji projektów opisanych za pomocą wskaźników produktu i rezultatu (zestaw wskaźników oraz sposób ich pomiaru przedstawiony został w opisie każdego przedsięwzięcia). Rekomendacje, zawarte w przedmiotowych raportach powinny stanowić podstawę do przygotowywania poprawek oraz usprawnień w procedurach realizacyjnych. Postęp prac powinien być na bieżąco przedstawiany lokalnej społeczności, poprzez stronę internetową Urzędu. Uzupełnieniem Raportu

powinien być materiałem audiowizualny, dokumentujący stan projektów w różnych okresach ich realizacji.

3. Co najmniej raz na cztery lata wskazuje się potrzebę sporządzenia oceny aktualności i stopnia realizacji LPR. Działania podejmowane w procesie rewitalizacji, włącznie z działaniami w ramach partycypacji społecznej, powinny zostać rzetelnie udokumentowane. Dokumentacja, poza opisem działań oraz zestawieniami liczbowymi powinna zawierać również bogaty materiał audiowizualny, ukazujący stan projektów w różnych etapach ich realizacji. Do dokumentacji można załączać także materiały wykorzystywane podczas działań partycypacyjnych – opinie mieszkańców, robocze szkice, materiały z warsztatów itp. Po zgromadzeniu dokumentacji całego procesu (np. w formie raportu końcowego z monitoringu) dokonanie należy oceny zakończonego procesu, co zostanie zrealizowane w ramach ewaluacji ex-post. Jednocześnie warto w tym miejscu podkreślić zasadniczą różnicę pomiędzy monitoringiem, a ewaluacją.

4.7 OCENA POSTĘPÓW ODDZIAŁYWANIA LOKALNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI

Po zakończeniu ostatnich projektów, realizowanych w ramach Lokalnego Programu Rewitalizacji, wskazane jest przygotowanie ewaluacji ex-post, czyli końcowego raportu z realizacji całego Programu wraz z analizą finansową i wykonalnością rzeczową przedsięwzięć, w której przedstawione zostaną wyniki GPR, uzyskane za pomocą zbadania relacji przyczynowo-skutkowych między podjętą interwencją i jej efektami (wskaźniki produktu i rezultatu), a także wywołanymi procesami (wskaźniki oddziaływania), co służyć będzie pokazaniu skali sukcesu bądź porażki podjętych działań rewitalizacyjnych. W oparciu o wnioski wynikające z ewaluacji procesu rewitalizacji, wskazuje się potrzebę sporządzenia prognozy dalszego rozwoju rewitalizowanego obszaru, w której należy wskazać główne zagrożenia i możliwe przeszkody dla kontynuacji zainicjowanych przemian. Bardzo cenne dla władz gminy, będą wskazówki oraz rekomendacje dotyczące dalszych działań, które przyczynią się do utrwalenia rezultatów, osiągniętych poprzez realizację Gminnego Programu Rewitalizacji.

Po zakończeniu procesu rewitalizacji wskazane jest ponowne przeprowadzenie audytu (diagnozy istniejącego stanu) dla obszarów kryzysowych gminy Łaszczów, w celu zbadania zmian, jakie nastąpiły w rewitalizowanym obszarze od momentu podjęcia rewitalizacji, aby możliwe było uchwycenie zmian, które nastąpiły w wyniku interwencji, sytuacja obszaru musi zostać odniesiona do sytuacji panującej na terenie całej gminy. Na efekty podjętych działań nierzadko trzeba będzie jeszcze długo poczekać, zwłaszcza jeśli chodzi o płaszczyznę społeczną. Efekty działań w płaszczyźnie przestrzennej są widoczne natychmiast, natomiast procesy społeczne wykazują się dużą inercją i zachodzą znacznie wolniej, co nie oznacza, że działania realizowane w tej sferze nie mają przełożenia na rzeczywistość. Przeprowadzony audyt pozwoli na aktualizację listy obszarów kryzysowych na terenie obszaru gminy i jeśli będzie to konieczne, podjęcie kolejnych działań rewitalizacyjnych na obszarach szczególnie zdegradowanych.

W roku 2023 zostanie przeprowadzona kompleksowa ocena efektów realizacji, porównanie osiągniętych wskaźników produktu i rezultatu z prognozowanymi, a także zostaną podjęte kroki w celu wyznaczenia kierunków rewitalizacji na następne lata. Komitet Rewitalizacji wykona wzór karty oceny projektów, która będzie wypełniana przez poszczególne podmioty wykonawcze po zakończeniu realizacji projektu. Umożliwi to skwantyfikowanie wskaźników z perspektywy pojedynczej inwestycji, co z kolei umożliwi opisanie i

porównanie efektów w sposób jednoznaczny i przejrzysty. Na podstawie kart projektów zrealizowanych już inwestycji, ocenić będzie można ich skuteczność, oszacować zagrożenia i szanse inwestycji o zbliżonym charakterze. Stanowić to będzie punkt odniesienia w następnych latach procesu rewitalizacji i pozwoli nadać mu pożądany kierunek oraz uniknąć błędów dotychczas popełnionych.

Tabela 25 – Zestawienie wskaźników produktu i rezultatu

Wskaźniki Produktu	
Nazwa wskaźnika	Jednostka miary
Liczba wspartych terenów inwestycyjnych	szt.
Powierzchnia wspartych terenów inwestycyjnych	ha
Długość wybudowanej drogi powiatowej	km
Długość przebudowanej drogi powiatowej	km
Długość wybudowanej drogi gminnej	km
Długość przebudowanej drogi gminnej	km
Długość przebudowanych linii kolejowych	km
Długość wybudowanej sieci wodociągowej	km
Długość przebudowanej sieci wodociągowej	km
Długość wybudowanej sieci kanalizacji sanitarnej	km
Długość przebudowanej sieci kanalizacji sanitarnej	km
Długość wybudowanej sieci kanalizacji deszczowej	km
Długość przebudowanej sieci kanalizacji deszczowej	km
Długość wybudowanej sieci energetycznej	km
Długość zmodernizowanej sieci energetycznej	km
Długość wybudowanych gazociągów przesyłowych i dystrybucyjnych	km
Długość nowopowstałej sieci teleinformatycznej	km
Liczba zagospodarowanych obiektów/terenów przemysłowych i powojkowych	szt.
Kubatura budynków położonych na terenach inwestycyjnych poddanych adaptacji na cele gospodarcze	m3
Kubatura budynków położonych na terenach inwestycyjnych poddanych modernizacji na cele gospodarcze	m3
Liczba zrewitalizowanych obszarów	szt.
Powierzchnia zrewitalizowanych obszarów	ha
Liczba zbudowanych/przebudowanych/doposażonych obiektów infrastruktury mieszkalnictwa	szt.
Powierzchnia wybudowanych "plomb" w zabudowie	m2
Kubatura obiektów poddanych regeneracji/rehabilitacji	m3
Długość zmodernizowanej sieci energetycznej	km
Długość przebudowanej sieci wodociągowej	km
Długość przebudowanej sieci kanalizacji sanitarnej	km
Powierzchnia obiektów świadczących usługi w zakresie pomocy społecznej poddanych modernizacji/przebudowie	m2
Powierzchnia terenów rewitalizowanych przeznaczonych na małą infrastrukturę (np. tarasy widokowe, fontanny, ławki, kosze na śmieci)	m2
Powierzchnia zagospodarowanych terenów zielonych	ha
Powierzchnia zmodernizowanej/przebudowanej infrastruktury publicznej (np. place zabaw, miejsca rekreacji, place) na terenie zrewitalizowanym z przeznaczeniem na cele turystyczne, kulturalne, edukacyjne, społeczne lub gospodarcze	ha
Liczba obiektów/zbiorów poddanych konserwacji	szt.
Powierzchnia utworzonych stref bezpieczeństwa	m2
Długość wybudowanej drogi powiatowej	km
Długość przebudowanej drogi powiatowej	km
Długość wybudowanej drogi gminnej	km
Długość przebudowanej drogi gminnej	km
Długość wybudowanych ścieżek rowerowych	km
Długość wybudowanych chodników	m
Długość przebudowanych chodników	m
Powierzchnia wybudowanej drogowej infrastruktury towarzyszącej (np. parkingi)	m2
Powierzchnia przebudowanej drogowej infrastruktury towarzyszącej (np. parkingi)	m2
Liczba zagospodarowanych obiektów/terenów przemysłowych i powojkowych	szt.

Liczba obiektów objętych termomodernizacją	szt.
Powierzchnia budynków zaadaptowanych na cele mieszkaniowe z przeznaczeniem dla gospodarstw domowych i osób o szczególnych potrzebach	m2
Wskaźniki Rezultatu	
Liczba inwestycji zlokalizowanych na przygotowanych terenach inwestycyjnych	szt.
Wartość inwestycji zlokalizowanych na przygotowanych terenach	PLN
Przewidywana całkowita liczba bezpośrednio utworzonych nowych etatów (EPC)	szt.
Liczba firm funkcjonujących na przygotowanych terenach inwestycyjnych	szt.
Przewidywana całkowita liczba bezpośrednio utworzonych nowych etatów (EPC)	szt.
Liczba firm, które podjęły działalność na terenie zrewitalizowanym	szt.
Liczba nowych ofert programowych w zakresie kultury i turystyki	szt.

4.8 SYSTEM WPROWADZANIA ZMIAN W LOKALNYM PROGRAMIE REWITALIZACJI

Lokalny Program Rewitalizacji podlegać będzie ocenie aktualności i stopnia realizacji dokonywanej przez burmistrza co najmniej raz na trzy lata. Przedmiotowa ocena podlega zaopiniowaniu przez Komitet Rewitalizacji oraz ogłoszeniu na stronie podmiotowej gminy w Biuletynie Informacji Publicznej. W przypadku stwierdzenia, że LPR wymaga zmiany, burmistrz występuje do rady miejskiej z prośbą o jego zmianę. Do wniosku załączona zostaje w/w opinia. Zmiana LPR następuje w następującym trybie, tj.:

1. Przeprowadzenie konsultacji społecznych proponowanych zmian w LPR
2. Złożenie przez Burmistrza wniosku do Rady Miejskiej o zmiany w LPR z opisem zmian, i uzasadnieniem,
3. Podjęcie uchwały Rady Miejskiej o przystąpieniu do sporządzenia aktualizacji LPR
4. Dokonanie aktualizacji LPR,
5. Konsultacje społeczne projektu zaktualizowanego LPR,
6. Wprowadzenie zmian w aktualizacji LPR pochodzących z konsultacji społecznych i uzyskanych opinii
7. Przedłożenie Radzie Miejskiej przez Burmistrza projektu zaktualizowanego LPR.

5. ZAŁĄCZNIKI

5.1 WZÓR FISZKI PROJEKTOWEJ

FISZKA PROJEKTU REWITALIZACYJNEGO

Miejscowość realizacji .....

I. Projekt (nazwa).....

II. Podmiot koordynujący/odpowiedzialny (Gmina, partnerstwo, jednostka organizacyjna, stowarzyszenie, fundacja itp. ....

.....

.....
III Potrzebne zasoby

1. ludzkie: .....

2. rzeczowe:.....

3. finansowe: .....

IV Opis projektu (na czym będzie polegał)

.....

1. produkt (co będzie rzeczowym efektem projektu chodzi o materialne efekty jego realizacji)

.....

2. obszar negatywnych zjawisk, które będą niwelowane za pomocą projektu:

– bezrobocie, ...

– ubóstwo, ...

– przestępczość, ...

– niski poziom edukacji lub kapitału społecznego, ...

– niewystarczający poziom uczestnictwa w życiu publicznym i kulturalnym .....

– sfera gospodarcza (w szczególności niski stopień przedsiębiorczości, słaba kondycja lokalnych przedsiębiorstw) .....

– sfera środowiskowa (w szczególności przekroczenie standardów jakości środowiska, obecność odpadów stwarzających zagrożenie dla życia, zdrowia ludzi lub stanu środowiska)

– przestrzenno-funkcjonalna (w szczególności niewystarczające wyposażenie w infrastrukturę techniczną i społeczną lub jej zły stan techniczny, brak dostępu do podstawowych usług lub ich niska

– jakość, niedostosowanie rozwiązań urbanistycznych do zmieniających się funkcji obszaru, niski poziomu obsługi komunikacyjnej, niedobór lub niska jakość terenów publicznych). .....

– techniczna (w szczególności degradacja stanu technicznego obiektów budowlanych, w tym o przeznaczeniu mieszkaniowym, oraz niefunkcjonowanie rozwiązań technicznych umożliwiających efektywne korzystanie z obiektów budowlanych, w szczególności w zakresie energooszczędności i ochrony środowiska). .....

V. Grupa docelowa (np. młodzież, seniorzy, bezrobotni, osoby wykluczone ze społeczeństwa, podopieczni GOPS, kobiety wiejskie, itp.) której problemy pomoże rozwiązać projekt:

.....

VI. Orientacyjny planowany okres realizacji. (data rozpoczęcia i zakończenia miesiąc rok lub tylko lata) .....

5.2 ANKIETA

Pragniemy poznać Państwa opinię na temat problemów w naszej gminie, które mogą być skutecznie ograniczane przez realizację działań związanych z rewitalizacją. Dane uzyskane dzięki Państwa informacjom umożliwią nam opracowanie programu rewitalizacji oraz pozwolą na podjęcie działań zmierzających do pozyskania europejskich funduszy na realizację projektów. Celem rewitalizacji jest poprawa zdegradowanych obszarów gminy, powiązana z ich aktywizacją społeczną. Badanie jest anonimowe, a wyniki posłużą jedynie do opracowania lokalnego programu rewitalizacji. Rewitalizacja stanowi proces wyprowadzania ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych, prowadzony w sposób kompleksowy, poprzez zintegrowane działania na rzecz lokalnej społeczności, przestrzeni i gospodarki, skoncentrowane terytorialnie, prowadzone przez interesariuszy rewitalizacji na podstawie gminnego programu rewitalizacji.

I. Nazwa miejscowości w której obecnie Pan/Pani mieszka? .....

II. Które z negatywnych zjawisk są obecne w miejscu Pani/Pana zamieszkania i w jakim natężeniu? **Zaznacz x.**

	Brak problemu	Niskie zagrożenie problemem	Średnie zagrożenie problemem	Wysokie zagrożenie problemem
Bezrobocie				
Ubóstwo				
Przestępczość				
Niski poziom wykształcenia społeczności / i lub niski poziom edukacji				
Niski poziom samoorganizacji społecznej i współpracy między mieszkańcami, a władzami publicznymi.				
Niski poziom uczestnictwa społeczności w życiu kulturalnym				
Wykluczenie społeczne osób starszych				

III. Proszę ocenić wymienione elementy związane z jakością życia w miejscowości Pana/Pani zamieszkania. **Zaznacz x.**

	Niska	Średnia	Wysoka
Aktywność gospodarcza obszaru			
Poziom indywidualnej przedsiębiorczości			
Stan środowiska			
Zagrożenia naturalne (np. powodziowe)			
Zagrożenia dla zdrowia ludzi (np. wskutek uciążliwego sąsiedztwa przemysłowych, ruchu pojazdów)			
Stan i dostępność infrastruktury społecznej (plac zabaw, tereny rekreacyjne, ścieżki rowerowe, etc.)			
Stan i dostępność infrastruktury sieciowej, w tym kanalizacji,			

wodociągów, gazu			
Jakość i dostępność komunikacji publicznej			
Jakość i dostępność oferty edukacji i wychowania przedszkolnego/żłobków			
Jakość i dostępność ośrodków kulturalno-rekreacyjnych i sportowych.			
Estetyka otoczenia			
Dostępność i stan terenów zielonych oraz wypoczynku i rekreacji.			
Stan techniczny obiektów budowlanych			

IV. Jakie Pani/Pana zdaniem efekty powinny zostać osiągnięte w procesie rewitalizacji Gminy Łaszczów? **Zaznacz 3 najważniejsze.**

- aktywizacja gospodarcza obszaru
  - przyciągnięcie inwestorów
  - rozwój małej i średniej przedsiębiorczości
  - stworzenie lub rozszerzenie bazy turystycznej
  - tworzenie przestrzeni dla działań kulturalnych, artystycznych i społecznych
  - tworzenie przestrzeni do wypoczynku i rekreacji
  - poprawa bezpieczeństwa mieszkańców
  - polepszenie komunikacji zarówno miejskiej, jak i regionalnej
  - wzrost aktywności obywatelskiej mieszkańców
  - przeciwdziałanie problemom społecznym (w tym patologiom)
  - włączenie społeczne osób starszych
  - zatrzymanie w Gminie ludzi młodych, w tym osób z wyższym wykształceniem
  - odnowa zabytków
  - remonty i renowacje budynków
  - ochrona środowiska
  - poprawa stanu dróg i chodników oraz budowa ścieżek rowerowych
  - podniesienie dostępności do komunalnych usług sieciowych (kanalizacja, woda, gaz)
- Dziękujemy za wypełnienie ankiety.

Wykaz tabel:

Tabela 1 – Liczba mieszkańców Gminy Łaszczów (na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Łaszczowie).....	25
Tabela 2 – Liczba mieszkańców Gminy Łaszczów (na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Łaszczowie).....	27
Tabela 3 – Liczba osób bezrobotnych w gminie Łaszczów w podziale na poszczególne miejscowości. (na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Łaszczowie)	29
Tabela 4 – Liczba rodzin objętych pomocą społeczną wg przyczyn korzystania z pomocy w poszczególnych miejscowościach (na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Łaszczowie)	31
Tabela 5 – Liczba rodzin w tym objętych pomocą społeczną wg przyczyn korzystania z pomocy w poszczególnych miejscowościach (na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Łaszczowie).....	32
Tabela 6 – Liczba rodzin w tym osób objętych pomocą społeczną wg przyczyn korzystania z pomocy w poszczególnych miejscowościach (na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Łaszczowie).....	33
Tabela 7. Przestępstwa i wykroczenia stwierdzone, poza zdarzeniami drogowymi i przestępstwami gospodarczymi, w tym czyny karalne nieletnich	34
Tabela 8. Liczba przestępstw na 1000 ludności	35
Tabela 9 - Infrastruktura szkolna (stan na 2016/2017) (na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Łaszczowie).....	35
Tabela 10 – Wynik egzaminu 6 klas (średni wynik z języka polskiego, matematyki i języka angielskiego) (na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Łaszczowie)	36
Tabela 11 – Poziom kapitału społecznego (na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Łaszczowie).....	38
Tabela 12 – Poziom aktywności gospodarczej (na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Łaszczowie).....	39
Tabela 13 – Infrastruktura techniczna – podstawowe usługi (na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Łaszczowie)	42
Tabela 14 – Infrastruktura sportu i rekreacji (na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Łaszczowie).....	42
Tabela 15 – Infrastruktura kultury (na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Łaszczowie)	43

Tabela 16 – Infrastruktura techniczna – komunikacyjna (na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Łaszczowie)	45
Tabela 17 – Grunty (na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Łaszczowie)	46
Tabela 18 – Budynki użyteczności publicznej wymagające modernizacji (na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Łaszczowie)	50
Tabela 19 – Analiza SWOT w zakresie gospodarki	52
Tabela 20 – Analiza SWOT w zakresie sfery społecznej i kulturalnej	53
Tabela 21 – Analiza SWOT w zakresie sfery technicznej i środowiskowej	54
Tabela 22 – Ramowy harmonogram realizacji procesu rewitalizacji	73
Tabela 23 – Wykaz planowanych zadań w latach.....	84
Tabela 24 – Nakłady finansowe na realizację przedsięwzięć ujętych w Programie.....	88
Tabela 25 – Zestawienie wskaźników produktu i rezultatu.....	91
Wykaz wykresów:	
Wykaz map:	
Mapa 1 – Miasto Łaszczów na tle Gminy Łaszczów	12
Mapa 2 Mapa obszar zdegradowany i obszar zrewitalizowany obszaru Gminy Łaszczów.....	14